

Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr (Ofwat) Adroddiad blynyddol a chyfrifon 2016-17

Ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2016 hyd 31 Mawrth 2017



Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr (Ofwat)

Adroddiad blynyddol a chyfrifon 2016-17

Ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2016 hyd 31 Mawrth 2017

Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol ag adran 192B Deddf
Diwydiant Dŵr 1991 (fel y'i diwygiwyd gan adran 48(2) Deddf 2017)



© Hawlfraint y Goron 2017

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi ei drwyddedu o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored v3.0 oni bai y nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3 neu ysgrifennwch at Information Policy Team, The National Archives, Kew, London TW9 4DU, neu anfonwch e-bost at: psi@nationalarchives.gsi.gov.uk.

Lle yr ydym wedi nodi unrhyw wybodaeth hawlfraint trydydd parti bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn www.gov.uk/government/publications.

Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â'r cyhoeddiad hwn atom yn mailbox@ofwat.gsi.gov.uk.

Argraffiad ISBN 9781474143035
Gwe ISBN 9781474143042

ID P002873439

06/17

Argraffwyd ar bapur yn cynnwys isafswm o 75% o ffeibr a ailgylchwyd

Argraffwyd yn y DU gan Williams Lea Group ar ran Rheolwr Llyfrfa Ei Mawrhydi.

Ynglŷn â'r ddogfen hon

Mae'r ddogfen hon yn cyflwyno ein hadroddiad blynyddol a chyfrifon ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2016 hyd 31 Mawrth 2017.

Mae'n cynnwys disgrifiad o'r gwaith a wnaethom yn ystod y flwyddyn er mwyn cyflawni ein cyfrifoldebau statudol.

Mae hefyd yn cynnwys y cyfrifon ar gyfer gweithrediad yr Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr (Ofwat) o dan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Paratowyd y cyfrifon hyn ar sail gronïadol yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM).

Nodir ein swyddogaethau a'n dyletswyddau yn bennaf yn Neddf Diwydiant Dŵr 1991 fel y'i diwygiwyd (WIA91). Rydym yn uniongyrchol atebol i'r Senedd ac i Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Mae gwybodaeth bellach am ein gwaith ar gael ar ein gwefan yn www.ofwat.gov.uk.

Cynnwys

Rhan 1: Ein hadroddiad perfformiad	2
Rhan 2: Ein hadroddiad atebolrwydd	34
Rhan 3: Datganiadau ariannol	84
Rhan 4: Atodiadau	105

Rhan 1: Ein hadroddiad perfformiad

Trosolwg

Rhagair y Cadeirydd

Ein gwaith yw dal y sector dŵr, darparwr gwasanaeth cyhoeddus hollbwysig, i gyfrif yn y cyfnod heriol hwn. Mae sicrhau bod cwsmeriaid a chymdeithas yn cael y fargen orau bosibl gan gwmnïau dŵr yn parhau mor bwysig ag erioed, tra bod disgwyliadau o ran lefelau gwasanaeth a chydnerthedd, ym mhob elfen o ddarparwyr gwasanaeth cyhoeddus yn parhau i godi.

Rydym yn gweithio i gymhell pob cwmni i fynd yr ail gam ac ymhellach. Ar y cyfan gwnawn hyn drwy ddefnyddio cymhelliannau economaidd - yn cynnwys cosbau - i greu ffiniau newydd ar gyfer gwasanaeth neu effeithlonrwydd. Yna rydym yn ei gwneud hi'n ofynnol i gwmnïau llai effeithiol gyfateb i safonau'r cwmnïau gorau. Nid ydym ofn bod yn llym pan fydd cwmnïau'n methu cyflawni.

Mae'r penderfyniadau a wnaethom yn adolygiad prisiau 2014 ar hyn o bryd yn gostwng biliau dŵr ar gyfer cwsmeriaid ac yn rhoi lefel uchel o fuddsoddiad mewn seilwaith dŵr. Mae'r adolygiad hefyd yn rhoi ar waith gymhellion a chosbau penodol er mwyn cynorthwyo cwmnïau i ganolbwyntio mwy ar y gwasanaeth a'r effeithlonrwydd y maent yn ei ddarparu i'w cwsmeriaid. Mae cwmnïau wedi gwneud cynnydd sylweddol dros y degawd diwethaf eu strwythurau ariannol ar adeg o leihau cost ecwiti a dyled Mae ein ffocws cynyddol ar wasanaeth ac effeithlonrwydd yn cynorthwyo i ail-fantoli tuag at wella buddiannau gwasanaeth cynaliadwy i gwsmeriaid.

Y flwyddyn ddiwethaf oedd yr ail flwyddyn lle roeddem yn gallu gweld yr effaith y mae'r dulliau newydd hyn yn ei gael. Hyd yma credwn fod y rhain yn gwthio rheolwyr cwmnïau dŵr i berfformio'n well, yn arbennig ar gyfer cwsmeriaid. Yn ystod y flwyddyn cyhoeddum ein dull ar gyfer yr adolygiad prisiau nesaf yn 'Water 2020' sy'n adeiladu ar y dulliau newydd hyn a disgwyliwn i gwmnïau anelu'n uwch.

Roedd agor y farchnad gystadleuol i gwsmeriaid busnes yn Lloegr ar 1 Ebrill 2017 yn benllanw nifer o flynyddoedd o ddatblygu polisi. Hoffwn dalu teyrnged i dimau ar y cyd Ofwat, Defra a'r gweithredwr marchnad MOSL am eu gwaith rhagorol. Hoffwn hefyd gydnabod y cyfraniad ar draws y sector cyfan mewn sefydlu'r farchnad newydd ar gyfer llwyddiant. Ar yr un pryd, gwnaethom barhau i weithio'n galed er mwyn gwneud yn siŵr bod yr holl gwsmeriaid yng Nghymru yn parhau wedi'u diogelu'n effeithiol gan reoleiddiad.

Wrth gwrs, nid yw Ofwat na'r sector dŵr yn byw mewn swigen. Yn ystod yr ansicrwydd gwleidyddol ac economaidd a ddilynodd refferendwm Brexit, clywais rywun yn dweud 'mai nad nawr yw'r adeg' i gael rhaglen ddiwygio uchelgeisiol barhaus yn y sector dŵr. Fodd bynnag,

mae'r amgylchedd presennol yn atgyfnerthu pwysigrwydd cynnal 'dilysrwydd' cymdeithasol y sector, sydd yn nod i'n polisi Water 2020, drwy sicrhau bod ein fframwaith rheoleiddio yn parhau i esblygu. Mae atyniad parhaus y sector i fuddsoddwyr, ac mae gennym nifer o fuddsoddwyr newydd diweddar, yn rhoi hyder i mi y gellir gweithredu ein diwygiadau. Rydym hefyd yn hynod ymwybodol bod yn rhaid i ni barhau'n wylidwrus a byddwn yn ymyrryd yn gadarn pan fydd cwmnïau'n methu cyflawni eu rhwymedigaethau.

Rydym yn gweithredu o fewn y fframweithiau polisi strategol a osodwyd gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru. Roeddwn i'n falch i weld gwerthfawrogiad parhaus o rôl hollbwysig rheoleiddiad economaidd annibynnol yn eu datganiadau polisi strategol drafft ar gyfer Ofwat. Rydym yn parhau i gael trafodaethau adeiladol gyda'r ddwy Lywodraeth ar y themâu sylfaenol. Ni ddylid tanbrizio pwysigrwydd rheoleiddio annibynnol ar gyfer cadw cynaliadwyedd gwasanaethau i gwsmeriaid, ac atyniad y sector i fuddsoddwyr.

Roedd hi'n bleser gennym groesawu tri chyfarwyddwr anweithredol newydd (Mark Bayley, Alison Munro a Tim Waggott) i'n Bwrdd yn rhan gyntaf y flwyddyn. Ochr yn ochr â'm cydweithwyr mwy hirsefydledig ar y Bwrdd, maent eisoes wedi gwneud cyfraniad sylweddol. Yn fuan wedi diwedd y flwyddyn ariannol ffarwelio â Richard Khaldi, a fu'n gwasanaethu fel Cyfarwyddwr Gweithredol ar fwrdd Ofwat. Mae ef hefyd wedi gwneud cyfraniad sylweddol i drawsnewidiad Ofwat yn ystod ei gyfnod gyda ni.

Yn olaf, hoffwn dalu teyrnged i'm holl gydweithwyr yn Ofwat, sy'n gweithredu o dan arweinyddiaeth ysbrydoledig a chryf a ddatblygwyd gan Cathryn Ross a'i thîm. Hebddynt hwy ni fyddem wedi cyflawni cymaint ag a wnaethom eleni - na bod yn y sefyllfa hyderus o wybod y byddwn yn gwneud hyd yn oed mwy dros yr ychydig flynyddoedd nesaf i wthio'r ffiniau er mwyn cael gwell bargaen i gwsmeriaid. Ar ran y Bwrdd hoffwn ddiolch i'm holl gydweithwyr am eu harbenigedd, eu brwdfrydedd a'u gwaith caled i'n cynorthwyo i wneud ein gwaith.

Jonson Cox,
Cadeirydd



Adroddiad y Prif Weithredwr

Dros y 12 mis diwethaf rydym wedi gwneud cynnydd sylweddol mewn galluogi ac annog y sector i feithrin mwy o ymddiriedaeth a hyder mewn gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff.

Y flwyddyn hon oedd yr ail yn y cyfnod rheoli pum mlynedd yn dilyn ein hadolygiad prisiau 2014 (PR14). Gallwn felly nawr weld yn ymarferol y gwelliannau y gwnaethom eu rhoi ar waith ar gyfer cwsmeriaid drwy'r adolygiad hwnnw. Roedd bil cyfartalog dŵr a dŵr gwastraff preswyl yn 2016-17 1% yn is nag ydoedd ar ddiwedd y cyfnod rheoli diwethaf, yn 2014-15. Ac mae rhai cwmnïau'n sefydlu ffiniau newydd mewn perfformiad ar gyfer eu cwsmeriaid. Er enghraifft:

- Mae Anglian Water wedi lleihau'r amser a gollir o ganlyniad i doriadau mewn cyflenwadau dŵr i 8 munud a 12 eiliad i bob cartref – o gymharu â'i darged o 16 munud a 54 eiliad i bob cartref;
- Mae Northumbrian Water wedi lleihau nifer yr eiddo sy'n dioddef gorlifant mewnol o garthffosydd i 143 – o gymharu â'i darged o 262;
- Cynhyrchodd Dŵr Cymru 50.21 o oriau-gigawatt (GWh) o ynni adnewyddadwy – o gymharu â'i darged o 7.11 GWh; ac
- Ymgysylltodd SES Water â 13,134 o blant ac oedolion mewn gweithgareddau addysg amgylcheddol – o gymharu â'i darged o 8,000.

Pan fo cwmnïau wedi allberfformio drwy fynd y tu hwnt i'n her ar effeithlonrwydd cost yn PR14, neu drwy ddarparu mwy o'r hyn y mae eu cwsmeriaid am ei dderbyn, bydd y cwmnïau hynny'n mwynhau gwobrau yn yr ychydig flynyddoedd nesaf. Fodd bynnag, yn ein hadolygiad prisiau nesaf yn 2019, bydd y ffiniau newydd y mae'r cwmnïau hyn wedi eu sefydlu yn ein galluogi ni i osod targedau mwy heriol ar gyfer pob cwmni, gan roi budd i'r holl gwsmeriaid. Gan fynd y tu hwnt i hyn, ac adeiladu ar ein gwaith yn PR14, eleni rydym wedi gosod fframwaith polisi uchelgeisiol a fydd yn galluogi ac yn annog y sector i gyflawni newid sylweddol mewn effeithlonrwydd drwy well defnydd o farchnadoedd cyfanwerthol, a chyflawni mwy ar gyfer cwsmeriaid drwy ymestyn yn wirioneddol ymrwymadau perfformiad ac ymgysylltiad rhagorol â chwsmeriaid.

Roeddwn yn arbennig o falch bod y cwmnïau perthnasol eleni wedi cytuno ar yr addasiadau i'w trwyddedau er mwyn galluogi i PR19 gael ei gyflawni yn unol â'r fframwaith polisi uchelgeisiol yr ydym wedi ei nodi. Roedd hon yn broses a oedd yn gofyn am ymdrech gydweithredol sylweddol a, thrwy gydweithio, rydym wedi sicrhau canlyniad da a fydd o fudd i gwsmeriaid, yr amgylchedd a chymdeithas yn fwy eang.

Rydym wedi gweithio'n llwyddiannus eleni gyda Defra a gweithredwr y farchnad MOSL, ein partneriaid yn y rhaglen Open Water, i agor y farchnad i gystadleuaeth ar gyfer cwsmeriaid busnes, y sector cyhoeddus ac elusennau yn Lloegr. Mae cwsmeriaid eisoes yn gweld mwy o ddewis ac arloesedd yn dod i'r amlwg o ganlyniad i hyn. Fodd bynnag, er y bydd hon yn farchnad

gystadleuol, bydd yn parhau'n farchnad wedi'i rheoleiddio. Eleni hefyd gwnaethom baratoi'r tir ar gyfer ein trosolwg parhaus o'r farchnad, gan ein galluogi i sicrhau bod cystadleuaeth yn cael ei sefydlu'n effeithiol, mewn ffyrdd sy'n rhoi budd i gwsmeriaid, a bod cwsmeriaid yn parhau wedi'u diogelu'n briodol fel y gallant gyfranogi'n hyderus yn y farchnad. Trwy gydol y broses hon rydym wedi parhau mewn cysylltiad agos â Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau bod unrhyw fewnwelediad a gawn o'r farchnad gystadleuol yn Lloegr yn cael ei ddefnyddio yn fwyaf effeithiol yn ein fframwaith rheoleiddio er mwyn rhoi budd i gwsmeriaid yng Nghymru hefyd.

Yn ogystal, yn ystod y flwyddyn hon, rydym wedi ymyrryd er mwyn dal cwmnïau i gyfrif, nid yn unig am eu perfformiad o ran cyflawni ar gyfer cwsmeriaid heddiw, ond ynglŷn â chydnerthedd eu systemau a'u gwasanaethau a'u cydnerthedd corfforaethol ac ariannol. Rydym hefyd wedi gwella ein heffeithiolrwydd mewn lleihau niwed i gwsmeriaid lle byddwn yn delio ag anghydfodau a chwynion.

Hoffwn hefyd fynegi fy nghefnogaeth barhaus i Rwydwaith Rheoleiddwyr y DU (UKRN), sy'n parhau'n fodd hynod effeithiol i ni ddefnyddio a dysgu gan brofiad ac arbenigedd eraill ar draws y gymuned reoleiddio. Bu hyn yn arbennig o ddefnyddiol i ni gan ein bod wedi datblygu ein syniadaeth polisi ar gyflwyno cystadleuaeth mewn marchnadoedd manwerthu a herio ein hunain i wella effeithiolrwydd ein rheoleiddio ar farchnadoedd cyfanwerthu.

Yn fewnol, rydym yn parhau i ysgogi newid yng ngallu a galluedd ein sefydliad i gyflawni ein strategaeth uchelgeisiol. Gwnaethom sefydlu ein model gweithredu seiliedig ar raglen a phrosiect ddwy flynedd yn ôl ac rydym yn gweithio yn unol â'r systemau a'r prosesau sy'n ei danategu. Ond rydym yn parhau i chwilio am gyfleoedd i ddysgu a gwella'r modd y gwnawn bethau. Yn ystod y flwyddyn sydd i ddod ein bwriad yw ceisio bod y rheoleiddiwr gorau y gallwn fod, gan roi ystyriaeth i ddisgwyliadau uwch cwsmeriaid, y cyflymder cynyddol mewn newid yn y sector yr ydym yn ei reoleiddio ac amlygiad marchnadoedd newydd.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf roeddwn wrth fy modd ein bod wedi gallu cryfhau ein Uwch Dîm Arweinyddiaeth, gan groesawu Aileen Armstrong, John Russell a Jenny Block i Ofwat a phenodi David Black i'r tîm. Hoffwn hefyd groesawu Alena Kozakova fel ein Prif Economegydd newydd. Hoffwn hefyd gofnodi fy niolch personol i Liz Hillman a Bev Messinger, a adawodd yn ystod y flwyddyn, ac i Richard Khaldi a fydd yn gadael yn gynnar yn 2017-18. Chwaraeodd Liz, Bev a Richard rolau allweddol mewn sefydlu strategaeth Ofwat ac yn nhrawsnewidiad y sefydliad. Yn y flwyddyn sydd i dd, edrychaf ymlaen at groesawu Uwch Gyfarwyddwr, Cwsmeriaid a Gwaith Achos newydd a fydd, fel rhan o'i ddyletswyddau, yn arwain ein rhaglen Canlyniadau Marchnad a Gorfodi newydd, ac Uwch Gyfarwyddwr, Gwella Busnes, newydd a fydd, ymhlith pethau eraill yn arwain ein rhaglen Fit for the Future.

Yn olaf, hoffwn ail-ategu teimladau Jonson bod ein gallu i alluogi ac annog y sector i fynd ymhellach ar gyfer cwsmeriaid, yn gorwedd yn llwyr ar wybodaeth, ymrwymiad, egni a brwdfrydedd ein pobl. Bu'n flwyddyn brysur arall i ni gyd, ac rwy'n hynod ymwybodol bod gennym - gyda'r farchnad manwerthu i fusnesau yn agor a'r cyfnod yn arwain at PR19 - fwy nag erioed i'w wneud. Gwneir argraff arnaf yn ddyddiol gan eu meddylgarwch, brwdfrydedd ac ymroddiad i afael ym mhob cyfle er mwyn sefydlu ffiniau newydd. Edrychaf ymlaen at gydweithio i weld llwyddiannau pellach dros y flwyddyn i ddod.

Cathryn Ross
Prif Weithredwr



Diben a gweithgareddau

Ein strategaeth [Hyder mewn dŵr](#) yw'r cyfrwng a ddefnyddiwn i gyflawni ein dyletswyddau statudol. Rydym hefyd yn cyflawni ein swyddogaethau perthnasol yn unol â'r datganiadau o flaenoriaethau ac amcanion strategol yr ydym yn eu derbyn gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

Roedd [blaenoriaethau ar gyfer 2016-17](#) Ofwat fel a ganlyn.

1. Gweithio i sicrhau bod marchnadoedd yn rhoi budd gwirioneddol i gwsmeriaid, yr amgylchedd a chymdeithas.
2. Gwella gwybodaeth ac atebolrwydd.
3. Cynnal hyder cwsmeriaid drwy gyfnod o newid.
4. Cynnal hyder buddsoddwyr yn y sector drwy gyfnod o newid.
5. Sicrhau bod gan Ofwat y sgiliau, profiad, systemau, prosesau a'r diwylliant sy'n cefnogi ein strategaeth newydd.

Mae ein cynllun busnes pum mlynedd ar gyfer 2017-18 hyd 2020-21 a'n blaenraglen 2017-18 yn nodi ein cynlluniau ar gyfer y dyfodol.

Materion a risgiau allweddol

Mae ein strategaeth risg a chyfleoedd yn nodi ein dull ar gyfer rheoli ac ymateb i risgiau a chyfleoedd. Mae ein strategaeth wedi ei seilio ar '[Lyfr Oren](#) Trysorlys EM:[Rheoli risg - Egwyddorion a Chysyniadau](#)'. Ac yn unol ag egwyddorion [Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU](#), mae rheoli risg a chyfle wedi ei wreiddio drwy ein sefydliad. Mae ein datganiad llywodraethu ar dudalen 54 yn rhoi mwy o wybodaeth am risgiau.

Sail busnes byw

Rydym wedi mabwysiadu sail busnes byw ar gyfer paratoi'r cyfrifon hyn, fel y nodir yn nodyn 1.15 ar dudalen 92.

Crynodeb o berfformiad

1. Gweithio i sicrhau bod marchnadoedd yn rhoi budd gwirioneddol i gwsmeriaid, yr amgylchedd a chymdeithas

Uchafbwyntiau

Bargen hirdymor well i gwsmeriaid drwy sicrhau ymrwymiad i farchnadoedd cyfanwerthu newydd	Rhoddyd dewis o fanwerthwr i gwsmeriaid busnes, elusennau a'r sector cyhoeddus yn Lloegr	Gwell dewis ar gyfer datblygwyr i gefnogi twf	Lansio ein hymchwiliad i sut y mae'r farchnad ar gyfer Penodiadau ac Amrywiadau Newydd (NAV) yn gweithio	Adolygwyd costau a manteision cyflwyno dewis manwerthwr i gwsmeriaid preswyl yn Lloegr
--	--	---	--	--

£1.6 biliwn

gwerth posibl marchnadoedd bioadnoddau a masnachu dŵr newydd

£200 miliwn

manteision cyffredinol a amcangyfrifir o'r farchnad ddŵr manwerthu busnes yn Lloegr

Manteision yn erbyn costau + risgiau

ein hadolygiad o gyflwyno dewis o fanwerthwr i gwsmeriaid preswyl yn Lloegr

49

nifer y trwyddedau a ddyfarnwyd i gwmnïau sy'n cystadlu yn y farchnad manwerthu busnes yn Lloegr

2. Gwella gwybodaeth ac atebolrwydd

Uchafbwyntiau

Gwiriwyd pa mor dda y mae cwmnïau monopoli yn cyflawni yn erbyn yr addewidion a wnaethant i'w cwsmeriaid	Anogwyd cwmnïau monopoli i gynhyrchu gwybodaeth y gellir ymddiried ynddi	Adolygu dulliau cwmnïau monopoli ar gyfer iechyd asedau	Heriwyd y sector i fod yn fwy tryloyw i gwsmeriaid ac eraill drwy Discover Water	Cefnogwyd a heriwyd y sector i fod yn fwy tryloyw ynglŷn â'i berfformiad
--	--	---	--	--

2

gwmni y gwnaethom eu symud i'r categori gwaelod ar gyfer ansawdd gwybodaeth

9,876

o ddefnyddwyr gwefan Discover Water y sector yn ei phedwar mis cyntaf

Da

safon adrodd yn erbyn egwyddorion arweinyddiaeth, tryloywder a llywodraethu ein Bwrdd 2015-16

3. Cynnal hyder cwsmeriaid yn y sector drwy gyfnod o newid

Uchafbwyntiau

Heriwyd y sector i ymgysylltu cwsmeriaid mewn siapio dyfodol gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff	Lleihawyd niwed i gwsmeriaid drwy ddelio'n fwy effeithiol â chwynion, anghydfodau a methiannau cwmnïau	Codwyd ymwybyddiaeth ymhlith cwsmeriaid sy'n gymwys i ddewis eu cyflenwr yn y farchnad manwerthu busnes	Penderfynu ar wobrau a chosbau cwmnïau monopoli ar gyfer 2015-16	Archwiliwyd sut y gall rhannu data gefnogi cwsmeriaid mewn sefyllfaoedd bregus
				Heriwyd Thames Water i roi cyfrif am sut y caiff ei asedau eu cynnal a'u gweithredu

-1%

newid canrannol mewn cyfartaledd bil dŵr a dŵr gwastraff prseswyl rhwng 2014-15 a 2016-17

8 allan o 10

cwmnïau dŵr a charthffosiaeth monopoli a wnaeth gyrraedd eu targed ar gyfer mân ddigwyddiadau llygredd yn 2015-16, o gymharu â 5 allan o 10 yn 2014-15

Gweithredol

annog cwmnïau i wneud cwmseriaid yn gyfranogwyr gweithredol mewn cynllunio a darparu gwasanaethau

4. Cynnal hyder buddsoddwyr yn y sector drwy gyfnod o newid

Uchafbwyntiau

Rhoddwyd eglurder cynnar ar ein fframwaith polisi ar gyfer yr adolygiad prisiau nesaf	Sicrhawyd cytundeb ar newidiadau i drwyddedau sydd eu hangen ar gyfer adolygiad prisiau 2019	Gwnaethom fonitro newidiadau i berchnogaeth a strwythurau corfforaethol cwmnïau	Anogwyd modelau cyflawni ac ariannu arloesol ar gyfer prosiectau seilwaith mawr	Gweithredwyd yn unol â chanllaw strategol Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru
<p>£44 biliwn</p> <p>buddsoddiad wedi'i gynllunio yn y sector ('cyfanswm gwariant', neu 'totex') yn ystod 2015-20</p>				Cyflwyno'n llwyddiannus drafodaethau cyn apwyntiad gyda chyfarwyddwyr anweithredol cwmnïau newudd a reoleiddir

100%

nifer y cywmnïau y gwnaethom gytuno gyda hwy i newid trywddedau er mwyn galluogi ein terfynau prisiau yn y dyfodol a'n cynlluniau ar gyfer y farchnad

4

newidiadau mewn perchnogaeth cwmnïau yn ystod 2016-17

5. Sicrhau bod gan Ofwat y sgiliau, profiad, systemau, prosesau a'r diwylliant sy'n cefnogi ein strategaeth newydd

Uchafbwyntiau

Gwnaethom dyfu a datblygu ein pobl	Datblygwyd ein model cyflenwi ar gyfer adolygiad prisiau 2019	Gwnaethom Ofwat yn lle hyd yn oed gwell i weithio	Ymgysylltu ein pobl	Gwnaethom wella ein rheoli data
------------------------------------	---	---	---------------------	---------------------------------

82%

canran ein pobl a ddywedodd eu bod yn mwynhau eu swydd yn ein harolwg blynyddol

'Mewn ffynhonnell'

y model cyflenwi newydd ar gyfer ein gwasanaethau cefnogi er mwyn darparu cydnerthedd ychwanegol i'n gwaith

22%

y cynnydd mewn diwrnodau hyfforddi a gynhaliwyd gan ein staff tra'n dal i gyflawni amcanion llinell flaen

50

staff cyfwerth ag amser llawn a benodwyd yn 2016-17

7fed

ein safle yn 20 brand sector cyflenwi dŵr uchaf y DU ar Twitter

+28

sgôr eiriolaeth mewnol ar gyfer pa mor debygol fyddai ein pobl o argymell Ofwat fel lle gwych i weithio – i fyny o -31 yn 2014

Cyllid, atebolrwydd a chynaliadwyedd

Uchafbwyntiau

Cyflanwi ein gweithgareddau cyflenwi craidd o fewn cyllideb	Agorwyd y farchnad dŵr manwerthu busnes yn Lloegr ar amser ac o fewn cyllideb	Torri ar ein defnydd o ddŵr	Gostyngiad mewn trosiant staff
---	---	-----------------------------	--------------------------------

**£22.069
miliwn**

ein gwariant gweithredu
yn 2016-17

3.6 gwaith

gwahaniaeth rhwng cyflog ein cyfarwyddwr
â'r tâl uchaf a chanolrif cydnabyddiaeth
ariannol ein gweithlu

90%

cyflenwyr y gwnaethom eu
talw o fewn 30 diwrnod o
dderbyn anfoneb yn
ystod y flwyddyn

140 m³

dŵr y
gwnaethom ei
ddefnyddio yn
2016-17, o gymharu
â 230 m³ yn
2015-16

47%

cyfran ein gweithlu
amser llawn sy'n
fenywod

9%

ein trosiant staff yn 2016-17,
lleihad o 2 y cant ar y
flwyddyn flaenorol

Dadansoddiad perfformiad

Mesur ein perfformiad

Ein gweledigaeth ar gyfer Ofwat yw bod ar flaen y gad, rhywun yr ymddiriedir ynddo ac a berchir, a herio ein hunain ac eraill i feithrin ymddiriedaeth a hyder mewn dŵr.

Yma rydym yn adrodd ar ein perfformiad yn erbyn ein blaenoriaethau strategol, y gwnaethom eu nodi yn ['Blaenraglen Ofwat 2016-17'](#) ym mis Mawrth 2016.

Ein perfformiad 2016-17

1. Gweithio i sicrhau bod marchnadoedd yn rhoi budd gwirioneddol i gwsmeriaid, yr amgylchedd a chymdeithas

Sicrhawyd gwell bargaen yn yr hirdymor i gwsmeriaid drwy farchnadoedd cyfanwerthu newydd

Mae'r heriau a berir gan newid hinsawdd a thwf poblogaeth yn golygu ein bod angen gweithredu beiddgar, creadigol ac arloesol i sicrhau bod gennym fynediad at wasanaethau dŵr a dŵr gwastraff cydnerth a fforddiadwy yn y dyfodol.

Ym mis Mai 2016, yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus, gwnaethom gadarnhau [nifer o ddiwygiadau mawr](#) er mwyn helpu i hybu cydnerthedd a sicrhau gwell bargaen ar gyfer cwsmeriaid dŵr, yr amgylchedd a chymdeithas yn ehangach. Roedd y rhain yn cynnwys:

- cryfhau rôl cwsmeriaid a Grwpiau Her Cwsmeriaid (arbenigwyr annibynnol sy'n rhoi sicrwydd i Ofwat ynglŷn ag ansawdd ymgysylltiad cwmnïau â chwsmeriaid) drwy roi mwy o ddisgwyliadau ar gwmnïau i gynnwys eu cwsmeriaid yn eu proses gwneud penderfyniadau;
- camu oddi wrth ddefnydd y mesur chwyddiant Mynegai Prisiau Manwerthu (RPI) a symud tuag at Fynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) - neu fesur Mynegai Prisiau Defnyddwyr yn cynnwys costau tai perchnogion meddiannol (CPIH) - mewn gosod terfynau ar brisiau cwmnïau monopoli; a
- chefnogi marchnadoedd newydd mewn bioadnoddau - carthion wedi eu trin - ac adnoddau dŵr, gan roi ystyriaeth i sefyllfa polisi Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru. Gallai'r marchnadoedd hyn fod yn werth £1.6 biliwn dros 30 mlynedd.

Rhoddwyd dewis o fanwerthwr i gwsmeriaid busnes, elusennau a'r sector cyhoeddus yn Lloegr

Ers mis Ebrill 2017, mae 1.2 miliwn o gwsmeriaid busnes, elusennau a sector cyhoeddus cymwys, sydd wedi'u lleoli'n bennaf yn Lloegr, wedi gallu siopa am eu manwerthwr dŵr. O wneud hynny gallant elwa o brisiau is, biliau dŵr wedi'u cyfuno, safonau gwasanaeth uwch a gwasanaethau wedi'u teilwra'n well. Amcangyfrifodd Llywodraeth y DU y bydd y farchnad newydd yn rhoi gwerth £200 miliwn o fudd net i economi'r DU.

Yn ystod y flwyddyn gwnaethom ymgynghori ar, datblygu a gweithredu nifer o'r trefniadau allweddol er mwyn sicrhau bod y farchnad manwerthu newydd yn agor fel y bwriadwyd. Roedd y rhain yn cynnwys y canlynol.

- [Agor y broses gais](#) i gwmnïau a chwsmeriaid busnes sydd â diddordeb mewn dod yn drwyddedig i ddarparu gwasanaethau manwerthu yn y farchnad mewn da bryd.
- Proseswyd ceisiadau am drwydded i gyflenwi gwasanaethau manwerthu gan 30 cwmni a dyfarnwyd 49 trwydded (24 dŵr a 25 carthffosiaeth). Gwnaethom hefyd ddyfarnu trwydded i gwsmer busnes er mwyn cyflenwi ei hun â gwasanaethau ('hunan gyflenwi').
- Ymgynghorwyd ar a dynodwyd yn ffurfiol y prif ddogfennau ('codau') sy'n nodi'r modd y mae'r farchnad yn gweithio.

Gan roi ystyriaeth i'r profiadau o gyflwyno cystadleuaeth mewn marchnadoedd cyfleustodau eraill yn y DU, rhesom fframwaith ar waith ar gyfer cystadleuaeth effeithiol gyda fframwaith monitro marchnad cadarn er mwyn sicrhau ein bod yn deall sut y mae'r farchnad yn datblygu a phryd, neu lle, y gallai fod angen i ni ymyrryd. Mae'r fframwaith yn cynnwys [Cod Ymarfer Diogelu Cwsmeriaid](#), sy'n nodi'r safonau gofynnol y bydd angen i'r holl fanwerthwyr gydymffurfio â hwy pan fyddant yn delio â chwsmeriaid. Mae hyn yn cynnwys diogeliad ychwanegol ar gyfer y cwsmeriaid busnes lleiaf oll. Gwnaethom hefyd ymgynghori ar a chwblhau [ein hegwyddorion ar gyfer codau ymarfer gwirfoddol o Gyfryngwyr Trydydd Parti \(TPI\)](#), megis broceriaid neu wefannau cymharu prisiau, sy'n gweithredu yn y farchnad.

Gwell dewis ar gyfer datblygwyr i gefnogi twf

Mae tai ac eiddo masnachol yn rhan sylweddol o economi y DU ac mae cysylltiadau dŵr newydd yn un maes y gall cwsmeriaid ddewis eu darparwr gwasanaeth. Yn ystod y flwyddyn gwnaethom ymgynghori ar sut y gellir gwella hyn er mwyn gwneud y broses o gael cysylltiadau newydd yn gyflymach ac yn haws. Roedd hyn yn cynnwys cwblhau [rheolau newydd i wneud y taliadau ar gyfer cysylltiadau dŵr newydd](#) i ddatblygiadau tai yn Lloegr yn decach, symlach a mwy clir. Bydd hyn yn cynorthwyo i gefnogi datblygiad a thwf.

Adolygwyd costau a manteision cyflwyno cystadleuaeth ar gyfer cwsmeriaid preswyl yn Lloegr

Mae diogelu cwsmeriaid presennol a rhai'r dyfodol a sicrhau eu bod yn cael y fargen orau bosibl yn ddyletswydd yr ydym yn ei hystyried yn ddifrifol iawn. Felly, ym mis Tachwedd 2015 croesawom gais Llywodraeth y DU ein bod yn edrych ar gostau a buddiannau i gwsmeriaid preswyl yn Lloegr gael cystadleuaeth am wasanaethau manwerthu dŵr, a byddwn yn adrodd yn ôl erbyn haf 2016. Gall 1.2 miliwn o gwsmeriaid busnes nawr ddewis eu cyflenwr manwerthu – ac mae 18 gwaith yn rhagor o gwsmeriaid preswyl. Gwnaethom ymrwymo i gynnal adolygiad trylwyr a oedd yn:

- agored, tryloyw ac wedi'i seilio ar dystiolaeth
- dysgu gan sectorau eraill a gwranddo ar ystod eang o safbwyntiau; a
- rhoi ystyriaeth lawn i fuddiannau gorau cwsmeriaid a'r gymdeithas ehangach.

Yn ystod 2016-17, cynhaliom ein hadolygiad. Ar ôl ymgynghori ar ein canfyddiadau cychwynnol, [gwelsom y gallai marchnad o'r fath](#) :

- roi manteision net gwerth bron i £3 biliwn dros 30 mlynedd – neu £8 y cwsmer fesul blwyddyn; ac
- arwain at arloesedd, gwell gwasanaeth cwsmeriaid, cynigion newydd - yn cynnwys bwndelu cynhyrchion megis egni a thelathrebu gyda dŵr, a darpariaeth gwasanaethau gwerth ychwanegol.

Fodd bynnag gwnaethom hefyd ganfod y byddai'n debygol y byddai:

- lleihad cyfyngedig mewn biliau yn y tymor byr;
- costau sefydlu a chostau parhaus sylweddol;
- fel yn y farchnad cwsmeriaid busnes, angen sicrhau drwy ein rheoleiddio bod iechyd a diogelwch y cyhoedd yn cael ei gynnal a bod mesurau diogelu cwsmeriaid ar waith er mwyn sicrhau bod yr holl gwsmeriaid yn cael eu trin yn deg; ac
- angen parhaus am gymorth priodol ar gyfer cwsmeriaid bregus a'r rheini sy'n cael anhawster i dalu eu biliau.

Wrth ymgynghori ar ei datganiad yn nodi ei blaenoriaethau strategol ar gyfer rheoleiddio economaidd ym maes dŵr, dywedodd Llywodraeth y DU "Mae angen gwneud rhagor o waith i sicrhau y gellir gwireddu'r manteision hyn ac i ddeall a lliniaru unrhyw effeithiau ar gwsmeriaid bregus. Mae hi hefyd yn bwysig ein bod yn dysgu gwersi o agor y farchnad busnes. Dylai Ofwat weithio gyda'r llywodraeth i adeiladu'r sail tystiolaeth ymhellach, er mwyn galluogi'r llywodraeth i ddeall yn llawn yr achos dros ymestyn cystadleuaeth i gartrefi."

Cyfrifoldeb Llywodraeth y DU nawr yw penderfynu a ddylid, a sut y dylid, cyflwyno cystadleuaeth.

Ymchwiliwyd sut y mae'r farchnad ar gyfer penodiadau ac amrywiadau newydd (NAV) yn gweithio

Gwnaethom gomisiynu a goruchwylio ymchwiliwyd i sut y mae'r farchnad ar gyfer [penodiadau ac amrywiadau newydd \(NAV\)](#) yn gweithio. Mae'r farchnad NAV yn caniatáu i gwmnïau amgen ('penodiadau newydd') ddod yn ddarparwyr monopoli o fewn meysydd sy'n bodoli'n barod mewn rhai amgylchiadau.

Er bod ceisiadau NAV wedi cynyddu yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae maint y farchnad yn dal yn weddol fach. Bydd ein hymchwiliad yn ein galluogi i amlygu unrhyw broblemau yn y farchnad ac i:

- ystyried i ba raddau y gallai mentrau a datblygiadau polisi presennol gynorthwyo i fynd i'r afael â'r materion hyn; neu
- nodi meysydd eraill lle gallai fod yn briodol i ymyrryd gan ddefnyddio'r ystod gyfan o offer rheoleiddio, yn cynnwys ein pwerau cyfraith cystadleuaeth cydredol.

Byddwn yn adrodd ar ganlyniad ein hymchwiliad a'r camau yr ydym wedi eu cymryd yn adroddiad y flwyddyn nesaf.

2. Gwella gwybodaeth ac atebolrwydd

Gwiriwyd pa mor dda y mae cwmnïau monopoli yn cyflawni yn erbyn yr addewidion a wnaethant i'w cwsmeriaid

Ym mis Gorffennaf 2016 cyhoeddodd cwmnïau monopoli wybodaeth yn dangos i gwsmeriaid sut y gwnaethant berfformio yn erbyn ystod o ddangosyddion yn 2015-16. Gwnaethom archwilio eu perfformiad a chyhoeddodd ein hadroddiad llawn cyntaf o ddarpariaeth gwasanaeth cyffredinol cwmnïau.

Nid oes gennym unrhyw bryderon mawr ar hyn o bryd ond ceir [darlun cymysg ymhlith cwmnïau](#). Rydym hefyd yn ymwybodol mai dim ond blwyddyn gyntaf o bump ar gyfer cyflawni'r ymrwymadau perfformiad a'r canlyniadau hyn yw hon. Bodlonodd y cwmnïau 70% o'u hymrwymadau perfformiad yn 2015-16. Mewn rhai achosion, lle gwnaethant fynd y tu hwnt i'w hymrwymadau, enillodd y cwmnïau wobrau. Fodd bynnag, mae rhai cwmnïau wedi cael cosbau sylweddol am fethu â chyflawni'r canlyniadau y gwnaethant ymrwymo iddynt yn ein hadolygiad

prisiau PR14. Ar y cyfan, yn 2015-16 enillodd y cwmnïau monopoli wobrau gwerth £31 miliwn mewn perthynas â'u perfformiad yn erbyn eu hymrwymadau i gwsmeriaid.

Gwnaethom hefyd gyhoeddi [ein hadroddiad llawn cyntaf yn canolbwyntio ar gydnerthedd ariannol y sector dŵr](#) yng Nghymru a Lloegr.

Pan fo gennym bryderon ynglŷn â pherfformiad cwmni, rydym wedi eu codi gyda hwy ac rydym yn rhagweithiol mewn gwirio eu bod yn mynd yn ôl ar y llwybr cywir.

Cefnogwyd a heriwyd y sector i fod yn fwy tryloyw ynglŷn â'i berfformiad

Yn ystod y flwyddyn gwnaethom hefyd ymgynghori ar a chwblhau newidiadau i'n [canllawiau cyfrifyddu rheoleiddiol](#) ar gyfer 2016-17. Mae'r wybodaeth gymharol hon yn helpu cwsmeriaid, buddsoddwyr a rhanddeiliaid eraill i herio penderfyniadau a pherfformiad cwmnïau a'u targedau ar gyfer y dyfodol.

Gwnaethom gomisiynu [adolygiad wedi'i dargedu o dreth gorfforaethol](#) er mwyn gwella ein dealltwriaeth o sefyllfaoedd treth cwmnïau monopoli ac ystyried a gwerthuso dewisiadau i'r dyfodol ar gyfer ariannu treth yn nherfynau prisiau cwmnïau a gwella tryloywder adrodd. Rydym yn ystyried y materion a amlygwyd yn yr adolygiad a byddwn yn gwneud newidiadau priodol yn ein cyhoeddiad ym mis Gorffennaf 2017.

Herio'r sector i fod yn fwy tryloyw i gwsmeriaid ac i eraill

Gwnaethom gefnogi datblygiad 'Discover Water', gwefan sy'n dwyn ynghyd ystod o wybodaeth am gwmnïau a gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff mewn modd defnyddiwr gyfeillgar a rhyngweithiol. Mae Discover Water yn caniatáu i ddefnyddwyr gymharu perfformiad cwmnïau dŵr ar berfformiadau megis gollyngiadau, ansawdd dŵr a thoriad i gyflenwad.

Anogwyd cwmnïau monopoli i gynhyrchu gwybodaeth y gellir ymddiried ynddi

Mae ein fframwaith monitro cwmnïau (CMF) yn graddio pob cwmni ar sail ansawdd y wybodaeth y mae'n ei darparu i ni a'i rhanddeiliaid eraill, gan roi'r sicrwydd sydd ei angen i gynnal ymddiriedaeth a hyder yn y sector. Mae tri chategori a gall cwmnïau symud i fyny ac i lawr yn dibynnu ar ein hasesiad o'u perfformiad yn hyn o beth.

Mae'r graddiad y mae pob cwmni yn ei gael yn penderfynu ar lefel y sicrwydd yr ydym yn ei disgwyl ganddo yn y dyfodol. Po uchaf y graddiad, mwyaf yw'r hyder y gall eu cwsmeriaid ac

Ofwat ei gael yn narpariaeth cwmnïau, ac felly y mwyaf o ryddid o ran y sicrwydd y maent yn ei ddarparu. Po isaf y graddiad, y lleiaf o ryddid sydd ganddynt. Byddwn hefyd yn rhoi ystyriaeth i ansawdd gwybodaeth cwmnïau yn ein hadolygiad nesaf o brisiau cwmnïau y tu hwnt i 2020.

Yn ystod 2016-17, cyhoeddom ein [graddiad llawn cyntaf o gwmnïau o dan y CMF](#). Symudodd dri chwmini (South East Water, Dŵr Hafren Trent ac United Utilities i'r categori uchaf ('hunan-sicrwydd') a symudodd dau gwmni (Yorkshire Water a Southern Water) i lawr i'r categori gwaelod ('rhagnodedig'). Symudodd South West Water ac Affinity Water i lawr i'r categori canol ('wedi'u targedu'). Arhosodd pob cwmni arall yn y categori wedi'i dargedu.

Adolygwyd dulliau cwmnïau monopoli ar gyfer iechyd asedau

Mae angen i gwsmeriaid fod â hyder bod asedau cwmni dŵr yn cael eu cynnal yn briodol er budd y genhedlaeth hon a chenedlaethau'r dyfodol, ac mae gan gwmnïau rwymedigaethau cyfreithiol i sicrhau eu bod yn gwneud hyn. Felly, yn ystod 2016-17 gwnaethom gomisiynu [adolygiad wedi'i dargedu ar iechyd asedau](#) i ystyried:

- sut mae iechyd asedau yn cyfrannu at ddull ehangach y sector ar gyfer cydnerthedd;
- pa mor dda mae cwmnïau'n deall y risgiau sy'n gysylltiedig ag iechyd asedau gwael;
- sut mae cwmnïau yn nodi a mesur y risgiau hynny, a beth maent yn ei wneud i'w lliniaru; a
- pha brosesau sicrwydd sydd gan gwmnïau, a sut y maent yn ymateb i fethiannau pan fydd y rhain yn digwydd.

Byddwn yn cyhoeddi'r canlyniad yn ein hadolygiad yn nhymor yr hydref 2017.

Ysgogi gwell gwasanaethau monopoli yn y dyfodol.

Rydym am i gwmnïau ganolbwyntio hyd yn oed yn fwy ar gyflawni'r canlyniadau sy'n bwysig i gwsmeriaid, yr amgylchedd a chymdeithas yn ehangach.

- Cyflwynom ddull seiliedig ar ganlyniadau am y tro cyntaf yn adolygiad prisiau 2014 (PR14) i annog cwmnïau i ganolbwyntio mwy ar gyflawni beth y mae eu cwsmeriaid am ei gael megis ansawdd a dibynadwyedd eu cyflenwad dŵr, pa mor dda mae eu cwmnïau'n gofalu am eu hamgylchedd lleol a pha mor dda yw eu gwasanaeth cwsmeriaid.
- Er mwyn cefnogi'r dull hwn a gwneud yn siŵr bod cwmnïau ar y llwybr cywir, mae gan bob un ohonynt addewidion ynglŷn â'r canlyniadau y byddant yn eu cyflawni ar gyfer eu cwsmeriaid ('ymrwymadau perfformiad'). Cytunodd y cwmnïau ar eu hymrwymadau perfformiad ar ôl siarad gyda, a gwrando ar, eu cwsmeriaid. A rhoddodd grŵp her cwsmeriaid annibynnol pob cwmni sicrwydd i ni ynglŷn ag ansawdd yr ymgysylltiad hwnnw a sut y gwnaeth fwydo i addewidion y cwmnïau.

- Mae cwmnïau hefyd yn cael gwobrau a chosbau ('cymhellion cyflawni canlyniad') yn dibynnu ar pa mor llwyddiannus ydynt mewn cyflawni eu hymrwymiadau perfformiad.

Yn ystod 2016-17 fe wnaethom [ymgyngori ar sut y dylai cwmnïau ymgysylltu â cwsmeriaid ynglŷn â'u perfformiad yn y dyfodol](#). Yn benodol, gwnaethom ymgynghori ar:

- sut y gellir gwneud ymrwymiadau perfformiad cwmnïau yn fwy ymestynnol (lefelau gwasanaeth uwch);
- sut y gellir cryfhau cymhellion cyflawni canlyniadau (ODI);
- sut gallwn adlewyrchu'n well gydnherthedd mewn canlyniadau;
- y graddau y dylai ymrwymiadau perfformiad fod yn gyffredin ar draws cwmnïau neu fod wedi eu teilwra i adlewyrchu blaenoriaethau cwsmeriaid mewn gwahanol ardaloedd; a
- sut y gellir gwneud ymrwymiadau perfformiad yn fwy tryloyw i gwsmeriaid.

Byddwn yn adlewyrchu barn yn ein hymgyngoriad adolygu methodoleg a gyhoeddir ym mis Gorffennaf 2017.

3. Cynnal hyder cwsmeriaid drwy gyfnod o newid

Heriwyd y sector i ymgysylltu cwsmeriaid mewn siapio dyfodol gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff

Fel rhan o'n penderfyniadau ar farchnadoedd a therfynau prisiau yn y dyfodol, ym mis Mai 2016 cyhoeddodd [ein disgwyliadau ar gyfer cwmnïau monopoli o ran ymgysylltu â'u cwsmeriaid yn ystod adolygiad prisiau 2019 \(PR19\)](#). Mae ein polisi yn cryfhau'n sylweddol rôl cwsmeriaid ynglŷn â'r modd y caiff gwasanaethau eu cyflawni ac mewn penderfynu ar lefelau gwasanaeth a phrisiau cwmnïau.

Gwnaethom [gyfarfod â chadeiryddion y Grwpiau Her Cwsmeriaid](#) i'w hysbysu am ein dull cyffredinol ar gyfer gwahanol agweddau ar bennu prisiau a sut y gallant helpu i herio cwmnïau i ddarparu gwell gwasanaethau.

Herio'r sector i feddwl yn wahanol am gwsmeriaid

Er mwyn cynorthwyo cwmnïau dŵr i nodi'r posibiliadau iddynt ac ystyried beth sydd angen iddynt ei wneud er mwyn cynnwys cwsmeriaid yn eu ffordd o feddwl fel cyfranogwyr gweithredol, gwnaethom gomisiynu a chyhoeddi ['Tapped In - From passive customer to active participant'](#). Mae'r adroddiad hwn yn annog cwmnïau i gydnabod bod cwsmeriaid, eu

dewisiadau a'u gweithredoedd yn ganolog i sut y darperir gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff. Mae'n edrych ar arfer gorau mewn cyfranogiad cwsmeriaid o sectorau eraill a gwledydd eraill.

Codwyd ymwybyddiaeth ymhlith cwsmeriaid sy'n gymwys i ddewis eu cyflenwr yn y farchnad manwerthu busnes.

Ym mis Hydref 2016 gwnaethom gomisiynu [arolwg ymwybyddiaeth o'r farchnad manwerthu busnes ymhlith cwsmeriaid cymwys](#). Dywedodd yr arolwg wrthym fod ymwybyddiaeth wedi codi o 8% yn unig ar ddechrau 2016 i 32% ond roeddem ni o'r farn bod angen gwneud mwy. Defnyddiwyd yr arolwg i hysbysu [ymgyrch ymwybyddiaeth cenedlaethol ehangach](#), wedi ei hariannu gan gwmnïau, i godi ymwybyddiaeth o'r farchnad newydd yn Lloegr ymhlith cwsmeriaid cymwys. Byddwn yn cynnal ymchwil ymwybyddiaeth bellach yn ddiweddarach yn y flwyddyn. Byddwn yn adrodd ar y canlyniadau yn adroddiad y flwyddyn nesaf.

Cytunwyd ar wobrau a chosbau cwmnïau monopoli ar gyfer 2015-16

Yn ystod 2016-17 gwnaethom ymgynghori ar a phenderfynu'n derfynol ar y gwobrau a'r cosbau ar gyfer tri chwmini dŵr, yn seiliedig ar eu perfformiad yn erbyn ymwmiadau canlyniad ar gyfer 2015-16. Dewisodd y cwmnïau hyn adlewyrchu eu perfformiad mewn biliau cwsmeriaid yn flynyddol yn ystod y cyfnod rheolaeth, yn hytrach nac ar ddiwedd y cyfnod rheolaeth fel rhan o'r adolygiad prisiau nesaf. Caniataodd hyn i filiau cwsmeriaid adlewyrchu'n well y canlyniadau a dderbyniwyd gan gwsmeriaid.

- Aeth [Dŵr Hafren Trent](#) y tu hwnt i'w ymrwymadau ar gyfer mân ddigwyddiadau o lygredd dŵr gwastraff, llifogydd carthffosiaeth a gollyngiadau (gan arbed 10 miliwn litr y dydd). Arweiniodd hyn at wobwr perfformiad gwerth £18.8 miliwn.
- Aeth [Anglian Water](#) hefyd y tu hwnt i'w ymrwymiad ar ollyngiadau (gan arbed 3 miliwn litr y dydd). Arweiniodd hyn at wobwr perfformiad gwerth £0.5 miliwn.
- Bydd [South West Water](#) yn cael cosb gwerth £1.7 miliwn am fethu targedau, y rhan fwyaf yn gysylltiedig â digwyddiadau llygredd dŵr gwastraff sylweddol.

Archwiliwyd sut y gall rhannu data gefnogi cwsmeriaid mewn sefyllfaoedd bregus

Gan adeiladu ar ein gwaith ein hunain ar fforddiadwyedd a bregusrwydd, ymunom gydag Ofgem a Rhwydwaith Rheoleiddwyr y DU (UKRN) i nodi [manteision, cyfleoedd a heriau posibl a allai godi o rannu data ar draws meysydd dŵr ac ynni](#). Gwnaethom ymgysylltu â nifer o randdeiliaid megis Water UK, Cyngor ar Bopeth a Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO), i gael persbectif ehangach ar y datblygiadau ynglŷn â'r mater hwn.

Ein nod yw cyhoeddi ein casgliadau yn haf 2017-18. Ar y cam hwnnw byddwn yn ystyried a ddylid gwneud mwy o waith, a pha bartïon sydd yn y sefyllfa orau i'w ddatblygu. Byddwn yn adrodd ar y cynnydd a wnaed yn adroddiad y flwyddyn nesaf.

Lleihawyd niwed i gwsmeriaid drwy ddelio'n fwy effeithiol â chwynion, anghydfodau a methiannau cwmnïau

Gwnaethom barhau i ddatrys yn effeithiol achosion a dderbyniwyd gennym (gweler 'Perfformiad yn erbyn safonau gwasanaeth' ar dudalen 108) – neu eu cyfeirio at sefydliadau eraill oedd mewn gwell sefyllfa i'w datrys. Aethom y tu hwnt i'n targed ar gyfer ymateb i ymholiadau cyffredinol o fewn 10 diwrnod. Roeddem yn fwy llwyddiannus yn ein hymyriadau cynnar ar gwynion ac anghydfodau, gan alluogi materion y gael eu datrys yn fwy anffurfiol. Effaith hyn oedd lle gwnaethom agor achosion yn ffurfiol, roeddent ar y cyfan yn fwy cymhleth. Ac er mwyn gwneud ein penderfyniadau'n haws i'w deall yn fwy eang - a helpu i osgoi anghydfodau neu gwynion tebyg rhag digwydd - gwnaethom:

- rannu crynodebau achosion syml ar ein gwefan;
- cynhyrchu bwletin electronig chwarterol ('On the Case') ar gyfer cwmnïau a chwsmeriaid; ac
- ymgysylltu'n uniongyrchol â chwmnïau unigol.

Heriwyd Thames Water i roi cyfrif am sut y caiff ei asedau eu cynnal a'u gweithredu

Rydym yn disgwyl i gwmnïau gymryd cyfrifoldeb a bod yn atebol am eu gwasanaethau, taliadau a pherthynas â'u cwsmeriaid. Mae hynny'n cynnwys unioni'r sefyllfa pan fydd pethau'n mynd o'i le.

Ym mis Rhagfyr 2016 bu cyfres o fyrstiadau i'r prif gyflenwad dŵr yn ardal weithredu Thames Water yn Llundain. Gwnaethom gwrdd â rhai preswylwyr yr effeithiwyd arnynt a chlywed am y difrod, trallod a'r rhwystredigaeth a achoswyd gan y byrstiadau a'r canlyniadau wedi hynny.

Rydym wedi ceisio sicrwydd gan Fwrdd Thames Water bod y cwmni'n bodloni ei rwymedigaethau cyfreithiol.

Adfywiwyd ein persbectif ar effeithiau newid hinsawdd

Cyhoeddodd ein [hadroddiad diweddar](#) [addasiad hinsawdd](#) diweddaraf yn nodi sut yr ydym yn galluogi, cymhell ac annog addasiad hinsawdd yn y sector dŵr. Mae hyn yn cynnwys adroddiad ar y grŵp Gorchwyl a Gorffen annibynnol, a archwiliodd a hyrwyddo cydnerthedd ar draws y sector.

4. Cynnal hyder buddsoddwyr yn y sector drwy gyfnod o newid

Rhoi eglurder cynnar ar ein fframwaith polisi ar gyfer yr adolygiad prisiau nesaf

Gwnaethom roi eglurder cynnar ar ein penderfyniadau i gefnogi gwell defnydd o farchnadoedd yn y sector i alluogi newid sylweddol mewn effeithlonrwydd a gwella cydnerthed; ac ar sut y byddwn yn gosod terfynau prisiau yn ein hadolygiad 2019. Roedd hyn yn cynnwys cadarnhau y byddwn yn:

- cyflwyno marchnadoedd newydd ar gyfer bioadnoddau ac adnoddau dŵr;
- annog profi prosiectau seiliedig ar rwydwaith gyda'r farchnad;
- symud i fesur mwy cadarn a dilys o chwyddiant mewn rheolaeth prisiau, hynny yw drwy ddileu'n raddol ddefnydd o RPI a'i ddisodli gyda CPI neu CPIH.

Gwnaethom hefyd ymgynghori ar ein [dull ar gyfer pennu cost y ddyled a ganiateir](#).

Sicrhawyd cytundeb ar newidiadau i drwyddedau sydd eu hangen ar gyfer adolygiad prisiau 2019

Mae gan bob cwmni a reoleiddir drwyddedau i weithredu, sy'n nodi'r telerau y mae'n rhaid iddynt gydymffurfio â hwy. Mae trwyddedau'n rhoi diogelwch i gwsmeriaid a sicrwydd i gwmnïau a'u buddsoddwyr. Rhaid i bob cwmnïogytuno ar unrhyw newidiadau i'w drwyddedau, neu mae'n rhaid i ni fynd â'n hachos at yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd.

Roeddem am sicrhau bod ein trwyddedau'n cefnogi'r newidiadau yr oeddem am eu gwneud o bennu prisiau yn y dyfodol a marchnadoedd cyfanwerthu, a fydd yn:

- helpu cwmnïau i ymateb i a bodloni'r heriau o fewn y sector; a
- chyfrannu at wella cydnerthed ac ysgogi effeithlonrwydd, ac felly cynorthwyo i gadw biliau'n fforddiadwy ar gyfer cwsmeriaid.

Yn ystod y flwyddyn gwnaethom ymgysylltu, ymgynghori, a chytuno ar nifer o [newidiadau i drwyddedau gyda phob un o'r 17 cwmni mwyaf](#). Roedd y newidiadau a wnaethom fel a ganlyn.

- Newid y rheolaethau prisiau mynegai ar gyfer y mwyafrif o ddibenion yn seiliedig ar y CPI neu'r CPIH yn hytrach na RPI. Bydd defnyddio'r mynegai llai cyfnewidiol hwn yn golygu llai o ansicrwydd ar gyfer biliau cwsmeriaid a rhanddeiliaid.
- Galluogi rheolaethau ar wahân i gael eu gosod ar gyfer adnoddau dŵr a bioadnoddau a rheolaethau rhwydwaith dŵr a dŵr gwastraff a mwy.
- Sefydlu gwybodaeth marchnad ar gyfer gweithgareddau adnoddau dŵr a bioadnoddau. Bydd y ddau ohonynt yn galluogi'r farchnad i agor ym meysydd bioadnoddau ac adnoddau dŵr, gan o bosibl ddatgloi buddiannau sylweddol i gwsmeriaid, cwmnïau, buddsoddwyr a'r amgylchedd.

- Caniatáu ar gyfer addasiadau o fewn cyfnod i reolaeth prisiau refeniw ar gyfer gwobrau a chosbau cymhellant cyflawni canlyniadau (ODI) ar gyfer pob cwmni.

Gwnaethom fonitro newidiadau i berchnogaeth a strwythurau corfforaethol cwmnïau

Mae gennym ddyletswyddau i wneud yn siŵr bod cwmnïau effeithlon yn gallu ariannu eu swyddogaethau a diogelu buddiannau cwsmeriaid. Fel rhan o hyn rydym yn monitro newidiadau i berchnogaeth cwmnïau a'u strwythurau corfforaethol. Roedd hyn yn cynnwys y canlynol:

- Gwnaethom roi tystiolaeth i'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd (CMA) ar effaith [yr uniad arfaethedig rhwng Dŵr Hafren Trent a Dŵr Dyffryn Dyfrdwy](#) ar ein gallu i wneud cymariaethau rhwng cwmnïau dŵr. Daethom i'r casgliad na fyddai'n niweidio ein gallu i wneud hynny a chytunodd y CMA, gan glirio'r uno. Cwblhawyd yr uno ym mis Mawrth 2017, ac rydym yn parhau i weithio gyda'r cwmni i sicrhau bod eu cynlluniau, wedi'r uno, yn diogelu buddiannau'r cwsmeriaid. Byddwn yn adrodd ar y canlyniad yn adroddiad y flwyddyn nesaf.
- Gwnaethom ystyried newidiadau perchnogaeth yn Southern Water, Bristol Water a South East Water yn ystod y flwyddyn a gweithio gyda'r cwmnïau hyn i sicrhau bod ymrwymadau "Amod P" priodol newydd gan yr Ultimate Controllers neu gwmnïau daliadol y DU ar waith.
- Ym mis Ebrill 2016 rhoesom gydsyniad (am gyfnod o bum mlynedd) i United Utilities ddarparu cyfalaf gweithio drwy gyfres o fenthyciadau o ddim mwy na £100 miliwn i gwmni menter ar y cyd y bydd United Utilities PLC yn berchen ar 50% o'r ecwiti ynddo. Cyhoeddodd [hysbysiad yn nodi'r rhesymau pam ein bod wedi rhoi cydsyniad ac yn egluro'r cefndir](#).

Gwnaethom hefyd gyflwyno'n llwyddiannus drafodaethau cyn penodiad gyda chyfarwyddwyr anweithredol newydd cwmnïau a reoleiddir fel rhan o'n dull i wella arweinyddiaeth, dull llywodraethu a thryloywder bwrdd.

Anogwyd modelau cyflawni ac ariannu arloesol ar gyfer prosiectau seilwaith mawr

Gwnaethom barhau i weithio ochr yn ochr â Llywodraeth y DU, Thames Water a'r darparwr seilwaith, Bazalgette Tunnel Limited (Tideway), i roi gwerth am arian i gwsmeriaid yn ystod cam adeiladu Twannel Thames Tideway 25km o hyd. Bydd y prosiect, sy'n ddigynsail o ran ei raddfa, ei faint a'i gymhlethdod yn y sector dŵr yng Nghymru a Lloegr, yn delio â phroblem carthffosiaeth heb ei drin sy'n mynd i mewn i Afon Tafwys.

Roedd cyfrandalwyr Tideway yn newydd i ddŵr y DU ac ers hynny mae nifer ohonynt wedi ehangu eu buddiannau buddsoddi i gwmnïau dŵr eraill y DU, gan amlygu pa mor atyniadol y mae dŵr y DU yn parhau i fod i fuddsoddwyr hirdymor.

Gweithredwyd yn unol â chanllaw strategol Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru

O dan Ddeddf y Diwydiant Dŵr 1991, mae gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig a Llywodraeth Cymru bwerau i gyflwyno datganiadau polisi sy'n nodi amcanion a blaenoriaethau strategol ar ein cyfer. Mae gofyn i ni weithredu yn unol â'r datganiadau hyn wrth gyflawni ein swyddogaethau cyfreithiol perthnasol (yn ymarferol, y rhan fwyaf o'n gwaith fel rheoleiddiwr economaidd) mewn perthynas ag ardaloedd cwmnïau dŵr sy'n gweithredu'n cyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru neu Lloegr.

Yn ystod y flwyddyn gwnaethom ymgysylltu â'r ddwy Lywodraeth wrth iddynt ddatblygu ac ymgynghori ar eu datganiadau newydd ar ein cyfer.

Hyd nes bod y datganiadau newydd wedi eu cyflwyno ar eu ffurf derfynol, rhaid i ni weithredu'n unol â chanllawiau statudol blaenorol y ddwy Lywodraeth ar ein cyfer ar faterion cymdeithasol ac amgylcheddol. Rydym yn nodi sut y gwnaethom hyn yn 'A4 Sut mae ein gwaith yn cyd-fynd â blaenoriaethau a chanllawiau Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru'.

5. Sicrhau bod gan Ofwat y sgiliau, profiad, systemau, prosesau a'r diwylliant sy'n cefnogi ein strategaeth newydd

Gwnaethom dyfu a datblygu ein pobl

Yn ystod y flwyddyn rhoesom becyn dysgu a datblygu newydd ar waith er mwyn datblygu ein staff - yn amrywio o hyfforddiant ffurfiol i fentora a rhannu sgiliau drwy gymunedau buddiant. Cynyddodd nifer y staff sy'n manteisio ar hyfforddiant gan 22% (gweler tudalen 141).

Dechreuom weithredu ein model a'n cynllun gweithlu strategol i roi'r wybodaeth rheoli sydd ei hangen arnom er mwyn gwneud yn siŵr bod gennym y maint, y siâp a'r sgiliau cywir ar yr adeg gywir i gyflawni ein strategaeth.

Fel rhan o'n dull cynhalion yn llwyddiannus gynllun Graddedigion mewn partneriaeth gydag Ofgem, gan benodi tri o'n graddedigion presennol i swyddi parhaol - a recriwtio pump o raddedigion eraill. Gwnaethom hefyd benodi 50 o bobl oedd â chymysgedd o sgiliau a phroffesiynau ac o ystod eang o gefndiroedd, yn cynnwys economegwyr, gweithwyr cyfreithiol proffesiynol, cyfathrebwyr, rheolwyr prosiect, cyfrifwyr ac eraill gydag ystod o sgiliau gweithredol a busnes;

Gwnaethom ddatblygu model cyflawni 'In Source' newydd ar gyfer ein gwasanaethau cefnogi. Yn amodol ar gydsyniad gan Drysorlys EM a Swyddfa'r Cabinet, byddwn yn recriwtio partner yn

gyntaf i weithio gyda ni ar wella ein prosesau ac yna rhoi gallu ychwanegol i ni pan fo gennym gynydd cyflym mewn gwaith neu brosiect sy'n galw am sgiliau nad sydd gennym ni.

Datblygwyd ein model cyflenwi ar gyfer adolygiad prisiau 2019

Bydd adolygiad prisiau 2019 yn rhan sylweddol o'n gwaith dros y tair blynedd nesaf. Er mwyn gwneud yn siŵr ein bod yn cyflawni'r gwaith hwn yn effeithiol ac effeithlon, rydym wedi bod yn gwneud peth gwaith cynllunio cynnar i'n model cyflawni ar gyfer yr adolygiad prisiau.

Gwnaethom hefyd ddatblygu ein dull ar gyfer defnyddio partner cyflenwi i ddarparu cefnogaeth ychwanegol i ni yn ystod yr adolygiad prisiau. Yn fuan wedi i'r flwyddyn ariannol ddod i ben, gwnaethom hysbysiad er mwyn sicrhau llais y farchnad yn ein ffordd o feddwl ar y fanyleb a strategaeth caffael. Roedd hyn er mwyn caniatáu i bartneriaid posibl fynegi eu diddordeb cyn proses dendro ffurfiol. Bydd hyn yn helpu i sicrhau ein bod yn cael bargaen dda ar gyfer cwsmeriaid.

Gwnaethom Ofwat yn lle hyd yn oed gwell i weithio

Parhaodd ein harolwg pobl blynyddol i ddangos canlyniadau sylweddol well. Er enghraifft:

- ein sgôr eiriolaeth mewnol (pa mor debygol yw ein pobl o argymhell Ofwat fel lle gwych i weithio) oedd +28, o gymharu â -31 yn 2014;
- mae 81% o'r ymatebwyr yn cytuno ein bod yn sefydliad blaenllaw; a
- dywedodd 82% o'r ymatebwyr eu bod yn mwynhau eu swyddi.

Rydym yn gwneud gwaith mewn nifer o feysydd i barhau i wella ein perfformiad, yn cynnwys gwella iechyd a lles ein pobl.

Ymgysylltu â'n pobl

Gwnaethom lansio **tinyTALK** pum munud o hyd, wythnosol, a arweinir gan wahanol gydweithiwr bob wythnos ar unrhyw bwnc o'u dewis. Mae cydweithwyr wedi rhannu arbenigedd gyda chydweithwyr ar bynciau sy'n amrywio o'u profiad proffesiynol i'w diddordebau personol.

Gwnaethom wella ein rheoli data

Yn ystod 2016-17 gwnaethom ddatblygu system gadarn lle gallwn rannu, storio ac adalw'n hawdd y wybodaeth gywir i gefnogi ein pobl. Bydd ein system EDRM (Rheoli Cofnodion Dogfennau Electronig) yn arbennig o bwysig i ni er mwyn cefnogi sut yr ydym yn ymdrin â'n gwybodaeth yn gywir, gan ddefnyddio reolaethau a diogelwch priodol yn ystod yr adolygiad

prisiau nesaf, pan fydd sensitifrwydd gwybodaeth yn cynyddu ac felly effaith risg cynnydd mewn digwyddiadau'n ymwneud â gwybodaeth.

Sylwadau ariannol

Ceir crynodeb o uchafbwyntiau ariannol Ofwat isod.

Crynodeb o gostau gweithredu

	2016-17 £000			2015-16 £000		
	Core Regulation	Open Water Programme	Thames Tideway Project	Total Core Department	Core Department	Departmental Group
Income						
Licence fees received	22,110	1,970	1,000	25,080	25,869	28,512
Other income	213	-	-	213	120	62
Credit note issued at end of year	(2,000)	-	(500)	(2,500)	(3,213)	(3,213)
	20,323	1,970	500	22,793	22,776	25,361
Expenditure						
Administration costs	(19,773)	(1,853)	(443)	(22,069)	(22,277)	(24,862)
	(19,773)	(1,853)	(443)	(22,069)	(22,277)	(24,862)
Net operating cost	550	117	57	724	499	499

Cyllideb reoleiddio graidd

Ariennir Ofwat gan y ffioedd a godir ar y cwmnïau a reoleiddir gennym. Adenillir ffioedd yn flynyddol gan gwmnïau penodedig a deiliaid trwydded. Mae ein hincwm o ffioedd yn amodol ar y cyfyngiadau a osodir yn amodau trwydded y cwmnïau penodedig. Er bod ein harian refeniw yn dod yn uniongyrchol gan gwmnïau dŵr, mae ein setliad cyllideb yn amodol ar gytundeb gyda Thrysorlys EM drwy'r broses adolygiad o wariant.

Y gyllideb reoleiddio graidd a osodwyd ar ddechrau'r flwyddyn ac a gynhwysir yn ein Prif Amcangyfrif oedd £22.58 miliwn.

Cafodd ei hariannu'n llawn drwy adfer ffioedd trwydded cyffredinol o dan amod trwydded N. Mae disgwyl i'n cyllideb dalu am ein costau gweithredol disgwyliedig ac mae'n cynnwys cronfa wrth gefn i dalu am unrhyw ofynion annisgwyl. Yn 2016-17 ni wnaethom godi £0.5 miliwn o'n cyllideb wrth gefn ymlaen llaw ar gwmnïau. Ar ddiwedd y flwyddyn roeddem wedi tanwario gan 13% yn erbyn ein cyllideb graidd. Roedd y tanwariant yn ymwneud yn bennaf â'n cyllideb cyflogres, a oedd yn danwariant o 9% yn erbyn y gyllideb, yn bennaf o ganlyniad i recriwtio yn cymryd yn hwy na'r disgwyl, a chyllideb wrth gefn nad oedd ei hangen.

Mae Ofwat yn gosod bar uchel ar gyfer recriwtio, ac fe gymerodd yn hwy nag a ragwelwyd i lenwi rhai swyddi oherwydd natur gystadleuol y farchnad lle rydym yn canfod ein talent. Gwnaethom hefyd ailgastio rhai rolau, yr oeddem yn wreiddiol wedi eu rhagweld fel swyddi parhaol, yn

contractau tymor penodol. Cyfrannodd y penderfyniadau hyn at lefel is o gostau cyflogres gweithredol yn y flwyddyn ariannol bresennol nag yr oeddem wedi ei ragweld.

Cynhaliom hefyd gyllideb wrth gefn sylweddol yn 2016-17 nad oedd yn y diwedd ei hangen yn bennaf oherwydd ein llwyddiant, yn gweithio'n adeiladol gyda'r sector, mewn cytuno ar yr addasiadau i drwyddedau cwmnïau sydd eu hangen arnom er mwyn cyflawni PR19 yn unol â'n fframwaith polisi Water2020.

Mae ein cyllideb graidd ar gyfer 2017-18 wedi ei chadarnhau, sef £25.2 miliwn.

Rhaglen Agor y Farchnad Manwerthu

Rheolodd amod trwydded dros dro (Amod R1) ein gwaith i gefnogi agor y farchnad manwerthu ar gyfer cwsmeriaid busnes, elusennau a sefydliadau sector cyhoeddus yn Lloegr. Mae'r Amod hwn yn caniatáu i ni godi ffioedd er mwyn talu am waith ar y rhaglen hon ac mae'n amod wahân er mwyn atal croes gymorthdalau ein gwaith a gyflawnwyd o dan amod N trwyddedau cwmnïau.

Yn 2016-17, casglodd Ofwat £1.97 miliwn mewn ffioedd trwyddedau er mwyn ariannu gwaith y gwnaethom ei gyflawni'n fewnol ar y rhaglen Open Water. Y tanwariant yn erbyn y gyllideb oedd 3%, a oedd yn ymwneud â chronfa wrth gefn rhaglen nas defnyddiwyd.

Prosiect Thames Tideway

Ariennir rheoleiddiad prosiect Thames Tideway o dan drwydded ar wahân a delir gan Thames Water a Bazalgette Tunnel Limited, y darparwr seilwaith. Amcangyfrifwyd mai £1 miliwn fyddai cyllideb y rhaglen ar gyfer 2016-17. Y tanwariant yn erbyn y gyllideb oedd 56%. Cododd hyn oherwydd ansicrwydd ynglŷn â phroffil cost ar gyfer y rhaglen yn y flwyddyn gyntaf yr oedd y darparwr seilwaith yn weithredol. Mae lefel y gwariant ar y rhaglen hon yn unol â'n blaenamcaniadau ar gyfer blynyddoedd i ddod.

Ar ddiwedd y flwyddyn gwnaethom ddychwelyd £0.5 miliwn i Thames Water Utilities Limited a Bazalgette Tunnel Limited ar ffurf nodyn credyd ac mae'r gyllideb ar gyfer 2017-18 wedi ei chadarnhau fel £0.5 miliwn.

Gwariant cyfalaf

Ariennir gwariant cyfalaf drwy gyllideb, a gytunir gyda Thrysorlys EM, a gofnodir yn ein Prif Amcangyfrif ac Amcangyfrif Atodol. Y tanwariant yn erbyn ein cyllideb cyfalaf oedd 21%, a oedd

yn ymwneud ag oedi yn y gadwyn gyflenwi o ran cyflawni gwelliannau a gynlluniwyd i'n Seilwaith Technoleg Gwybodaeth. Caiff hyn ei gyflawni yn gynnar yn 2017-18.

Mae ein cyllideb graidd ar gyfer 2017-18 wedi ei chadarnhau, sef £370,000.

Roedd gennym £36,000 wedi ei ddal mewn ymrwymadau cyfalaf ar 31 Mawrth 2016 mewn perthynas â contract ar gyfer gwelliannau i'n Seilwaith Technoleg Gwybodaeth (31 Mawrth 2015: £122,000).

Taliadau iawndal a gadael cynnar

Yn ystod y flwyddyn defnyddiom y ddarpariaeth o £54,000 a wnaed gennym yn 2015-16 i dalu'n llawn y costau taliad iawndal sy'n ddyledus ar gyfer gadael o dan delerau gadael gwirfoddol, fel y nodir yn nodyn 12 i'r cyfrifon.

Cathryn Ross
Swyddog Cyfrifyddu

15 Mehefin 2017

Cynaliadwyedd

Rydym wedi mabwysiadu dull rheolaeth weithredol i ganfod pa rai o'n gweithgareddau sy'n cynhyrchu allyriadau carbon. Cyfrifwyd ein hól troed carbon gan ddefnyddio gofynion perthnasol y safon Greenhouse Gas Protocol Corporate ac mae'n rhoi manylion allyriadau absoliwt ac wedi'u normaleiddio (perthynol).

Ein hallyriadau carbon ar gyfer y cyfnod oedd 256 tunnell fetrig o'r hyn sy'n cyfateb i garbon deuocsid (CO₂e). Y ffynhonnell fwyaf o allyriadau yw defnydd trydan, sy'n cyfrif am 125.1 tunnell fetrig o CO₂e (49% o'r cyfanswm). Mae teithio busnes yn gyfrifol am 79.8 tunnell fetrig o CO₂e (31% o'r cyfanswm). Nid oes gennym unrhyw allyriadau uniongyrchol (Cwmpas 1).

Tabl 2: Dadansoddiad o'r allyriadau nwy tŷ gwydr blynyddol yn ôl math gweithgaredd ar gyfer 2016-17

Math o allyriadau	Gweithgaredd	Unedau	(tCO ₂ e)	% o'r cyfanswm
Ynni anuniongyrchol (cwmpas 2)	Trydan a brynwyd (kWh)	303,708.2	125.1	48.9%
	Isgyfanswm	303,078.2	125.1	48.9%
Allyriadau anuniongyrchol eraill (cwmpas 3)	Teithio busnes (milltiroedd)	809,714.3	79.8	31.2%
	Teithiau awyren (milltiroedd)	61,577.0	16.4	6.4%
	Rheilffordd (milltiroedd)	727,665.2	57.2	22.3%
	Tacsi (milltiroedd)	1,102.5	0.4	0.2%
	Ceir (milltiroedd)	19,369.6	5.8	2.3%
	Gwastraff a dŵr		6.0	2.3%
	Defnydd dŵr (m ³)	139.6	0.1	0.1%
	Gwastraff (tunelli metrig)	41.4	5.8	2.3%
	Gweithgareddau oddi wrth y cwsmer ychwanegol		45.1	17.6%
	Trydan T&D (kWh)*		11.3	4.4%
	WTT**		33.7	13.2%
	Isgyfanswm			130.9
Cyfanswm allyriadau (tCO₂e)			256.0	

*Allyriadau trosglwyddo a dosbarthu (T&D) yw'r rheini sy'n gysylltiedig â cholledion grid (yr ynni sy'n cael ei gollu wrth symud y trydan o'r gwaith pŵer i'r sefydliadau sy'n ei brynu).

**Allyriadau Ffynnon i'r Tanc (WTT) yw'r rheini sy'n gysylltiedig â'r broses oddi wrth y cwsmer o echdynnu, mireinio a chludo tanwydd crai i'r cerbydau, asedau neu brosesau a graffir arnynt.

Allyriadau carbon

Mae cyfanswm ein hallyriadau carbon wedi cynyddu gan 35 tunnell fetrig o CO₂e (16%) o'i gymharu â 2015-16. Mae hyn yn bennaf o ganlyniad i'n cynnydd mewn FTE (23%) ac o ganlyniad cynnydd mewn teithio busnes; mae allyriadau o deithio rheilffordd wedi cynyddu gan 26.8 tunnell fetrig o CO₂e. Mae allyriadau wedi'u normaleiddio (tunelli metrig o CO₂e fesul FTE) wedi gostwng gan 7% o gymharu â 2015-16.

Tabl 3: Dadansoddiad allyriadau nwy tŷ gwydr blwyddyn ar flwyddyn

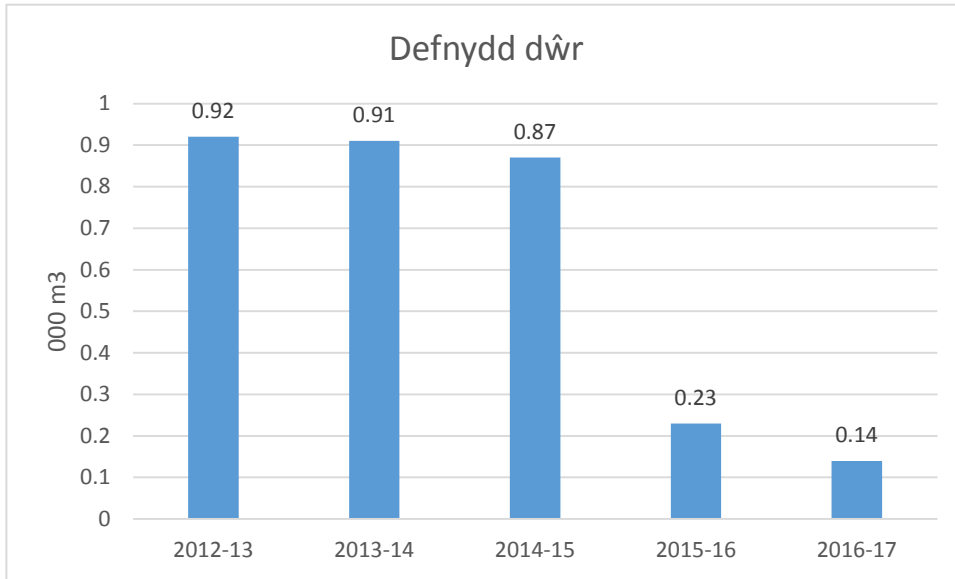
		2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Math o allyriadau	Gweithgaredd	(tCO₂e)	(tCO₂e)	(tCO₂e)	(tCO₂e)	(tCO₂e)
Ynni anuniongyrchol (cwmpas 2)	Trydan a brynwyd (kWh)	233.1	210.5	225.5	142.6	125.1
	Isgyfanswm	233.1	210.5	225.5	142.6	125.1
Allyriadau anuniongyrchol eraill (cwmpas 3)	Teithio busnes (milltiroedd)	56.3	70.2	57.1	46.5	79.8
	Teithiau awyren (milltiroedd)	16.1	28.8	8.7	12.5	16.4
	Rheilffordd (milltiroedd)	34.2	34.6	43.2	28.0	57.2
	Tacsi (milltiroedd)	1.1	1.5	0.8	0.7	0.4
	Ceir (milltiroedd)	5.0	5.3	4.5	5.2	5.8
	Gwastraff a dŵr	5.7	3.9	8.5	5.6	6.0
	Defnydd dŵr (m ³)	1.0	1.0	0.9	0.2	0.1
	Gwastraff (tunelli metrig)	4.7	2.9	7.6	5.4	5.8
	Gweithgareddau oddi wrth y cwsmer ychwanegol	62.9	59.0	64.9	42.3	45.1
	Trydan T&D (kWh)*	18.2	16.3	18.6	11.8	11.3
	WTT**	44.7	42.7	46.2	30.5	33.7
	Isgyfanswm		124.9	133.1	130.5	94.4
Cyfanswm allyriadau (tCO₂e)		358.0	343.5	356.0	237.0	256.0
	Cyfartaledd FTE ar draws cyfnod adrodd	179.7	188.2	169.4	156.3	181.68
	Allyriadau wedi'u normaleiddio (tunelli metrig o CO₂e fesul FTE*)	2.0	1.8	2.1	1.5	1.4

*Defnyddir niferoedd staff (FTE) fel meincnod i fonitro allyriadau dros amser.

Dŵr

Defnyddiom 140 m³ o ddŵr yn ein cyfleusterau cegin a thoiled yn 2016-17, sy'n cyfateb i allyriadau gwerth 0.15 tonnell fetrig o CO₂e. Gellir priodoli'r lleihad parhaus yn ein defnydd dŵr yn bennaf i osodiad ffitiadau sy'n effeithlon o ran dŵr yn ein swyddfeydd.

Ffigur 1: Defnydd dŵr dros y pedair blynedd diwethaf

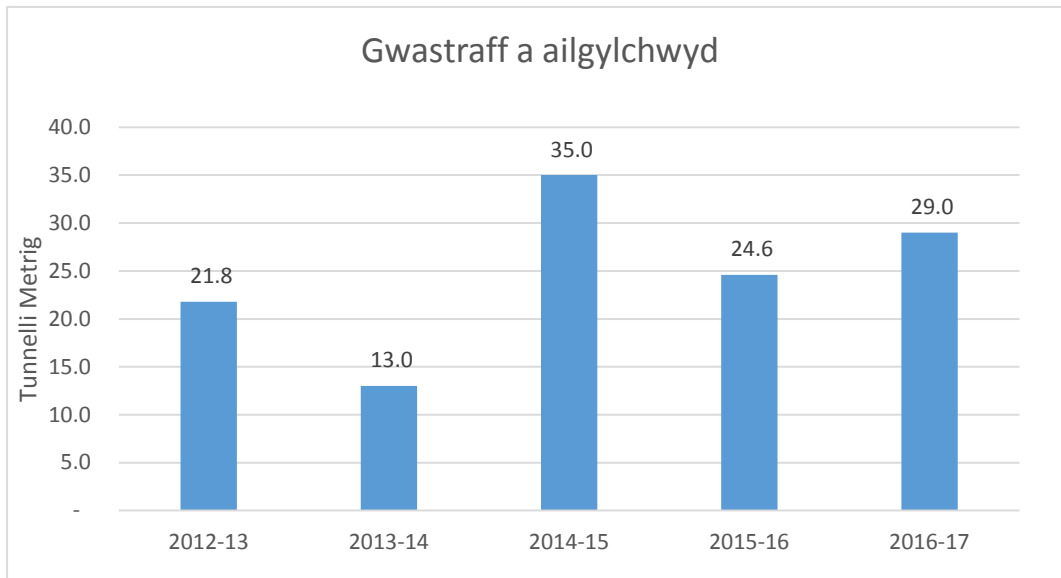


Gwastraff

Rydym yn gwahanu pob gwastraff cyffredinol ar gyfer ei ailgylchu neu ei waredu trwy dirlenwi. Nid ydym yn gallu mesur gwastraff tirlenwi gan y'i gwaredir mewn man casglu canolog yn ein hadeiladau aml-denant. Rydym wedi amcangyfrif bod 70% o gyfanswm y gwastraff yn cael ei ailgylchu.

Daeth y gwastraff a ailgylchwyd i gyfanswm o 29 tonnell fetrig, sy'n cyfateb i allyriadau gwerth 0.61 tonnell fetrig o CO₂e yn 2016-17. Roedd y cynnydd mawr mewn gwastraff ailgylchu yn 2014-15 (Ffigur 2) yn ymwneud ag ailwampio'r swyddfeydd yn Birmingham.

Ffigur 2: Gwastraff a ailgylchwyd dros y pedair blynedd diwethaf



Rhan 2: Ein hadroddiad atebolrwydd

Adroddiad llywodraethu corfforaethol

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Rolau a chyfrifoldebau

Mae Ofwat yn Adran Anweinidogol y Llywodraeth gyda'i amcangyfrif adnoddau ei hun. Ein Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu yw Cathryn Ross, a Jonson Cox yw ein Cadeirydd.

Mae Bwrdd Ofwat yn cydnabod pwysigrwydd arweinyddiaeth mewn creu amgylchedd lle mae rheoli perfformiad a risg wedi'u gwreiddio'n llawn ac yn effeithiol. Yn unol ag egwyddorion Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU, mae gan Fwrdd Ofwat fwyafrif o gyfarwyddwyr anweithredol annibynnol gyda Chadeirydd anweithredol. Yn ystod 2016-17 roedd aelodaeth y Bwrdd yn cynnwys saith Cyfarwyddwr Anweithredol a phedwar Cyfarwyddwr Gweithredol, yn Cynnwys y Prif Weithredwr.

Diweddarir Rheolau Gweithdrefn y Bwrdd yn achlysurol ac fe'u cyhoeddir ar wefan Ofwat. Cynhaliodd y Bwrdd arolwg llawn o'i effeithiolrwydd yn 2016-17, unwaith yr oedd y pump aelod gweithredol ac anweithredol newydd a ymunodd â'r Bwrdd yn y cyfnod hwn wedi sefydlu. Mae aelodaeth y Bwrdd yn rhoi'r cydbwysedd sydd ei angen o brofiad ac arbenigedd sy'n cwmpasu dyletswyddau a strategaeth Ofwat. Bydd y Cwnsler Cyffredinol, Jenny Block, yn mynychu ac mae'n atebol i'r Bwrdd am ddarparu cyngor cyfreithiol.

Mae [Rheolau Trefniadaeth ein Bwrdd](#) yn cynnwys canllawiau llym ar ddatgelu a rheoli gwrthdaro buddiannau. Cyhoeddir y gofrestr o fuddiannau datgeladwy aelodau'r Bwrdd ochr yn ochr â'r Rheolau Trefniadaeth a chaiff ei diweddarau'n rheolaidd drwy gydol y flwyddyn a bydd aelodau yn datgan buddiannau ar eitemau agenda ar ddechrau pob cyfarfod Pwyllgor a Bwrdd. Pan fydd adeg prin lle ceir gwrthdaro buddiannau, mae'r Rheolau Trefniadaeth yn sicrhau nad yw'r aelod Bwrdd perthnasol yn rhan mewn gwneud penderfyniadau ar eitemau perthnasol a cymerir mesurau priodol i sicrhau uniondeb a natur ddiuedd proses gwneud penderfyniadau y Bwrdd. Caiff amgylchiadau o'r fath eu nodi yn y cofnodion.

Telerau penodiad a phresenoldeb mewn cyfarfodydd aelodau'r Bwrdd

Tabl 4: Presenoldeb mewn cyfarfodydd Bwrdd a phum chyfarfod is-bwyllgor rhwng mis Ebrill 2016 a mis Mawrth 2017

Aelodau Bwrdd		Cyfarfodydd Bwrdd (11) Galwad cynhadledd Bwrdd (1)	Cyfarfodydd Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (4)	Cyfarfodydd Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl (3)	Cyfarfodydd Pwyllgor Thames Tideway (3)
Jonson Cox Cadeirydd		12/12	---	3/3	3/3
Tymor yn dechrau	Tymor 2 yn dod i ben				
01/11/2012	Dydd Mawrth, 31/10/2020				
Martin Lawrence Cyfarwyddwr Anweithredol		10/12	---	2/3	---
Tymor yn dechrau	Tymor 2 yn dod i ben				
01/05/2013	Dydd Mawrth, 30/04/2020				

Aelodau Bwrdd		Cyfarfodydd Bwrdd (11) Galwad cynhadledd Bwrdd (1)	Cyfarfodydd Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (4)	Cyfarfodydd Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl (3)	Cyfarfodydd Pwyllgor Thames Tideway (3)
Mark Bayley Cyfarwyddwr Anweithredol		10/12	4/4	---	2/3*
Tymor yn dechrau	Tymor yn dod i ben				
28/04/2016	Dydd Mawrth, 27/04/2021				
Alison Munro Cyfarwyddwr Anweithredol		12/12	4/4	---	---
Tymor yn dechrau	Tymor yn dod i ben				
28/04/2016	Dydd Mawrth, 27/04/2021				
Tim Waggott Cyfarwyddwr Anweithredol		11/12	---	2/3	---

Aelodau Bwrdd		Cyfarfodydd Bwrdd (11) Galwad cynhadledd Bwrdd (1)	Cyfarfodydd Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (4)	Cyfarfodydd Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl (3)	Cyfarfodydd Pwyllgor Thames Tideway (3)
Tymor yn dechrau	Tymor yn dod i ben				
28/04/2016	Dydd Mawrth, 27/04/2021				
Catherine Waddams					
Cyfarwyddwr Anweithredol					
Tymor yn dechrau	Tymor 2 yn dod i ben	12/12	---	---	---
01/05/2013	Dydd Mawrth, 30/04/2021				
Christine Farnish					
Cyfarwyddwr Anweithredol					
Tymor yn dechrau	Tymor 2 yn dod i ben	9/12	2/4	---	1/3*
01/01/2014	Dydd Mawrth, 30/04/2020				

Aelodau Bwrdd	Cyfarfodydd Bwrdd (11) Galwad cynhadledd Bwrdd (1)	Cyfarfodydd Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (4)	Cyfarfodydd Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl (3)	Cyfarfodydd Pwyllgor Thames Tideway (3)
Cathryn Ross Prif Weithredwr	12/12	4/4	3/3	2/3
Aileen Armstrong Uwch Gyfarwyddwr Cyllid a Llywodraethu	8/12	---	---	---
John Russell Uwch Gyfarwyddwr Strategaeth a Chynllunio	11/12	---	---	---
Richard Khaldi Uwch Gyfarwyddwr Cwsmeriaid a Gwaith Achos	11/12	---	---	---
Vanessa Howlison	---	2/4	---	---

Aelodau Bwrdd		Cyfarfodydd Bwrdd (11) Galwad cynhadledd Bwrdd (1)	Cyfarfodydd Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (4)	Cyfarfodydd Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl (3)	Cyfarfodydd Pwyllgor Thames Tideway (3)
Aelod Annibynnol - Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg					
Tymor yn dechrau	Tymor yn dod i ben				
01/01/2015	Dydd Mawrth, 31/12/2018				
John Swift CF					
Aelod Annibynnol - Pwyllgor Gwaith Achos		---	---	---	---
Tymor yn dechrau	Tymor yn dod i ben				
11/2014	31/08/2017				

* Ymunodd â'r Pwyllgor ym mis Hydref 2016

Ni fu unrhyw gyfarfodydd o'r Pwyllgor Gwaith Achos yn ystod 2016-17 gan nad oedd gan Ofwat unrhyw achosion strategol agored.

Ni fu unrhyw gyfarfodydd o'r Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu yn ystod y flwyddyn gan fod pob swydd wag ar y Bwrdd a'r UDA wedi'u cynllunio a'u recriwtio ar eu cyfer yn 2015-16.

Ymunodd nifer o Gyfarwyddwr Anweithredol â'r Bwrdd yn gynnar yn 2016-17 ac ymunodd dau Gyfarwyddwr Gweithredol hefyd â'r Bwrdd yn hanner cyntaf y flwyddyn ariannol. Mae telerau'r Cyfarwyddwyr Anweithredol newydd wedi'u gwasgaru er mwyn rhoi mwy o ddilyniant, yn arbennig drwy adolygiad prisiau 2019.

Nid oes gan y rhai a benodir fel Cyfarwyddwr Anweithredol Ofwat hawl i dâl cysylltiedig â pherfformiad na hawliau pensiwn. Telir iawndal os bydd terfyniad cynnar yn ôl disgrisiwn yr Ysgrifennydd Gwladol dros yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig.

Aelodau Annibynnol

Er mwyn cryfhau cymysgedd gwybodaeth a sgiliau aelodaeth pwyllgorau mae gan Ofwat Aelodau Annibynnol sy'n eistedd ar ein Pwyllgorau Archwilio a Sicrwydd Risg a Gwaith Achos.

John Swift QC – Aelod Annibynnol y Pwyllgor Gwaith Achos.

Vanessa Howlison – Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, y mae ei phenodiadau eraill yn cynnwys: Prif Swyddog Ariannol ar gyfer Highways England.

Effeithiolrwydd Bwrdd

Rydym yn rhoi crynodeb o adolygiad y Bwrdd o'i effeithiolrwydd yn atodiad A5 ar dudalen 134.

Perfformiad talu cyflenwyr

Cyflawnom 90.1% yn erbyn ein targed ar gyfer talu 100% o anfonebau a gytunwyd o fewn 30 diwrnod o'u derbyn yn ystod y flwyddyn. Y ffigur cyferbyniol ar gyfer 2015-16 oedd 88.32%

Chwythu'r chwiban

Mae polisi chwythu'r chwiban Ofwat ar gael i'n holl bobl ar ein mewnwyd. Ni chafwyd unrhyw gwynion chwythu'r chwiban yn ystod 2016-17. Yn 2017-18 byddwn yn cymryd camau i gynyddu ymwybyddiaeth o'n Cod Ymarfer sy'n ymgorffori'r Cod Gwasanaeth Sifil a'n polisi chwythu'r chwiban.

Digwyddiadau cysylltiedig â data personol wedi'i ddiogelu

Mae gennym Bolisi Risg Gwybodaeth (IRP) a gweithdrefnau cysylltiedig ar waith i reoli'r risg digwyddiadau cysylltiedig â data personol wedi'i ddiogelu. Nid ydym wedi profi unrhyw

ddigwyddiadau data personol yn ystod 2016-17 yr ydym yn eu hystyried yn ddigon difrifol i fod angen hysbysu'r Comisiynydd Gwybodaeth yn eu cylch, sy'n gyson â chanllawiau'r ICO.

Offerynnau ariannol

Nid oes gennym fenthyciadau; ar gyfer ein gofynion arian parod rydym yn dibynnu'n bennaf ar incwm o ffioedd trwydded, hawliadau ar y gronfa wrth gefn a benthyciadau ad-daladwy o'r Gronfa Amodol. Nid ydym, felly, yn agored i risgiau hylifedd sylweddol. Ceir rhagor o fanylion yn nodyn 8 i'r cyfrifon.

Archwiliad mewnol

Grant Thornton sy'n darparu gwasanaeth archwilio mewnol Ofwat. Mae hyn yn mesur ac yn archwilio'n annibynnol ddigonolrwydd, dibynadwyedd ac effeithiolrwydd systemau rheoli, rheoli risg a rheolaeth ariannol. Bydd yr archwilwyr mewnol yn gwneud argymhellion yn seiliedig ar werthusiad pob system a adolygir. Cynhaliwyd archwiliad mewnol 2016-17 yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS).

Archwiliad allanol

Ein harchwiliwr allanol yw'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol (C&AG), a benodir gan statud ac mae'n ofynnol iddo archwilio ein datganiadau ariannol o dan Ddeddf Adnoddau a Chyfrifon y Llywodraeth 2000, ac adrodd wrth y Senedd ynglŷn â'r archwiliad hwn. Nid oedd cydnabyddiaeth ariannol (gwirioneddol na thybiannol) i archwilydd ar gyfer gwaith di-archwiliad.

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu wedi cymryd pob cam a ddylai i wneud ei hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol, ac i wneud yn siŵr bod ein harchwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno. Cyn belled ag y mae'n ymwybodol, nid oes gwybodaeth archwilio berthnasol nad yw ein harchwilwyr yn ymwybodol ohoni.

Cost dybiannol y gwasanaeth archwiliad hwn yw £40,000 (2015-16: £45,000).

Cathryn Ross
Swyddog Cyfrifyddu

15 Mehefin 2017

Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

O dan Ddeddf Chyfrifon Adnoddau y Llywodraeth 2000 (GRAA), mae Trysorlys EM wedi cyfarwyddo Ofwat i baratoi ar gyfer pob blwyddyn ariannol gyfrifon adnoddau sy'n rhoi manylion yr adnoddau sydd wedi eu caffael, a ddeler, neu a waredwyd a defnydd Ofwat o adnoddau yn ystod y flwyddyn.

Paratuir y cyfrifon ar sail cronniadau a rhaid iddynt roi darlun cywir a theg o sefyllfa Ofwat a'i alldro o ran adnoddau net, defnydd adnoddau, newidiadau mewn ecwiti trethdalwyr a llifau arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon mae'n ofynnol i'r Swyddog Cyfrifyddu gydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth ac yn benodol i wneud y canlynol:

- cadw at y Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM, yn cynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisïau cyfrifyddu addas yn gyson;
- llunio barn a gwneud amcangyfrifon ar sail resymol;
- datgan a yw safonau cyfrifyddu priodol (fel y'u hamlinellir yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth) wedi eu dilyn, a datgelu ac egluro unrhyw newidiadau o bwys yn y cyfrifon;
- cymryd cyfrifoldeb personol am yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon a'r farn sydd ei hangen ar gyfer penderfynu ei fod yn deg, cytbwys ac yn ddealladwy; a
- pharatoi'r cyfrifon ar sail busnes byw.

Penododd Drysorlys EM Cathryn Ross, y Prif Weithredwr, yn Swyddog Cyfrifyddu Ofwat. Mae cyfrifoldebau Swyddog Cyfrifyddu, yn cynnwys cyfrifoldeb am briodoldeb a rheoleidd-dra arian cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol amdano, am gadw cofnodion priodol a diogelu asedau Ofwat, wedi eu hamlinellu yn Rheoli Arian Cyhoeddus a gyhoeddir gan Drysorlys EM.

Datganiad Llywodraethu

Cwmpas cyfrifoldeb

Y Swyddog Cyfrifyddu a Bwrdd Ofwat sy'n gyfrifol am gynnal llywodraethu corfforaethol sy'n cefnogi cyflawniad strategaeth Ofwat, 'Hyder mewn Dŵr', tra'n diogelu'r cronfeydd cyhoeddus ac asedau adrannol. Mae hyn yn unol â'r cyfrifoldebau a amlinellir yn 'Rheoli Arian Cyhoeddus'. Mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol i'r Senedd am bob agwedd o waith Ofwat. Mae hyn yn cynnwys rheoli risg a chyfleoedd.

Fel adran Anweinidogol y Llywodraeth, mae dyletswyddau Ofwat wedi eu nodi mewn deddfwriaeth, yn arbennig Deddf y Diwydiant Dŵr 1991, fel y'i diwygiwyd.

Diben y fframwaith llywodraethu

Mae Ofwat yn cadw at egwyddorion y Cod Ymarfer ar Lywodraethu Corfforaethol ('Llywodraethu Corfforaethol mewn adrannau llywodraeth ganolog: cod arfer da').¹ Mae Ofwat yn cydymffurfio â'r Cod, oni bai am rai meysydd lle mae ein cyfansoddiad fel Adran Anweinidogol y Llywodraeth yn golygu nad yw rhai darpariaethau yn berthnasol. Er enghraifft, nid yw ein Cyfarwyddwr Cyllid yn aelod o'r Bwrdd ond mae'n mynychu ar gyfer pob eitem berthnasol.

Mae'r datganiad llywodraethu yn nodi:

- adolygiad o effeithiolrwydd Ofwat yn 2016-17;
- crynodeb o elfennau allweddol ein fframwaith llywodraethu; a
- datganiad y Swyddog Cyfrifyddu.

¹ <https://www.gov.uk/government/publications/corporate-governance-code-for-central-government-departments>

Effeithiolrwydd Ofwat

Cyflawniadau yn 2016-17

Mae ein cynnydd o ran cyflawni ein strategaeth uchelgeisiol, 'Hyder mewn Dŵr', wedi digwydd yn gyflym. Yn flaenorol gwnaethom adrodd ar sut y mae pob un o'n rhaglenni a phrosiectau wedi ein symud yn agosach at gyflawni ein gweledigaeth a rennir o ymddiriedaeth a hyder mewn gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff, ac wedi ein gweld ni'n rhoi ein model rheoleiddio ar waith. Fodd bynnag, hoffwn gyfeirio at rai o lwyddiannau'r flwyddyn ddiwethaf ac ystyried beth mae hyn yn ei ddweud am effeithiolrwydd ein cyfraniad dros y flwyddyn a'r risgiau a'r cyfleoedd sydd o'n blaenau.

Y flwyddyn ddiwethaf oedd ail flwyddyn y cyfnod rheolaeth a lywodraethir gan ein penderfyniadau adolygiad prisiau 2014. Ynndo gwelwyd gwelliannau parhaus mewn cyflawni ar gyfer cwsmeriaid ar draws y sector yn unol â'r penderfyniadau hynny. Mae cyfartaledd biliau wedi gostwng gan 1% (yn cynnwys chwyddiant) o'u lefel ar ddiwedd y cyfnod rheolaeth diwethaf, ac yn nodi cam sylweddol tuag at y lleihad o 5% mewn termau real ar gyfer biliau y byddwn yn ei weld yn y cyfnod 2015-2020 o ganlyniad i PR14. Gwelsom hefyd rai cwmnïau'n ennill gwobrau am sefydlu ffiniau newydd mewn perfformiad, a fydd yn ein galluogi ni i herio'n well y sector yn ei gyfanrwydd yn y dyfodol.

Rydym hefyd wedi gwneud camau sylweddol i roi ar waith y fframwaith sydd ei angen i alluogi a chymhell y sector i barhau i gyflawni mwy am lai ar gyfer ei gwsmeriaid yn y dyfodol.

Cyhoeddom ein fframwaith polisi ar gyfer yr adolygiad prisiau nesaf, a fydd yn ein gweld yn gwella ymhellach effeithiolrwydd ein rheoleiddio mewn sicrhau bargaen dda i gwsmeriaid. Mae'n gwneud hyn, yn benodol, drwy alluogi gwelliannau mewn effeithlonrwydd a chydnerthedd drwy ddefnyddio marchnadoedd i roi mwy o ddewis i gwmnïau o ran sut y maent yn caffael ar gyfer adnoddau dŵr a thriniaeth a gwarediad bioadnoddau. Bydd hefyd yn ysgogi gwelliannau mewn effeithlonrwydd ac arloesedd drwy brofi'r farchnad parthed prosiectau rhwydwaith. Yn ystod y flwyddyn hon roeddem yn arbennig o falch gyda'r modd adeiladol a chydweithredol y gwnaeth cwmnïau yn y sector weithio gyda ni i sicrhau'r newidiadau sydd eu hangen i'w trwyddedau er mwyn rhoi'r fframwaith hwn ar waith.

Gwnaethom weithio'n effeithiol gyda'n partneriaid Open Water, Defra a MOSL, a gyda'r sector, i agor y farchnad manwerthu ar gyfer busnes, elusennau a chwsmeriaid sector cyhoeddus yn Lloegr i gystadleuaeth. Mae hyn yn rhoi i gwsmeriaid busnes y dewis manwerthwr y maent wedi bod am ei gael, a bydd yn rhoi gwelliannau mewn gwasanaeth ac yn sbarduno arloesedd. Fodd bynnag, er ei bod yn farchnad gystadleuol, ni fydd yn farchnad heb ei rheoleiddio. Hefyd yn y flwyddyn ddiwethaf gwnaethom baratoi'r tir ar gyfer ein trosolwg parhaus o'r farchnad, gan ein galluogi i sicrhau bod y farchnad yn gweithio mor effeithiol ag y gall, a'n bod yn gallu diogelu cwsmeriaid yn ôl yr angen.

Roedd gwella ein trosolwg o'r sector yn thema bwysig mewn elfennau eraill o'n gwaith dros y flwyddyn ddiwethaf. Rydym wedi rhoi sylw penodol i faterion cydnerthedd - gweithredol, corfforaethol ac ariannol. Rydym wedi ymyrryd i ddiogelu cwsmeriaid pan fo cydnerthedd gweithredol wedi cael ei amau, er enghraifft mewn ymateb i bibell prif gyflewnad Thames yn byrstio yn ystod y gaeaf. Mae ein gwaith ar y fframwaith monitro cwmnïau wedi rhoi gwell mewnwelediad i ni o ansawdd gwybodaeth cwmnïau. Rydym wedi parhau i fonitro cydymffurfiad cwmnïau gyda'n hegwyddorion o arweinyddiaeth bwrdd, tryloywder a threfn lywodraethu. Rydym hefyd wedi cynyddu ein trosolwg o gydnerthedd ariannol cwmnïau, gan gyhoeddi adroddiad monitro ariannol newydd.

Gyda'i gilydd, mae'r cyflawniadau hyn yn gwneud cyfraniad enfawr i gyflawniad ein strategaeth - gan alluogi a chymhell y sector i gyflawni mwy am lai, a sicrhau bod gennym drosolwg effeithiol fel y gallwn gamu i mewn lle bydd angen i ni wneud hynny er mwyn diogelu cwsmeriaid.

Ochr yn ochr â'r cyflawniadau hyn sy'n wynebu allan, rydym yn falch i adrodd ein bod wedi gwneud camau pellach i wneud Ofwat yn lle gwych i weithio.

Gan gydnabod bod ein model gweithredu seiliedig ar raglen a phrosiect, a gyflwynwyd ychydig dros ddwy flynedd yn ôl, yn dal yn gymharol newydd, eleni gwnaethom ganolbwyntio ar egluro rôl ein Rheolwyr Adnoddau Strategol a Rheolwyr Adnoddau, sy'n rheoli ein pobl a chefnogi'r rheini sy'n gwneud y rolau pwysig hyn drwy gyfleoedd hyfforddi a chyfleoedd i rannu dysgu. Yn dilyn ailstrwythuro yn 2014-15 parhaodd recriwtio i fod yn flaenoriaeth i ni yn ystod y flwyddyn ddiwethaf wrth i ni ategu ein sgiliau a'n harbenigedd presennol gyda phobl sy'n dod â sgiliau a phrofiadau ychwanegol mewn meysydd allweddol. Bu ein recriwtio yn llwyddiannus, gyda 50 o bobl yn ymuno â'r swyddfa, ac Ofwat yn profi'n gyflogwr atyniadol. Fodd bynnag, roedd yr amser a gymerwyd i recriwtio pobl newydd yn hwy nag yr oeddem wedi ei ddisgwyl, a dyna pam mai tanwariant ar y gyflogres y llynedd oedd prif ysgogwr ein tanwariant yn gyffredinol.

Gan gydnabod ein bod nawr yn fwy cyfarwydd â gweithio seiliedig ar raglen a phrosiect, tuag at ddiwedd y flwyddyn roeddem yn gallu defnyddio dull mwy syml a chymesur ar gyfer datblygu ein cynllun busnes ar gyfer 2017-18. Eleni hefyd gwnaethom y penderfyniad i fynd rhagddo gyda model newydd ar gyfer ein darpariaeth gwasanaethau cefnogi, yn seiliedig ar fewn-ffynonellu, er mwyn sicrhau lefel yr ystwyther a chydnerthedd y bydd ei hangen arnom i barhau i ddiogelu cwsmeriaid yn effeithiol mewn sector sy'n dod yn fwy deinamig.

Yr amgylchedd risg a chyfleoedd sy'n edrych i'r dyfodol

Mae ein blaenoriaethau strategol ar gyfer y flwyddyn i ddod yn cynnwys: cyflawni newid mawr mewn gwasanaethau cwsmeriaid, gwella cydnerthedd, cynnal fforddiadwyedd ac ysgogi effeithlonrwydd; gwella gwybodaeth a thryloywder yn y sector er mwyn dal cwmnïau i gyfrif; cefnogi datblygiad a buddsoddiadwyedd marchnadoedd i gyflawni mwy am lai; sicrhau

ymgysylltiad rhanddeiliaid a chefnogaeth ar gyfer newid; sicrhau bod gan Ofwat y sgiliau, profiad, systemau, prosesau a diwylliant i gyflawni.

Gan ystyried y blaenoriaethau hyn, gwelwn risgiau a chyfleoedd yn y flwyddyn i ddod.

Mae'r farchnad cwsmeriaid busnes gystadleuol newydd yn Lloegr yn gyfle gwych i ysgogi gwelliant mewn gwasanaeth ac arloesedd. Nid dim ond ar gyfer y cwsmeriaid hynny sydd nawr â dewis o fanwerthwr y mae hyn, ond hefyd, drwy ein rheoleiddio, ar gyfer y rheini nad sydd â dewis o'r fath - yn cynnwys y rheini yng Nghymru lle mae Llywodraeth Cymru wedi penderfynu peidio ag agor y farchnad manwerthu i gystadleuaeth. Mae angen i ni alluogi a thracio datblygiad ffiniau newydd mewn gwasanaeth cwsmeriaid yn y farchnad gystadleuol, a chreu fframwaith reoleiddio sy'n ein galluogi ni i herio cwmnïau monopoli sy'n defnyddio gwybodaeth newydd ynglŷn â beth y gellir ei gyflawni a beth mae cwsmeriaid eisiau. Ond mae risgiau yma hefyd.

Yn gyntaf, mae angen i ni sicrhau bod gan gwsmeriaid hyder yn y farchnad a'u bod yn ffyddiog wrth ymgysylltu â hi. Yn ogystal, mae angen i ni sicrhau bod ein rheoleiddiad o'r farchnad yn cefnogi, yn hytrach na llesteirio, cystadleuaeth fel bod dewis cwsmeriaid yn ysgogi'r gwelliannau yr ydym yn eu disgwyl.

Dyna pam mai llif gwaith hollbwysig o fewn ein rhaglen Canlyniadau Marchnad a Gorfodaeth yw cyfathrebu ac ymgysylltu, a dyna pam en bod wedi cadw'r brand Open Water i'w ddefnyddio fel cyfrwng ar wahân ar gyfer cyfathrebu'n uniongyrchol â chwsmeriaid. Mae hyn yn mynd ag Ofwat i diriogaeth newydd. Ac wrth geisio mwyhau ymgysylltiad cwsmeriaid gwybodus a rhai sydd wedi'u grymuso mewn marchnad gystadleuol, mae'n ein gorfodi i fynd i'r afael ag un o'r materion mwyaf dyrys sy'n wynebu rheoleiddwyr heddiw. Mae'n hollbwysig ein bod yn dysgu o brofiadau pobl eraill, a hefyd ein bod yn dysgu o'n profiad ein hunain, ynglŷn â beth sy'n gweithio a beth sydd ddim.

Amod angenrheidiol arall i gwsmeriaid gynnal a meithrin ymddiriedaeth a hyder yn y farchnad fanwerthu gystadleuol newydd yn Lloegr yw gwybod y byddant yn cael eu trin yn deg, ac yr unionir cam pan fydd pethau'n mynd o'i le, ac y cymerir camau priodol pan na fydd cwmnïau'n cydymffurfio â'r rheolau. Mae ein rôl monitro ymddygiad yn y farchnad yn allweddol yma. Nod ein fframwaith monitro newydd yw gwneud hyn, o ran ymddygiad cyflenwr a mewnwelediad cwsmeriaid. Unwaith eto, bydd angen i ni ddysgu ac addasu wrth i ni fynd ymlaen. Mae hefyd angen i ni sicrhau ein bod yn barod ac yn abl i weithredu pan gawn wybodaeth bod pethau'n mynd o'i le. Yn hynny o beth, rydym yn talu sylw penodol i rôl cyfryngwyr trydydd parti (TPI) yn y farchnad newydd a sicrhau, er yr harneisir y buddiannau y gall y cwmnïau hyn eu cynnig, ein bod yn gallu tynnu sylw at unrhyw risgiau y gallant hefyd eu peri, gan gadw mewn cof y problemau gyda rhai TPI mewn marchnadoedd eraill. Gan nad oes gennym unrhyw bwerau rheoleiddio ffurfiol i weithredu'n uniongyrchol mewn perthynas â hwy, credwn yn gryf ym mhwsigrwydd y rhwymedigaethau gorfodadwy yr ydym wedi eu rhoi ar fanwerthwyr drwy'r cod ymarfer diogelu'r

cwsmer, a'r disgwyliad clir arnynt y byddant yn rhoi'r rhwymedigaethau hyn ar waith yn sut maent yn ymdrin â TPI hefyd.

Rhaid i ni hefyd fanteisio ar y cyfle a ddaw yn sgil y farchnad manwerthu gystadleuol i roi her newydd ar gwmnïau monopoli sy'n darparu gwasanaethau cyfanwerthu. Rydw i wedi bod yn falch gyda lefel brwdfrydedd y manwerthwyr newydd i ymgysylltu â'n hadolygiad prisiau 2019, a byddwn yn cynnwys eu cyfraniad yn ein methodoleg. Byddwn hefyd yn defnyddio'r wybodaeth a ddatgelir drwy waith achos, er enghraifft drwy heriau a ddygir gan fanwerthwyr i daliadau neu delerau ac amodau cyfanwerthu, i wneud ein rheoleiddio monopoli yn fwy effeithiol.

Ochr yn ochr â'r risgiau a'r cyfleoedd gan y farchnad manwerthu busnes yn Lloegr, rhaid i ni weithio tuag at PR19. Er bod y tir wedi cael i baratoi, mae llawer eto i'w wneud er mwyn cwblhau ein methodoleg, y byddwn yn ei chyhoeddi ar gyfer ymgynghoriad ym mis Gorffennaf 2017.

Yn ychwanegol, trwy gydol y flwyddyn hon byddwn yn parhau i gadw llygad barcud ar faterion cydnerthedd. Yn dilyn achos prif bibell Thames Water yn byrstio y gaeaf diwethaf a'n hasesiad wedi'i dargedu o iechyd asedau, mae angen i ni ddeall mwy am wybodaeth, systemau a phrosesau cwmnïau ar gyfer cynllunio rheoli asedau seiliedig ar risg. Rhaid i ni hefyd gynnal ffocws ar gydnerthedd yn gyffredinol - gan roi pwyslais priodol ar gyfranogiad cwsmeriaid, adfer ac ymateb wedi toriad i gyflenwad yn ogystal ag ar allu asedau i wrthsefyll hyn Mae hon yn sgwrs bwysig i'w chael gyda'r sector nawr, o gofio bod y cwmnïau monopoli eisoes yn llunio cynlluniau busnes, a'n disgwyliadau y bydd angen i'n gwariant a ysgogir gan gydnerthedd - fel pob agwedd o gynlluniau busnes - fod â thystiolaeth gref ac wedi'i chefnogi gan ymgysylltiad â chwsmeriaid.

Mae datblygu a meithrin ein gallu yn fewnol yn parhau'n ffocws i ni ar gyfer y flwyddyn hon, yn arbennig wrth i ni symud i reoleiddio marchnad manwerthu gystadleuol a thuag at PR19. Mae ein Rhaglen Trawsnewid Busnes a wnaeth datblygu, rhoi ar waith a chefnogi model gweithredu newydd ar gyfer ein swyddfa dros y tair blynedd diwethaf wedi'i chau ac eleni mae'r rhaglen sy'n ei holynu, Fit for the Future, yn canolbwyntio ar gwblhau a gwreiddio ein rhaglen newid. Mae hyn yn cynnwys newidiadau i'n systemau TG mewnol, yn eu plith symud i Cloud, cyflwyno system rheoli cofnodion a dogfennau electronig, a datblygu systemau a fydd yn galluogi cwmnïau monopoli i lanlwytho eu cynlluniau busnes PR19 yn uniongyrchol i'n system. Mae hefyd yn cynnwys adolygiad o'n prosesau llywodraethu, fel eu bod yn cefnogi'n gywir ein rhaglen ystywyth a ffyrdd o weithio seiliedig ar brosiect. Yn ogystal, ac yn hollbwysig, mae'n cynnwys gwaith i sicrhau bod gennym y sgiliau a'r profiad cywir ar draws y swyddfa. Byddwn yn parhau gyda rhaglen o ddysgu a datblygu wedi'i thargedu at ddatblygu sgiliau penodol, a byddwn yn parhau i recriwtio lle mae angen i ategu ein pobl bresennol. Ond gwnawn hyn gan gydnabod bod y sgiliau a'r profiad sydd eu hangen arnom yn arbenigol ac yn rhai a chwenychir yn fawr gan ystod o gyflogwyr, ac mae'r risgiau a berir gan gyfyngiadau parhaus i gyflogau gwasanaeth sifil ar ein gallu i gadw a sicrhau'r sgiliau hyn yn cynyddu.

Yn y flwyddyn i ddod mae gennym ddau ddarn o waith penodol ychwanegol i'w gwneud sy'n hollbwysig mewn sicrhau ein heffeithiolrwydd. Y cyntaf yw llwyddo i gaffael partner mewn-ffynonellu er mwyn ein cynorthwyo i ddarparu'r lefel o ystwythder a chydnerthedd sydd ei hangen arnom yn ein gwasanaethau cefnogi. Nid ydym yn tanbriso'r her hon, a fydd yn golygu newidiadau sylweddol i'n prosesau mewnol. Yr ail yw nodi a sicrhau'r trefniadau partneriaeth cyflenwi fydd eu hangen arnom i gyflawni PR19.

Byddwn hefyd yn parhau i fuddsoddi yn iechyd a lles ein pobl eleni. Rydym wedi gwneud cynnydd yn hyn o beth dros y flwyddyn ddiwethaf, ond rydym yn cydnabod bod ein pobl yn dweud wrthym fod llwyth gwaith a straen yn broblemau mewn rhai rhannau o'r sefydliad. Golyga hyn bod angen i ni wneud mwy i helpu pobl i ganfod a rheoli straen ynddynt eu hunain a'u cydweithwyr. Ond mae hefyd yn amlygu'r angen i gynnal ein ffocws ar gynllunio a blaenoriaethu, yn arbennig wrth wynebu sector mwy deinamig a fydd yn rhoi mwy o alwadau arnom yn y blynyddoedd i ddod.

Rydym hefyd yn wynebu Llywodraeth y DU newydd yn ystod y flwyddyn hon, a bydd angen i ni ystyried unrhyw newidiadau i dirwedd strategol a pholisi a ddaw gyda hi. Yn benodol, cyfrifoldeb y Llywodraeth newydd fydd cwblhau Datganiad Polisi Strategol y DU², y mae'n rhaid i ni weithredu yn unol ag ef. Rydym yn disgwyl gweithio'n agos gyda'r Llywodraeth y DU newydd a ddaw i rym ar hyn. Byddwn hefyd yn parhau i weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru wrth iddi gwblhau ei datganiad polisi cyfatebol³, y mae'n rhaid i ni weithredu yn unol ag ef yng Nghymru. Rydym hefyd yn disgwyl parhau ein gwaith gyda Llywodraeth Cymru y tu hwnt i'w Datganiad Polisi Strategol, ar fframwaith rheoleiddio yng Nghymru, a fydd yn cynnwys gweithio gyda rhanddeiliaid ehangach yng Nghymru, er enghraifft drwy Fforwm Dŵr Cymru.

Daw newidiadau hefyd yn sgil y ffaith bod y DU yn gadael yr Undeb Ewropeaidd. Mae'r fframwaith deddfwriaethol a sefydliadol y mae'r sector dŵr a dŵr gwastraff yn gweithredu ynddo yn y DU yn bennaf: er yr effeithir ar y sector gan gyfraith amgylcheddol ac ansawdd dŵr sydd â'i gwreiddiau yn yr UE, mae'r fframwaith ar gyfer rheoleiddio economaidd wedi'i nodi'n bennaf mewn deddfwriaeth ddomestig yn hytrach nac UE. Gyda Deddf Dŵr 2014 ar waith, mae gennym y sail sydd ei hangen arnom ar gyfer diwygiadau yn y sector a fydd yn rhoi gwelliannau mewn gwasanaeth, effeithlonrwydd a chydnerthedd. Fodd bynnag, golyga'r ansicrwydd ehangach anochel sy'n codi o'r broses o adael yr UE y bydd y sefydlogrwydd a'r natur ragweladwy a ddaw gyda rheoleiddio economaidd annibynnol i'r sector yn arbennig o bwysig.

² Mewn perthynas â rheoleiddiad Ofwat yn ymwneud â phenodiad ardaloedd sy'n gweithredu'n bennaf neu'n gyfan gwbl yn Lloegr.

³ Mewn perthynas â rheoleiddiad Ofwat yn ymwneud â phenodiad ardaloedd sy'n gweithredu'n bennaf neu'n gyfan gwbl yng Nghymru.

Adolygu effeithiolrwydd Ofwat

Y Swyddog Cyfrifyddu a'r Bwrdd sy'n gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd ein system rheoli perfformiad a rheolaeth fewnol, wedi ei lywio gan archwiliad mewnol ac allanol a gweithrediad y fframwaith rheolaeth fewnol. Mae'r Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg wedi cynghori'r Swyddog Cyfrifyddu ynglŷn â goblygiadau ei hadolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol trwy gydol y flwyddyn. Bydd y Cyfarwyddwyr Anweithredol hefyd yn rhoi barn annibynnol am ein perfformiad i'r Swyddog Cyfrifyddu.

Mae strategaeth Ofwat yn rhoi sail i'n blaenoriaethau blynyddol a nodir ac yr ymgynghorir arnynt yn ein blaenraglen bob blwyddyn. Mae'r flaenraglen hon yn ysgogi cynlluniau rhaglen a phrosiect ac yn y pen draw pob un o amcanion ein pobl. Bydd cyfarwyddwyr, rheolwyr prosiect ac arweinwyr timau yn adolygu cynnydd cynlluniau rhaglen a phrosiect yn rheolaidd. Mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth a'r Bwrdd yn adolygu cynnydd ar draws ein portffolio bob chwarter blwyddyn.

Asesir ein gofynion o ran adnoddau yn rheolaidd yng nghyd-destun ein cynllun busnes treigl a chynllun gweithredol blynyddol. Yn ystod 2016-17 gwaenthom wreiddio ymhellach gyllidebu rhaglen drwy symud i ddull rheoli adnoddau mwy ystywyth ac sydd wedi'i alinio'n strategol drwy adolygiadau ffurfiol bob chwarter blwyddyn o gyllidebau a dosraniad ein pobl ar draws ein portffolio. Gwnaeth hyn gynorthwyo i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â llwythi gwaith a'r her o gydbwysu'r rhain gyda'r adnoddau sydd ar gael i ni. Bwriadwn hefyd ddefnyddio'r system hon o adrodd ar bortffolio yn chwarterol i reoli'n fwy effeithiol ein defnydd o gyllidebau wrth gefn er mwyn lleihau'r risgiau sy'n gysylltiedig â thanwariant yn erbyn cyllideb.

Adolygodd ein harchwilwyr yn 2016-17, Grant Thornton, ein rheolaeth portffolio a chynghori arno; a hefyd adolygodd ein systemau ariannol a chyflogres, ein rheolaeth gwybodaeth (yn cynnwys ein rheolaeth o wybodaeth sensitif i'r farchnad), a'n prosesau rheoli recriwtio. Cefnogodd Grant Thornton hefyd ein cyflwyniad o sicrwydd i'r Ysgrifennydd Gwladol ar agor marchnad manwerthu busnes ar ddau achlysur yn 2016-17, ac ar ein rheolaeth o Dreth ar Werth. Cyflwynwyd dau archwiliad ychwanegol i gyfarfod mis Mehefin y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (ARAC) ar reoli rhanddeiliaid a hawliau gwybodaeth, yn cynnwys adolygiad o ffurflen cydymffurfio â Gwiriad Iechyd Diogelwch Adrannol Ofwat.

Elfennau allweddol fframwaith llywodraethu Ofwat

Y Bwrdd

Mae'r Cadeirydd a'r Cyfarwyddwyr anweithredol wedi chwarae rhan lawn ym musnes y Bwrdd drwy fynychu a chyfrannu at gyfarfodydd Bwrdd a phwyllgorau'r Bwrdd. Cyfarfu'r Bwrdd yng

Nghymru ym mis Mehefin 2016, a defnyddiodd yr achlysur i gwrdd yn anffurfiol â rhanddeiliaid allweddol o Gymru. Cyhoeddir cofnodion cyfarfodydd y Bwrdd ar wefan Ofwat.

Pwyllgorau'r Bwrdd

Mae gan y Bwrdd bum pwyllgor sefydlog, pob un wedi ei gadeirio gan Gyfarwyddwr Anweithredol. Bydd Cadeirydd pob pwyllgor yn adrodd i'r Bwrdd yn dilyn pob cyfarfod.

Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg

Diben y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (ARAC) yw cefnogi'r Bwrdd gyda'i gyfrifoldebau am reoli materion risg, rheolaeth, llywodraethu a sicrwydd cysylltiedig. Mae'n gwneud hyn drwy adolygu'r ffynonellau sicrwydd sydd ar waith i fodloni anghenion sicrwydd y Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu, gan ystyried a ydynt ddigon cynhwysfawr a chyflawn, adolygu dibynadwyedd ac uniondeb y sicrwydd hwn, a rhoi barn ynglŷn â pha mor dda y caiff y Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu eu cefnogi wrth wneud penderfyniadau a chyflawni eu rhwymedigaethau o ran atebolrwydd. Mae'r Pwyllgor yn gweithredu mewn swyddogaeth cynghori yn unig i'r Bwrdd ac nid oes ganddo unrhyw bwerau gweithredol.

Yn 2016-17 cadeiriwyd y Pwyllgor gan Alison Munro. Er mwyn cryfhau goruchwyllo, mae ein Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn cynnwys Aelod Annibynnol, Vanessa Howlison, sydd ddim yn aelod Bwrdd nac yn gyflogai Ofwat.

Cyfarfu'r Pwyllgor bedair gwaith yn ystod 2016-17. Ym mis Mehefin 2017, cyflwynodd y Pwyllgor ei adroddiad blynyddol i'r Bwrdd ynghyd â'i argymhelliad i gymeradwyo'r cyfrifon blynyddol. Yn ychwanegol at ei adolygiad o'r adroddiad blynyddol a chyfrifon, roedd materion a drafodwyd gan y Pwyllgor yn 2016-17 yn cynnwys:

- argymhellion i'r Bwrdd ar bolisi gwrth-dwyll a llwgrwobrwyo Ofwat.
- gwaith dilyn i fyny ar adolygiad dwfn o reolaethau ariannol a gynhaliwyd ym mis Rhagfyr 2015;
- adolygiadau rheoli risgiau a chyfleoedd strategol ar enw da a hygredd Ofwat a llywodraethu corfforaethol a risg gallu sefydliadol, yn cwmpasu dau o'n deg o risgiau strategol a chyfleoedd. Adolygwyd pedwar risg strategol yn ystod 2015/16;
- y strategaeth risg a chyfleoedd strategol wedi'i adfywio;
- adroddiadau cau rhaglen mewn perthynas â'n Rhaglen Trawsnewid Busnes a Rhaglen Gwaith Achos;
- gwelliannau yn ein system rheoli asedau gwybodaeth ac ymwybyddiaeth a hyfforddiant;
- adolygiadau rheolaidd o'n cynnydd o ran gweithredu camau sy'n deillio o archwiliad mewnol ac allanol ac adolygiadau eraill; ac
- adnewyddu fframwaith llywodraethu Ofwat.

Cytunwyd ar y cynllun archwilio mewnol ar gyfer 2016-17 gan ARAC yn ei gyfarfod mis Mawrth 2016. Cwblhawyd yr holl adolygiadau archwilio mewnol a amserlennwyd, yn amodol ar gymeradwyaeth y Pwyllgor, gyda'r canfyddiadau'n rhoi sicrwydd cymedrol ac uwch. Ar y cyfan, ar gyfer y flwyddyn ariannol 2016-17 mae Grant Thornton wedi rhoi sicrwydd 'cymedrol' o systemau rheolaeth fewnol Ofwat.

Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl

Rôl y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl yw goruchwylio gweithrediad y Strategaeth Pobl ac ystyried materion yn ymwneud â thâl ac amodau cyflogaeth staff Ofwat. Yn ystod 2016-17 cadeiriwyd y Pwyllgor gan Martin Lawrence. Yn ystod 2016-17 canolbwyntiodd y Pwyllgor ar gynllunio gweithlu strategol a materion adhoddu a thâl.

Pwyllgor Gwaith Achos

Ym mis Gorffennaf 2013, sefydlodd y Bwrdd y Pwyllgor Gwaith Achos er mwyn gwneud rhai penderfyniadau terfynol mewn achosion strategol. Mae John Swift CF yn aelod annibynnol o'r Pwyllgor. Yn ystod y flwyddyn nid oedd unrhyw achosion strategol a oedd angen sylw'r Pwyllgor.

Pwyllgor Thames Tideway

Diben y Pwyllgor yw gwneud penderfyniadau penodol a rhoi her, cefnogaeth a chynghor mewn perthynas â rhaglen Twnnel Thames Tideway. Yn ystod 2016-17 cadeiriwyd y Pwyllgor, a gyfarfu ar dri achlysur, gan Jonson Cox.

Yn ystod y flwyddyn gwnaeth y Pwyllgor y penderfyniadau canlynol:

- dirprwyaeth i Keith Mason, Uwch Swyddog Cyfrifol ar gyfer rhaglen Twnnel Thames Tideway, ar gyfer penderfynu cymeradwyo neu beidio amrywiad cam 1 gweithiau a gyflwynwyd gan Tideway er mwyn galluogi integreiddiad Cynllun Counters Creek Flood Alleviation Thames Water gyda'r twnnel;
- cymeradwyo newidiadau i'r trefniadau cymell yn y cytundeb cynghrair rhwng Thames Water, Tideway a'r prif gontractwyr gwaith a dirprwyaeth ac arwyddo terfynol cymeradwyaeth Ofwat i Keith Mason; a
- dileu rhwymedigaethau caffael Tideway parthed contractau meddalwedd penodol a dirprwyaeth i Cathryn Ross, Prif Weithredwr, i ganiatáu ildiad hawliau caffael i Tideway mewn sefyllfaoedd o frys eithriadol.

Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu

Ym mis Gorffennaf, sefydlodd y Bwrdd Bwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu. Cadeirir y Pwyllgor gan Jonson Cox, ac eithrio pan fydd yn delio â materion yn ymwneud â chadeiryddiaeth y Bwrdd. Rôl y Pwyllgor yw:

- adolygu, a gwneud argymhellion ynglŷn â strwythur, maint a chyfansoddiad y Bwrdd (yn cynnwys nodi ac enwebu ar gyfer cymeradwyaeth ymgeiswyr i lenwi rhai swyddi gwag ar y Bwrdd);
- adolygu cynllunio olyniaeth ar gyfer y Bwrdd, aelodau'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth ac uwch rolau eraill;
- bod yn rhan ym mhenodiad unrhyw aelod o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth a
- monitro a gwneud argymhellion i'r Bwrdd ynglŷn â materion llywodraethu'r Bwrdd.

Gan fod pob swydd wag ar y Bwrdd a'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth wedi eu cynllunio a'u recriwtio ar gyfer y flwyddyn ddiwethaf, ni wnaeth y pwyllgor hwn gyfarfod yn ystod 2016-17.

Uwch Dîm Arweinyddiaeth

Mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn cynnwys aelodau gweithredol y Bwrdd, Uwch Gyfarwyddwyr eraill a'r Cwnsler Cyffredinol. Mae'n Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn cyfarfod yn aml ac yn cynghori ar faterion allweddol yn ymwneud â rheolaeth Ofwat, ei bortffolio rhaglenni a'i adnoddau, yn amodol ar gyfeiriad cyffredinol, pwerau a neilltuwyd a throsolwg o'r Bwrdd.

Mae ei ffocws yn strategol ar draws portffolio Ofwat, yn cynnwys sganio'r gorwel a chraffu ar faterion risgiau a chyfleoedd strategol. Mae hefyd yn canolbwyntio ar sicrhau bod gennym y bobl, systemau, prosesau a pholisïau cywir mewn lle i gefnogi cyflawniad ein strategaeth. Mae'n chwarae rôl arweinyddiaeth allweddol yn y sefydliad, yn arbennig o ran goruchwyllo ac arddangos ein gwerthoedd, ymddygiadau a diwylliant. Rhoddir adborth i bob cyfarfod Bwrdd yn adroddiad y Prif Weithredwr.

Yn 2015-16 gwnaethom ailstrwythuro'r UDA i greu tair swydd newydd o ganlyniad i'r arweinyddiaeth sydd ei angen i gyflawni Hyder mewn Dŵr a rhoi strwythur arweinyddiaeth sy'n ddigon cydnerth, yn arbennig mewn pryd ar gyfer Adolygiad Prisiau 2019. Llenwyd y swyddi hyn yn llwyddiannus yn 2016-17 ac roedd hi'n bleser gen i groesawu David Black, Aileen Armstrong a John Russell i'r tîm.

Rheoli risg

Mae ein fframwaith rheoli risg wedi ei seilio ar ganllawiau safonol Trysorlys EM sydd yn y Llyfr Oren. Ym mis Ionawr 2017, cynhaliodd y Bwrdd ei adolygiad blynyddol o risg a chyfleoedd strategol. Arweiniodd hyn at fân newidiadau i'n risgiau a chyfleoedd strategol a dim newid i'n hawch am risg.

Yn unol ag egwyddorion y Cod, mae'r Bwrdd, y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn adolygu'r gofrestr risg a chyfleoedd strategol yn rheolaidd. Yn ogystal, bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn derbyn cyflwyniadau adolygu risg gan berchnogion pob

risg a chyfle strategol, ac Uwch Swyddogion Cyfrifol rhaglen, a throsolygon gan uwch reolwyr ar sail dreigl. Mae rheoli risg a chyfleoedd wedi ei wreiddio yn holl raglenni Ofwat a'u prosiectau cydrannol.

Rheolaethau llywodraethu agor y farchnad fanwerthu.

Sefydlwyd rhaglen Agor y Farchnad Fanwerthu o fewn Ofwat i ddatblygu'r gwaith paratoadol ar gyfer agor y farchnad manwerthu busnes yn Lloegr, a agorodd ym mis Ebrill 2017.

O gofio natur gritigol o ran amser y rhaglen, cytunwyd ar fframwaith sicrwydd ym mis Gorffennaf 2015 rhwng Ofwat, MOSL a Defra. Rhoddodd hyn sicrwydd i'r Ysgrifennydd Gwladol ar gyfnodau rheolaidd am barodrydd y farchnad a chwmnïau i gefnogi gwneud penderfyniadau yn y cyfnod yn arwain at agor y farchnad. Cyflwynwyd cyfres o lythyrau sicrwydd i'r Ysgrifennydd Gwladol ar gyfnodau allweddol. Roedd cyflawniad Ofwat o'i gerrig milltir ei hun yn amodol ar sicrwydd annibynnol gan ein Harchwilwyr Mewnol.

Atebolrwydd

Anfonir Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Ofwat at Defra, sy'n cyflwyno copïau ohono gerbron bob Tŷ Cyffredin. O fis Ebrill 2017, mae hi hefyd yn ofynnol i ni anfon Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Ofwat at Lywodraeth Cymru, sy'n cyflwyno copïau gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am sicrhau bod cofnodion cywir yn cael eu cadw, sy'n datgelu gyda chywirdeb rhesymol, ar unrhyw adeg, sefyllfa ariannol Ofwat. Yn ogystal, mae'r Bwrdd yn gyfrifol am ddiogelu asedau Ofwat ac felly am gymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

Caiff sut y mae Ofwat yn rheoli'r arian cyhoeddus y mae'n ei dderbyn, yn unol â chanllaw Trysorlys EM, ei nodi yn Rheoli Arian Cyhoeddus. Rydym hefyd yn datblygu Dogfen Fframwaith gyda Defra yn dilyn adolygiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus o Gyrrff Hyd Braich. Mae Defra ac Ofwat yn ceisio sicrhau y bydd datblygiad y fframwaith yn sicrhau bod Ofwat yn cynnal ei annibyniaeth o fewn y cylch gwaith a osodwyd gan statud.

Sicrwydd gwybodaeth

Mae gan Ofwat ystod o wybodaeth, y mwyafrif ohoni yn bolisi ac yn wybodaeth fasnachol gyda nifer fechan o asedau gwybodaeth bersonol. Mae gennym Bolisi Risg Gwybodaeth (IRP) a gweithdrefnau cysylltiedig ar waith i sicrhau bod asedau o'r fath yn cael eu diogelu'n iawn a bod risgiau cysylltiedig yn cael eu rheoli'n dda, yn cynnwys o ran ein gwaith gyda chyflenwadau trydydd parti.

Mae gennym Uwch Berchennog Risg Gwybodaeth, Swyddog Diogelwch Adrannol a Swyddog Diogelwch TG, a Pherchnogion Asedau Gwybodaeth ar gyfer ein holl raglenni a chronfeydd.

Byddwn yn cynnal cyfarfodydd chwarterol o'n Grŵp Diogelwch a Sicrwydd Gwybodaeth (SIAG) sy'n llywodraethu ein mesurau diogelwch, risg gwybodaeth a sicrwydd risg. Cyfarfu SIAG bedair gwaith yn ystod 2016-17.

Er mwyn codi ymwybyddiaeth staff rydym yn cynnal ymgyrch ddiogelwch a ddechreuodd ym mis Medi 2016sy'n cwmpasu diogelwch corfforol, personol a gwybodaeth. O ganlyniad i'r cynnydd mewn ymwybyddiaeth o faterion diogelwch, rydym wedi gweld cynnydd bychan yn nifer y materion diogelwch a riportir, gyda'r rhan fwyaf ohonynt yn fân faterion, yn ail hanner y flwyddyn. Mae pob mater a riportwyd wedi cael eu trafod gyda'n Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, a defnyddiwyd y gwersi a ddysgwyd i gryfhau ein polisiâu a'n gweithdrefnau mewnol. Nid oedd angen i unrhyw un o'r materion a riportwyd gael ei gyfeirio i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth.

Mae ein ffurflen Gwiriad Iechyd Diogelwch Adrannol, y mae elfennau allweddol ohono yn destun archwiliad mewnol, yn dangos bod gennym systemau a phrosesau cadarn ar waith i reoli ein gwybodaeth a diogelwch tra'n cydnabod bod rhai meysydd ar gyfer gwella y byddwn yn eu datblygu yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf.

Yn ystod 2016-17 rydym wedi adeiladu ar ein Cynllun Parhad Busnes drwy drefniadau o'r ddeutu gyda sefydliadau sector cyhoeddus eraill.

Sicrwydd Ansawdd Modelau Dadansoddol

Yn y flwyddyn ddiwethaf mae Ofwat wedi gwneud camau breision i ddatblygu ei fframwaith sicrwydd ansawdd ar gyfer modelau dadansoddol.

Yn 2016-17 hyfforddwyd pedwar ar bymtheg aelod staff i ddefnyddio'r safon modelu FAST. Mae hyn yn ychwanegol ar y deuddeg aelod staff a hyfforddwyd yn 2015-16. Darperir hyfforddiant pellach yn ystod 2017-18 i recriwtiaid newydd a fydd yn ymwneud â gwaith dadansoddi a modelu.

Yn ystod 2016-17 datblygodd Ofwat, gyda chymorth gan Grant Thornton, ganllawiau a phrosesau ar gyfer sicrwydd ansawdd mewnol modelau taenlen Excel. Mae'r deunydd hwn yn defnyddio ffynonellau megis Llyfr Aqua Trysolrys EM, ymchwil academaidd ar beryglon taenlenni, argymhellion gan y Sefydliad Cyfrifyddion Siartredig yng Nghymru a Lloegr (ICAEW) ac arfer gorau y diwydiant modelu. Datblygwyd deunydd hyfforddi ar y canllaw hwn a chynhelir hyfforddiant i staff perthnasol ar sut i ddefnyddio'r canllaw ystod 2017-18.

Mae cofrestr o fodelau critigol busnes Ofwat wedi ei datblygu a bydd yn cael ei diweddarau a'i hadolygu'n barhaus yn ystod 2017-18.

Ansawdd data

Mae Ofwat yn derbyn ystod eang o ddata ariannol a data arall er mwyn hwyluso ei drosolwg o berfformiad swyddogaethau Ofwat ac er mwyn hysbysu ei benderfyniadau rheoleiddio. Mae'r Bwrdd yn teimlo bod y wybodaeth hon ar y cyfan o ansawdd da ac mae Ofwat yn chwilio'n barhaus am ffyrdd newydd o gyflwyno gwybodaeth rheoli mewn modd clir. Yn ystod 2017-18 mae'n fwriad gan Ofwat i wella defnyddioldeb ei fonitro o effeithlonrwydd Ofwat mewn cyflawni ei flaenoriaethau strategol.

Datganiad y Swyddog Cyfrifyddu

Fel Swyddog Cyfrifyddu, yr wyf yn bersonol gyfrifol ac atebol i'r Senedd am Ofwat fel sefydliad, ei reolaeth, defnydd arian cyhoeddus a stiwardiaeth asedau cyhoeddus. Cafodd fy adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol ei lywio gan ddatganiadau sicrwydd gan Uwch Swyddogion Cyfrifol ar gyfer ein holl raglenni a'r Rheolwyr Adnoddau Strategol sy'n arwain ein cronfeydd adnoddau. Ar gyfer fy adolygiad defnyddiais sicrwydd annibynnol gan ein harchwilwyr mewnol ac allanol a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r adroddiadau sicrwydd ac adolygiadau a gynhaliwyd i hysbysu ein ffurflenni i'r llywodraeth, er enghraifft parthed ein Gwriad Iechyd Diogelwch Adrannol.

Yn seiliedig ar fy adolygiad o'r dystiolaeth hon, yr wyf wedi fy sicrhau bod gan Ofwat system gref o reolaeth fewnol i gefnogi darpariaeth ein strategaeth. Wedi dweud hynny, nid wyf yn hunanfodlon, ac yn unol â'n gwerth o ddysgu, mae meysydd lle mae gweithredu pellach yn digwydd i atgyfnerthu ein systemau mewnol, yn arbennig parthed rheoli gwybodaeth a data. Yn hyn beth yn arbennig rydym yn ymwybodol o'r amgylchedd risg allanol sy'n newid. Byddwn yn parhau i gymryd camau fel sy'n angenrheidiol i wella ein trefniadau mewnol er mwyn sicrhau ein bod yn gallu rheoli'r risgiau hyn yn effeithiol yn ystod y flwyddyn sydd i ddod.

Oni bai am fireinio ein prosesau a'n rheolaethau mewnol, bydd ein trefniadau llywodraethu yn parhau ar waith ar gyfer 2017-18 ac nid ydym yn bwriadu cynnal adolygiad cyfan o drefniadau o'r fath.

Cathryn Ross
Swyddog Cyfrifyddu

15 Mehefin 2017

Adroddiad ar gydnabyddiaeth ariannol a staff

Adroddiad ar gydnabyddiaeth ariannol

Uwch Dîm Arweinyddiaeth

Roedd cyfansoddiad yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn y cyfnod adrodd fel a ganlyn.

Aelod Uwch Dîm Arweinyddiaeth	Swydd
Cathryn Ross*°	Prif Weithredwr
John Russell*°	Uwch Gyfarwyddwr Strategaeth a Chynllunio (o 25 Gorffennaf 2016)
Richard Khaldi*°	Uwch Gyfarwyddwr, Cwsmeriaid a Gwaith Achos
Aileen Armstrong*°	Uwch Gyfarwyddwr Cyllid a Llywodraethu (o 16 Mai 2016)
David Black°	Uwch Gyfarwyddwr, Water 2020
Keith Mason°	Uwch Gyfarwyddwr, Thames Tideway
Claire Forbes	Uwch Gyfarwyddwr, Cyfathrebu Corfforaethol
Jenny Block°	Cwnsler Cyffredinol (o 5 Medi 2016)
Beverley Messinger	Uwch Gyfarwyddwr, Gwella Busnes (hyd 2 Hydref 2016)
Elizabeth Hillman°	Cwnsler Cyffredinol (hyd 14 Gorffennaf 2016)

*Dynodi aelod o'r Bwrdd

*Dynodi aelod o'r Uwch Wasanaeth Sifil

Contractau gwasanaeth

Mae Deddf Diwygio Cyfansoddiadol a Llywodraethu 2010 yn ei gwneud hi'n ofynnol i benodiadau Gwasanaeth Sifil gael eu gwneud yn ôl haeddiant ar sail cystadleuaeth deg ac agored. Mae'r Egwyddorion Recriwtio a gyhoeddwyd gan y Comisiwn Gwasanaeth Sifil yn nodi'r amgylchiadau pan ellid gwneud penodiadau fel arall.

Oni nodir yn wahanol isod, mae'r swyddogion y cyfeirir atynt yn yr adroddiad hwn yn dal penodiadau sy'n benagored. Byddai terfyniad cynnar, ac eithrio oherwydd camymddygiad, yn arwain at yr unigolyn yn derbyn iawndal fel y nodir yng Nghynllun Iawndal y Gwasanaeth Sifil. Nid yw'r cyfnod rhybudd yn hwy na chwe mis ar gyfer unrhyw aelod o'r Uwch Dim Arweinyddiaeth.

Gellir gweld mwy o wybodaeth am waith y Comisiwn Gwasanaeth Sifil yn www.civilservicecommission.org.uk.

Ac eithrio rhai sydd ddim yn Uwch Weision Sifil, mae cydnabyddiaeth ariannol ar gyfer aelodau'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth wedi ei nodi yn eu contractau a chaiff ei adolygu'n flynyddol yn unol â dyfarniadau a argymhellir gan y Corff Adolygu Cyflogau Uwch (SSRB).

Mae pob aelod parhaol o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth (ac eithrio'r rhai sydd ddim yn Uwch Weision Sifil) yn cyfranogi mewn cynllun bonws, sy'n unol ag argymhellion SSRB. Telir y bonws ar sail berfformiad yr unigolyn. Mae taliadau bonws yn anghyfunol ac nid ydynt yn bensiynadwy.

Caiff aelodau parhaol yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth, sydd ddim yn rhan o'r Uwch Wasanaeth Sifil, gwynnabyddiaeth ariannol yn unol â pholisi cydnabyddiaeth ariannol staff Ofwat.

Cofrestr buddiannau

Mae Ofwat yn cadw cofrestr o fuddiannau er mwyn cynorthwyo i nodi a mynd i'r afael â gwrthdaro buddiannau posibl cyn trafodaethau'r Bwrdd. Pan fydd gwrthdrawiadau posibl yn bodoli, cânt eu cofnodi yng nghofnodion y Bwrdd, ynghyd ag unrhyw gamau priodol a gymerwyd i fynd i'r afael â hwy. Gellir dod o hyd i'r gofrestr buddiannau yn ein [Rheolau Gweithdrefn y Bwrdd](#), ar gael ar ein gwefan.

Ar gyfer blwyddyn ariannol 2016-17 mae uwch reolwyr ac aelodau Bwrdd sydd o diddordeb sylweddol a allai fod wedi achosi gwrthdaro â'u cyfrifoldebau Ofwat.

Polisi cydnabyddiaeth ariannol staff

Y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl sy'n cymeradwyo'r dull ar gyfer dyfarniadau tâl blynyddol. Pennir ein cyflogau ar sail recriwtio a chadw staff o safon uchel o fewn y fframwaith rheoli gwariant a thâl sector cyhoeddus a bennir gan y Llywodraeth.

Gellir dyfarnu bonws anghyfunol i staff neu dimau y mae eu perfformiad yn eithriadol. Anfonir cyllidebau bonws i gronfeydd adnoddau. Ystyrir enwebiadau bonws gan y panel, a bydd cysondeb a thegwch y broses ei goruchwyllo gan y Cyfarwyddwr, Pobl ar y cyd â grŵp bychan o gynrychiolwyr o'r Swyddfa a'r Pwyllgor Negodi ar y Cyd. Penderfynir ar y gyllideb bonws flynyddol fel rhan o'r Cylch Cyflog blynyddol a gymeradwyir gan yr Ysgrifennydd Parhaol ar gyfer Defra.

Polisi cydnabyddiaeth ariannol Cyfarwyddwyr Anweithredol

Caiff y Cadeirydd a'r Cyfarwyddwyr Anweithredol gydnabyddiaeth ariannol yn unol â chanllawiau'r Swyddfa Cabinet.

Cydnabyddiaeth ariannol uwch reolwyr

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

Cyfanswm ffigur seagl cydnabyddiaeth ariannol	Cyflog (£000)		Taliadau bonws (£000)		Budd mewn nwyddau (i'r £100 agosaf)		Budd-daliadau pensiwn (i'r £1,000 agosaf)		Cyfanswm (£000)	
	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16
Cathryn Ross Prif Weithredwr	160-165	160-165	-	15-20	9,700	7,200	63,000	78,000	235-240	265-270
John Russell Uwch Gyfarwyddwr, Strategaeth a Chynllunio (o Dydd Llun, 25 Gorffennaf 2016)	80-85 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 120-125)	-	-	-	-	-	216,000	-	295-300	-
Richard Khalid Uwch Gyfarwyddwr, Cwsmeriaid a Gwaith Achos	120-125	120-125	15-20	-	11,300	4,900	48,000	47,000	190-195	170-175
Aileen Armstrong Uwch Gyfarwyddwr, Cyllid a Llywodraethu (o Dydd Llun, 16 Mai 2016)	60-65 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 120-125)	-	-	-	5,100	-	159,000	-	220-225	-
David Black* Uwch Gyfarwyddwr, Water 2020	120-125	120-125	15-20	-	3,200	1,300	48,000	47,000	185-190	165-170
Keith Mason Uwch Gyfarwyddwr, Thames Tideway	115-120	115-120	-	-	-	-	24,000	29,000	140-145	145-150
Claire Forbes** Uwch Gyfarwyddwr, Cyfathrebu Corfforaethol	85-90 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 100-105)	95-100 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 100-105)	-	-	2,800	1,300	34,000	37,000	120-125	135-140
Jenny Block Cwnsler Cyffredinol (o Dydd Llun, 5 Medi 2016)	65-70 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 120-125)	-	-	-	3,000	-	27,000	-	95-100	-
Beverley Messinger Uwch Gyfarwyddwr, Gwella Busnes (fryd Dydd Llun, 3 Hydref 2016)	60-65 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 120-125)	120-125	-	-	4,000	4,200	24,000	48,000	85-90	170-175
Elizabeth Hillman** Cwnsler Cyffredinol (fryd Dydd Iau, 14 Gorffennaf 2016)	30-35 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 120-125)	110-115 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 120-125)	-	-	1,000	1,300	-	-	35-40	115-120

*Daliodd David Black rôl Uwch Gyfarwyddwr dros dro o 23 Mawrth 2015, ac roedd yn gweithredu fel rhan o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth o'r dyddiad hwnnw. Mae'r cyflog a nodir uchod yn cynnwys ei gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer rôl Cyfarwyddwr Economeg yn 2015-16. Yn dilyn proses recriwtio gystadleuol, dyfarwyd iddo rôl barhaol Uwch Gyfarwyddwr, Water 2020 yn weithredol o 1 Mawrth 2016.

**Ar gyfer Elizabeth Hillman a Claire Forbes mae'r gwahaniaeth rhwng cydnabyddiaeth ariannol gwirioneddol a chyfatebiaeth blwyddyn lawn yn cynnwys effaith cyfnodau o seibiant gyda chaniatâd yn ystod 2015-16 a 2016-17.

Taliadau trydydd parti*

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

	2016-17 Taliad £000	2015-16 Taliad £000
Capita Resourcing Ltd yn masnachu fel Veredus Nick Gamage, Cyfarwyddwr Cyfathrebu Dros Dro (28 Mai 2015 hyd 31 Mawrth 2016)	-	120-125

*Nid yw hawliau Pensiwn Gwasanaeth Sifil yn berthnasol i aelodau'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth tra eu bod ar gontract drwy drydydd parti.

Cydnabyddiaeth ariannol Cyfarwyddwyr Anweithredol

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

	Cyflog (£000)		Budd mewn nwyddau (i'r £100)		Cyfanswm (£000)	
	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16
Jonson Cox Cadeirydd	115-120	115-120	1,900	4,500	120-125	120-125
Martin Lawrence Cyfarwyddwr Anweithredol	15-20	15-20	1,000	300	20-25	15-20
Christine Farnish Cyfarwyddwr Anweithredol	15-20	15-20	-	100	15-20	15-20
Catherine Waddams Cyfarwyddwr Anweithredol	15-20	15-20	700	300	15-20	20-25
Alison Munro Cyfarwyddwr Anweithredol (o Dydd Iau, 28 Ebrill 2016)	15-20 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 15-20)	-	300	-	15-20 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 15-20)	-
Mark Bayley Cyfarwyddwr Anweithredol (o Dydd Iau, 28 Ebrill 2016)	15-20 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 15-20)	-	200	-	15-20 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 15-20)	-
Tim Waggott Cyfarwyddwr Anweithredol (o Dydd Iau, 28 Ebrill 2016)	15-20 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 15-20)	-	1,000	-	15-20 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 15-20)	-
Robin Paynter Bryant Cyfarwyddwr Anweithredol (hyd Dydd Sadwrn, 23 Ionawr 2016)	-	5-10 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 10-15)	-	600	-	5-10 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 10-15)
Wendy Barnes Cyfarwyddwr Anweithredol (hyd Dydd Iau, 31 Mawrth 2016)	-	15-20	200	1,800	0-5	20-25
Christopher Burchell Cyfarwyddwr Anweithredol (hyd Dydd Sadwrn, 30 Ebrill 2016)	0-5 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 15-20)	15-20	-	200	0-5 (cyfwerth â blwyddyn gyfan 15-20)	15-20

Cydnabyddiaeth ariannol Aelodau Annibynnol

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

	2016-17		2015-16	
	Cyflog (£000)	Budd mewn nwyddau (i'r £100 agosaf)	Cyflog (£000)	Budd mewn nwyddau (i'r £100 agosaf)
John Swift* Aelod Annibynnol	0-5	-	15-20	-
Vanessa Howlison** Aelod Annibynnol	-	-	-	-

*Telir cydnabyddiaeth ariannol i John Swift yn ôl presenoldeb mewn cyfarfodydd pwyllgor.

**Nid yw Vanessa Howlison yn derbyn cydnabyddiaeth ariannol gan Ofwat parthed ei phenodiad, ond cafodd amser gan Highways England i fynychu'r cyfarfodydd hyn.

Cyflog

Mae cyflog yn cynnwys cyflog gros, goramser, ac unrhyw lwfans sy'n destun trethiant y DU. Mae'r adroddiad hwn wedi ei seilio ar daliadau cronedig a wnaed gan Ofwat fel y cofnodir yn y cyfrifon hyn.

Budd mewn nwyddau

Mae gwerth ariannol budd mewn nwyddau yn cwmpasu unrhyw fudd a ddarparwyd gan Ofwat a'i drin gan Refeniw a Thollau EM fel enillion trethadwy. Roedd y taliadau a amlinellir uchod yn net o dreth a thalwyd y symiau treth i Refeniw a Thollau EM. Mae eitemau yn y categori hwn yn cynnwys cynhaliaeth a threfniadau teithio.

Bonysau

Mae bonysau Uwch Wasanaeth Sifil wedi'u seilio ar lefelau perfformiad fel rhan o'r broses werthuso. Yn unol ag adrannau eraill y Llywodraeth, rhaid i Ofwat ddilyn dosbarthiad gosodedig mewn asesu perfformiad ei Uwch Weision Sifil, gyda dim ond 25% uchaf o'i Uwch Weision Sifil yn gymwys i dderbyn bonysau. Yn 2016-17 golygodd hyn mai dim ond 2 Uwch Was Sifil oedd yn gymwys ar gyfer bonysau. Dyfernir pob bonws yn unol â'n polisi cydnabyddiaeth ariannol staff.

Mae'r bonysau Uwch Swyddogion a adroddwyd yn 2016-17 yn ymwneud â pherfformiad yn 2015-16 ac mae'r bonysau cymharol a adroddir ar gyfer 2015-16 yn ymwneud â pherfformiad yn 2014-15.

Lluosymiau tâl

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

Mae'n ofynnol i Ofwat ddatgelu'r berthynas rhwng cydnabyddiaeth ariannol y cyfarwyddwr uchaf ei dâl yn y sefydliad a chanolrif cydnabyddiaeth ariannol gweithlu'r sefydliad.

Band cydnabyddiaeth ariannol y cyfarwyddwr uchaf ei dâl yn Ofwat ym mlwyddyn ariannol 2016-17 oedd £170,000 i £175,000 (2015-16: £185,000 i £190,000). Roedd hyn 3.6 gwaith (2015-16: 4.2 gwaith) y canolrif at gyfer cydnabyddiaeth ariannol y gweithlu, sef £48,697 (2015-16: £45,000). Caiff lleihad mewn cymhareb cydnabyddiaeth ariannol ei ysgogi gan y cynnydd yn y cyflog canolrifol o ganlyniad i'r cynnydd yn ein gweithlu ac ailgydbwyso cymysgedd sgiliau y sefydliad (cynnydd o 16% mewn cyfartaledd FTE yn ystod flwyddyn).

Mae cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol yn cynnwys cyflog, tâl cysylltiedig â pherfformiad anghyfunol a budd mewn nwyddau. Nid yw'n cynnwys tâl diswyddo, cyfraniadau pensiwn cyflogwr na gwerth trosglwyddo cyfwerth ag arian parod pensiynau.

Buddion pensiwn uwch reolwyr*

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

	Pensiwn cronedig yn 65 oed ar Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017 a chyfandaliad cysylltiedig £000	Cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn a chyfandaliad cysylltiedig yn 65 oed £000	CETV ar Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017 £000	CETV ar Dydd Iau, 31 Mawrth 2016 £000	Cynnydd gwirioneddol mewn CETV £000
Cathryn Ross Prif Weithredwr	35-40 cyfandaliad: 80-85	2.5-5.0 cyfandaliad: (2.5) - 0	504	452	23
John Russell Uwch Gyfarwyddwr, Strategaeth a Chynllunio (o Dydd Llun, 25 Gorffennaf 2016)	25-30 cyfandaliad: 75-80	7.5-10.0 cyfandaliad: 22.5-25.0	435	286	141
Richard Khaldi** Uwch Gyfarwyddwr, Cwsmeriaid a Gwaith Achos	20-25 cyfandaliad: -	17.5-20.0 cyfandaliad: -	236	56	16
Aileen Armstrong Uwch Gyfarwyddwr, Cyllid a Llywodraethu (o Dydd Llun, 16 Mai 2016)	20-25 cyfandaliad: 60-65	5.0-7.5 cyfandaliad: 17.5-20.0	353	240	100
David Black Uwch Gyfarwyddwr, Water 2020	10-15 cyfandaliad: -	2.5-5.0 cyfandaliad: -	121	91	19
Keith Mason Uwch Gyfarwyddwr, Thames Tideway	30-35 cyfandaliad: 100-105	0.0-2.5 cyfandaliad: 2.5-5.0	806	744	24
Claire Forbes Uwch Gyfarwyddwr, Cyfathrebu Corfforaethol	5-10 cyfandaliad: -	0.0-2.5 cyfandaliad: -	79	57	14
Jenny Block Cwmsler Cyffredinol (o Dydd Llun, 5 Medi 2016)	0-5 cyfandaliad: -	0.0-2.5 cyfandaliad: -	18	-	13
Beverley Messinger Uwch Gyfarwyddwr, Gweithrediadau (hyd Dydd Sul, 2 Hydref 2016)	5-10 cyfandaliad: -	0.0-2.5 cyfandaliad: -	96	81	12

*CETV: Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod; gwerth cyfalafedig a aseswyd yn actiwaraid y buddion cynllun pensiwn a gronwyd gan aelod ar adeg benodol.

** Mae cynnydd mewn pensiwn yn cynnwys trosglwyddiad a ddygwyd gan yr aelod yn ystod y flwyddyn adrodd.

Rhwymedigaethau pensiwn

Y prif gynllun pensiwn ar gyfer staff Ofwat yw'r Prif Gynllun Pensiwn Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Ni ddarperir ar gyfer y rhwymedigaethau pensiwn sy'n codi o aelodaeth gweithwyr Ofwat o'r PCSPS yn y cyfrifon hyn, yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys EM.

Gwnaed darpariaeth lawn yn y cyfrifon ar gyfer rhwymedigaethau sy'n deillio o'r cynlluniau pensiwn 'cydweddol' ar gyfer cyn Gyfarwyddwyr Cyffredinol fel sy'n ofynnol gan Drysorlys EM (nodyn 13). Gwneir hawliadau i'r Trysorlys i dalu'r costau pensiwn sy'n ymwneud â chyflogaeth ar wahân i Ofwat.

Mae rolau'r Cadeirydd a'r Cyfarwyddwyr Anweithredol yn amhensiynadwy.

Pensiynau Gwasanaeth Sifil

Darperir buddion pensiwn drwy drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. O 1 Ebrill 2015 cyflwynwyd cynllun pensiwn newydd ar gyfer gweision sifil – y Cynllun Pensiwn Gweision Sifil ac Eraill, neu **alpha**, sy'n darparu buddiannau ar sail cyfartaledd gyrfa gydag oedran pensiwn arferol yn cyfateb i Oed Pensiwn Gwladol (neu 65 os yn uwch). O'r dyddiad hwnnw fe wnaeth yr holl weision sifil a benodwyd o'r newydd a'r mwyafrif o'r rheini oedd eisoes mewn gwasanaeth ymuno ag **alpha**. Cyn y dyddiad hwnnw, roedd gweision sifil yn cyfranogi yn y Prif Gynllun Pensiwn Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Mae pedair adran i'r PCSPS: tair yn darparu buddiannau ar sail cyflog terfynol (**clasurol**, **premiwm** neu **clasurol a mwy**) gydag oed pensiwn arferol yn 60; ac un yn darparu buddiannau ar sail gyrfa gyfan (**nuvos**) gydag oed pensiwn arferol yn 65.

Ni chaiff y trefniadau statudol hyn eu hariannu gyda chost y buddion yn cael eu talu gan arian a bleidleisir gan y Senedd bob blwyddyn. Caiff y pensiwn sy'n daladwy o dan **clasurol**, **premiwm**, **clasurol a mwy**, **nuvos** ac **alpha** eu cynyddu'n flynyddol yn unol â deddfwriaeth Cynnydd Pensiynau. Parhaodd aelodau presennol y PCSPS oedd o fewn 10 mlynedd i'w oed pensiwn arferol ar 1 Ebrill 2012 yn y PCSPS wedi 1 Ebrill 2015. Roedd y rheini oedd rhwng 10 mlynedd a 13 mlynedd a 5 mis i'w hoedran pensiwn arferol ar 1 Ebrill 2012 yn newid i **alpha** rhywbryd rhwng 1 Mehefin 2015 a 1 Chwefror 2022. Bydd buddiannau PCSPS pob aelod sy'n newid i **alpha** yn cael eu 'bancio', gyda'r rheini sydd â buddiannau cynharach yn un o adrannau cyflog terfynol PCSPS yn cael y buddiannau hynny ar sail eu cyflog terfynol pan fyddant yn gadael **alpha**. (Mae'r ffigurau pensiwn a ddyfynnir ar gyfer swyddogion yn dangos pensiwn a enillwyd yn PCSPS neu **alpha** – fel sy'n briodol. Lle bo gan y swyddog fuddiannau yn PCSPS ac **alpha** y ffigur a ddyfynnir yw gwerth cyfunol eu buddiannau yn y ddau gynllun.) Gall aelodau sy'n ymuno o fis Hydref 2002 ddewis naill ai'r trefniant buddion diffiniedig priodol neu bensiwn rhanddeiliaid 'prynu arian' gyda chyfraniad cyflogwr (cyfrif pensiwn **partneriaeth**).

Mae cyfraniadau cyflogeion wedi'u cysylltu i gyflog ac yn amrywio rhwng 3% a 8.05% o enillion pensiynadwy ar gyfer aelodau **clasur** (ac aelodau alpha a oedd yn aelodau **clasurol** yn union cyn

ymuno ag **alpha**) a rhwng 4.6% ac 8.05% ar gyfer aelodau **premiwm**, **clasurol a mwy**, **nuvos** a phob aelod arall o **alpha**. Mae buddiannau mewn clasurol yn cronni ar gyfradd sy'n 1/80fed o'r enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn ychwanegol, mae cyfandaliad sy'n gyfwerth â thair blynedd o bensiwn cychwynnol yn daladwy ar ymddeoliad. Ar gyfer **premiwm**, mae buddion yn cronni ar gyfradd sy'n 1/60fed o'r enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i **clasurol**, nid oes cyfandaliad awtomatig. Yn y bôn hybrid yw **Clasurol a mwy** gyda buddiannau ar gyfer gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 yn cael ei gyfrifo'n fras fel y **clasurol** a buddion ar gyfer gwasanaeth o fis Hydref 2002 wedi eu cyfrifo fel y gwneir yn **premiwm**. Yn **nuvos** mae aelod yn adeiladu pensiwn ar sail ei enillion pensiynadwy yn ystod y cyfnod y bu'n aelod o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth) credydir cyfrif pensiwn a enillwyd gan yr aelod â 2.3% o'u henillion pensiynadwy yn y flwyddyn cynllun honno a chaiff y pensiwn a gronnwyd ei uwchraddio yn unol â deddfwriaeth Cynnydd Pensiynau. Mae buddiannau yn **alpha** yn adeiladu mewn modd tebyg i **nuvos**, heblaw mai'r gyfradd cronni yw 2.32%. Ym mhob achos gall aelodau ddewis ildio (cymudo) eu pensiwn am gyfandaliad hyd at y terfynau a osodir gan Ddeddf Cyllid 2004.

Trefniant pensiwn rhanddeiliaid yw'r cyfrif pensiwn **partneriaeth**. Mae'r cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol sydd rhwng 8% a 14.75% (yn dibynnu ar oedran y gweithiwr) i'r cynnyrch pensiwn rhanddeiliaid a ddewisir gan y gweithiwr o banel o ddarparwyr. Nid oes yn rhaid i'r gweithiwr gyfrannu, ond pan fydd yn gwneud cyfraniadau, bydd y cyflogwr yn cyfateb y rhain hyd at derbyn o 3% o'r cyflog pensiynadwy (yn ychwanegol at gyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Mae cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.5% pellach o gyflog pensiynadwy i dalu costau yswiriant buddion risg a ddarperir yn ganolog (marw yn y swydd ac ymddeoliad drwy salwch).

Y pensiwn cronedig a ddyfynnir yw'r pensiwn y mae gan yr aelod hawl i'w dderbyn pan fydd yn cyrraedd oedran pensiwn, neu'n union ar ôl gorffen bod yn aelod gweithredol o'r cynllun os yw eisoes dros oed pensiwn. Oed pensiwn yw 60 for ar gyfer aelodau **clasurol**, **premiwm a clasurol a mwy**, 65 ar gyfer aelodau **nuvos**, a'r uchaf o 65 oed neu'r Oed Pensiwn Gwladol ar gyfer **alpha**. (Mae'r ffigurau pensiwn a ddyfynnir ar gyfer swyddogion yn dangos pensiwn a enillwyd yn PCSPS neu alpha – fel sy'n briodol. Lle bo gan y swyddog fuddiannau yn PCSPS ac alpha, y ffigur a ddyfynnir yw gwerth cyfunol eu buddiannau yn y ddau gynllun, ond noder y gallai rhan o'r pensiwn fod yn daladwy o oedranau gwahanol fel y nodir uchod).

Gellir gweld rhagor o fanylion am drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil yn y wefan www.civilservicepensionscheme.org.uk

Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV)

Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalafedig a aseswyd yn actiwaraid y buddion cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar adeg benodol. Y buddion y rhoddir gwerth iddynt yw buddion cronedig aelod ac unrhyw bensiwn wrth gefn ar gyfer gŵr/gwraig sy'n daladwy o'r cynllun. CETV yw taliad a wneir gan gynllun pensiwn neu drefniant i ddiogelu buddion pensiwn mewn cynllun neu drefniant pensiwn arall pan fydd aelod yn gadael

cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r buddion a gronnwyd yn ei gynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn ymwneud â'r buddion y mae'r unigolyn wedi eu cronni o ganlyniad i gyfanswm ei aelodaeth o'r cynllun pensiwn, nid dim ond ei wasanaeth mewn swydd uwch y mae'r datgeliad yn berthnasol iddo.

Mae'r ffigurau'n cynnwys gwerth unrhyw fudd pensiwn mewn cynllun neu drefniant arall y mae'r aelod wedi ei drosglwyddo i'r trefniadau pensiwn Gwasanaeth Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fudd pensiwn ychwanegol a gronnir i'r aelod o ganlyniad iddynt brynu budd pensiwn ychwanegol ar eu cost eu hunain. Caiff CETV eu cyfrifo yn unol â Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gwerthoedd Trosglwyddo) (Diwygio) 2008 ac nid yw'n rhoi ystyriaeth i unrhyw leihad gwirioneddol neu bosibl i fuddion o ganlyniad i Dreth Lwfans Oes a allai fod yn ddyledus pan gymerir buddion pensiwn.

Cynnydd gwirioneddol mewn CETV

Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV a ariennir gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd mewn pensiwn cronedig o ganlyniad i chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y gweithiwr (yn cynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun neu drefniant pensiwn arall) ac mae'n defnyddio ffactorau prisio marchnad cyffredin ar gyfer y cyfnod dechrau a diwedd.

Adroddiad ar staff

Tabl 5: Dadansoddiad o gostau staff Ofwat ar gyfer 2016-17

				2016-17	2015-16
				£000	£000
	Staff a gyflogir yn barhaol	Eraill	Cyfarwyddwy'r anweithredol	Cyfanswm	Cyfanswm
Taliadau a chyflogau	9,695	472	235	10,402	8,262
Costau nawdd cymdeithasol	1,072	-	25	1,097	757
Costau pensiwn eraill	2,098	-	-	2,098	1,689
Costau staff eraill	(10)	-	-	(10)	133
Is-gyfanswm	12,855	472	260	13,587	10,841
Llai symiau a adenillwyd parthed secondiadau allanol	(157)	-	-	(157)	(64)
Cyfanswm costau net	12,698	472	260	13,431	10,777

Mae costau staff eraill yn cynnwys cost gweithwyr asiantaeth. Datgelir gwariant arall a gafwyd parthed contractwyr arbenigol a rheolwyr dros dro fel gwariant llafur wrth gefn yn nodyn 4 i'r cyfrifon.

Cyfraniadau pensiwn

Mae PCSPS a'r Cynllun Pensiwn Gwasanaeth Sifil ac Eraill (CSOPS) – a adwaenir hefyd fel **alpha** – yn gynlluniau buddiannau anniffiniedig aml-gyflogwr heb eu hariannu. Ni all Ofwat nodi ei gyfran ef o'r asedau gwaelodol a rhwymedigaethau. Prisiwyd y cynllun gan actiwari'r cynllun ar 31 Mawrth 2012. Gellir cael manylion yng nghyfrifon adnoddau Swyddfa'r Cabinet: Blwydd-daliadau Sifil yn www.civilservicepensionscheme.org.uk.

Ar gyfer 2016-17, roedd cyfraniadau cyflogwr gwerth £2,051,631 yn daladwy i'r PCSPS (2015-16: £1,652,698) ar un o'r pedair cyfradd rhwng 20% a 24.5% (2015-16: 20% a 24.5%) o dâl pensiynadwy, yn seiliedig ar fandiau cyflog. Bydd actiwari'r cynllun fel arfer yn adolygu cyfraniadau cyflogwr bob pedair blynedd yn dilyn prisiad cynllun llawn. Pennir y cyfraddau cyfraniad i fodloni costau'r buddion sy'n cronni yn ystod 2016-17 i'w dalu pan fydd yr aelod yn ymdeol, nid y buddion a delir yn ystod y cyfnod hwn i bensiynwyr presennol.

Gall gweithwyr ddewis agor cyfrif pensiwn **partneriaeth**, sef pensiwn rhanddeiliaid gyda chyfraniad cyflogwr. Talwyd cyfraniadau cyflogwr gwerth £27,441 (2015-16: £39,740) i un neu ragor o'r panel o dri darparwr pensiwn rhanddeiliaid penodedig. Mae cyfraniadau cyflogwyr yn gysylltiedig i oedran ac maent yn amrywio o 8% i 14.75% (2015-16: 3% i 12.5% hyd 30 Medi 2015, 8% i 14.75% o 1 Hydref 2015) o dâl pensiynadwy. Bydd cyflogwyr hefyd yn cyfateb cyfraniadau gweithwyr hyd at 3% o enillion pensiynadwy. Yn ychwanegol, cyfraniadau cyflogwr o £921: 0.5% (2015-16: £1,423: 0.8% hyd 30 Medi 2015, 0.5% o 1 Hydref 2015) o dâl

pensiynadwy yn daladwy i'r PCSPS i dalu am fuddiannau cyfandaliad yn y dyfodol yn daladwy ar farw mewn gwasanaeth neu ymdeoliad oherwydd salwch y cyflogeion hyn.

Y cyfraniadau oedd yn ddyledus i'r darparwyr pensiwn **partneriaeth** ar ddyddiad y fantolen oedd £1,668 (2015-16: £3,394). Y cyfraniadau a ragdalwyd ar y dyddiad hwnnw oedd £dim (2015-16: £dim).

Tabl 6: Nifer cyfartalog cyfwerth ag amser llawn

	2016-17				2015-16
	Staff a gyflogir yn barhaol	Eraill	Cyfarwyddwy'r anweithredol	Cyfanswm	nifer
Trawsnewid Busnes	19.77	0.21	0.12	20.10	17.38
Gwaith achos	18.46	-	0.13	18.59	16.24
Cydymffurfiad a Sicrwydd	35.24	1.42	0.12	36.78	30.89
Cyllid a Threfn Lywodraethu	15.26	-	0.13	15.39	13.45
Strategaeth a Chynllunio	18.68	2.13	0.12	20.93	17.12
Water 2020	48.77	1.42	0.13	50.32	44.93
Agor y Farchnad Manwerthu	13.35	0.96	0.13	14.44	11.79
Rheoleiddio Prosiect Thames Tideway	5.01	-	0.12	5.13	4.49
Cyfanswm	174.54	6.14	1.00	181.68	156.29

lawndal gadael Gwasanaeth Sifil a chynlluniau gadael eraill

Ni chytunwyd ar unrhyw golli swyddi neu adawiadau eraill o dan y cynllun iawndal Gwasanaeth Sifil ac lawndal arall yn 2016-17.

Mae costau gadael yn y flwyddyn flaenorol wedi eu talu yn unol â darpariaethau Cynllun lawndal y Gwasanaeth Sifil, cynllun statudol a wnaed o dan Ddeddf Blwydd-daliadau 1972. Cyfrifwyd am gostau gadael yn y flwyddyn y cafwyd y rhwymedigaeth. Lle gwnaeth yr adran gytuno i ymdeoliadau cynnar, cafodd y costau ychwanegol eu talu gan yr adran ac nid gan gynllun pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Cafodd pob pecyn a ddyfarnwyd sy'n fwy na £95,000 gymeradwyaeth Swyddfa'r Cabinet.

Tabl 7: Dadansoddiad o iawndal gadael Gwasanaeth Sifil a chynlluniau gadael eraill yn ôl band cost cyfanswm pecyn gadael

Band costau pecyn gadael	Adran Graidd 2016-17			Adran Graidd 2015-16
	Nifer achosion colli swydd gorfodol	Nifer y gadawiaid eraill a gytunwyd	Cyfanswm nifer pecynnau gadael yn ôl band cost (cyfanswm cost)	Cyfanswm nifer pecynnau gadael yn ôl band cost (cyfanswm cost)
<£10,000	-	-	-	-
£10,000 - £25,000	-	-	-	-
£25,001 - £50,000	-	-	-	-
£50,001 - £100,000	-	-	-	1
£100,001 - £150,000	-	-	-	-
£150,001 - £200,000	-	-	-	1
Cyfanswm nifer pecynnau gadael	-	-	-	2
Cyfanswm cost adnoddau (£000)	-	-	-	206

Swyddi oddi ar y gyflogres

Yn dilyn Adolygiad Trefniadau Treth Penodiadau Sector Cyhoeddus a gyhoeddwyd gan y Prif Ysgrifennydd i'r Trysorlys ar 23 Mai 2012, mae'n ofynnol i Ofwat gyhoeddi gwybodaeth am ein swyddi sydd â thâl uchel a/neu uwch swyddi oddi ar y gyflogres.

Yn ystod tymor eu contract mae pob un o swyddi oddi ar y gyflogres presennol Ofwat wedi bod yn destun asesiad seiliedig ar risg i benderfynu a ddylem geisio sicrwydd bod yr unigolyn yn talu'r swm cywir o dreth. Pan fo hynny'n angenrheidiol, ceisiwyd y sicrwydd ac, ym mhob achos, fe'i cafwyd.

Tabl 8: Swyddi oddi ar y gyflogres ar gyfer mwy na £220 y dydd ac sy'n para'n hwy na chwe mis, ar 31 Mawrth 2017.

	Adran Graidd Nifer y trefniadau
Yn bodoli ar Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017	2
yn bodoli am lai na blwyddyn ar yr adeg adrodd	2

Tabl 9: Swyddi newydd oddi ar y gyflogres, neu'r rheini sydd wedi cyrraedd chwe mis o hyd, rhwng 1 Ebrill 2016 a 31 Mawrth 2017, ar gyfer mwy na £220 y dydd ac sydd yn para am yn hwy na chwe mis

	Adran Graidd Dydd Gwener, 1 Ebrill 2016 hyd Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017
Nifer y swyddi newydd am fwy na £220 y dydd ac sy'n para'n hwy na 6 mis	7
Nifer y swyddi newydd sy'n cynnwys cymalau contractiol sy'n rhoi hawl i'r adran ofyn am sicrwydd parthed rhwymedigaethau treth incwm ac Yswiriant Gwladol	7
Y nifer y gofynnwyd iddynt am sicrwydd	7
Y nifer y gofynnwyd iddynt am sicrwydd ac fe'i derbyniwyd	7
Y nifer y gofynnwyd iddynt am sicrwydd ac ni dderbyniwyd	-
Y nifer sydd wedi eu terfynu o ganlyniad i beidio â derbyn sicrwydd	-

Tabl 10: Swyddi oddi ar y gyflogres aelodau Bwrdd a/neu uwch swyddogion gyda chyfrifoldeb ariannol sylweddol, rhwng Dydd Gwener, 1 Ebrill 2016 a Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017

	Adran Graidd Nifer y trefniadau
Nifer swyddi aelodau'r Bwrdd a/neu uwch swyddogion oddi ar y gyflogres sydd â chyfrifoldeb ariannol sylweddol yn ystod y flwyddyn ariannol.	-
Cyfanswm nifer yr unigolion ar y gyflogres ac oddi ar y gyflogres a dybiwyd yn "aelodau'r Bwrdd a/neu uwch swyddogion gyda chyfrifoldeb ariannol sylweddol" yn ystod y flwyddyn ariannol.	18

Gwariant ymgynghoriaeth

Gwariant Ofwat ar wasanaethau ymgynghoriaeth eraill yn 2016-17 oedd £3.7 miliwn (2015-16: £4.93 miliwn) yn ôl nodyn 4 i'r cyfrifon. Mae'r gostyngiad mewn gwariant ymgynghoriaeth yn cynrychioli ein lleihad a gynlluniwyd mewn cefnogaeth gwasanaeth proffesiynol sydd yn unol â'n cylch gwaith rheoleiddio. Rydym hefyd wedi gallu lleihau ein dibyniaeth ar gefnogaeth allanol yn ystod y flwyddyn drwy recriwtio mwy o bobl gyda'r sgiliau arbenigol sydd eu hangen arnom i gyflawni ein strategaeth.

Absenoldeb oherwydd salwch

Ein polisi yw lleihau absenoldebau gweithwyr ac rydym yn dibynnu ar ymyrraeth gynnar gan ein rheolwyr pobl yn cynnal cyfweiliad dychwelyd i'r gwaith wedi pob cyfnod o absenoldeb er mwyn lliniaru a rheoli hyn yn effeithiol. Cefnogir rheolwyr pobl gan systemau sy'n cynorthwyo i ganfod pan fo trothwyon wedi eu cyrraedd er mwyn caniatáu iddynt ystyried a oes angen rhagor o gefnogaeth neu weithredu. Ein trothwyon yw:

- tri chfnod o absenoldeb mewn cyfnod treigl o chwe mis; neu
- pedwar cyfnod o absenoldeb mewn cyfnod treigl o ddeuddeg mis.

Mae CiC yn darparu Rhaglen Cymorth Gweithwyr i Ofwat sy'n cynnig gwasanaeth cefnogi, gwybodaeth a chwnsela gwirfoddol a chyfrinachol i gynorthwyo gweithwyr ac aelodau eu teulu agos i ddatrys problemau a phryderon personol.

Cyflwynir data absenoldeb oherwydd salwch i'r Bwrdd bob chwarter blwyddyn a chaiff ei fonitro hefyd gan y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Phobl.

Tabl 11: Ystadegau absenoldeb oherwydd salwch (a adroddir i Fwrdd Ofwat bob chwarter blwyddyn)

	2016-17 Cyfansw			2015-16 Cyfansw		
	Tymor byr	Hirdymor	m	Tymor byr	Hirdymor	m
Dyddiau a gollwyd	467	571	1,038	295	618	913
Cyfartaledd dyddiau gwaith a gollwyd fesul person			6.6			5.4

Absenoldeb hirdymor yw unrhyw absenoldeb sy'n para dros gyfnod dilynol o 21 diwrnod gwaith neu fwy. Mae ffigurau absenoldeb oherwydd salwch Ofwat yn is na chyfartaledd y Gwasanaeth Sifil o 7.1 diwrnod a gollir ar gyfer pob person. Gellir priodoli'r cyfartaledd dyddiau a gollwyd fesul person yn bennaf i nifer fechan o absenoldebau salwch hirdymor yn ystod 2016-17.

Cynnwys y gweithwyr

Gwnaethom wireddu ein huchelgais i ddod yn sefydliad dysgu yn ystod 2016-17 wrth i ni lansio rhaglen ddatblygu fawr ar gyfer ein Rheolwyr Adnoddau a Rheolwyr Adnoddau Strategol a oedd yn cynnwys datblygu a mabwysiadu set glir o gyfrifoldebau mewn dogfen 'Disgwyliadau Rôl'.

Am yr ail flwyddyn gwnaethom ddatganoli cyfran o'r gyllideb dysgu a datblygu i'n cronfeydd adnoddau fel y gallent nodi a darparu ar gyfer anghenion dysgu sy'n berthnasol i'w gofynion

technegol a phroffesiynol, a sicrhau bod eu dysgu yn bodloni ein strategaeth a gofynion ein rhaglenni gwaith allweddol.

Datblygom ymhellach ein gweithdai 'rhoi a derbyn adborth', ac erbyn diwedd 2016-17 roedd dros 180 o bobl wedi cwblhau'r sesiwn, gyda sesiynau 'hybu adborth' pellach. Fel rhan o'n proses adborth, a gwersi prosiect ehangach a ddysgwyd, cyflwynom sesiynau blasu 'meddylfryd twf' byr, sydd wedi eu mynychu gan dros 100 o bobl hyd yma, er mwyn cynorthwyo i archwilio ffyrdd cadarnhaol a datblygiadol o weithio a dysgu.

Erbyn diwedd 2016-17 roeddem wedi adfywio ein hardal ddysgu mewnol a elwir yn Darwin, a enwyd yn dilyn cystadleuaeth fewnol ar gyfer enwau ac yna pleidlais gan y swyddfa i ddewis y mwyaf poblogaidd, i greu parthau dysgu sy'n darparu ar gyfer nifer o arddulliau dysgu. Mae Darwin wedi cynnal amrywiaeth o weithgareddau dysgu yn cynnwys y bwtcamps Rheolwr Adnoddau, sesiynau meddylfryd twf, gweithdai rhoi a derbyn adborth, lansiadau bag brown, 'dyddiau cwrdd i ffwrdd' tîm prosiect a chronfa adnoddau a'n dysgu 'Ofwat Essentials' sydd newydd ei lansio yn cynnwys ein cyflwyniad i'r diwydiant dŵr, a chysiau yr amgylchedd a chydnerthedd.

Polisi cyfle cyfartal

Rydym yn recriwtio staff yn ôl haeddiant drwy gystadleuaeth deg ac agored, yn unol ag egwyddorion recriwtio'r Gwasanaeth Sifil a lywodraethir gan y Comisiwn Gwasanaeth Sifil. Mae hyn yn sicrhau cystadleuaeth deg ac agored, waeth beth fo'u:

- hil;
- rhyw;
- cyfeiriadedd rhywiol;
- oed;
- statws priodasol;
- anabledd;
- crefydd a chred;
- ailbennu rhywedd;
- beichiogrwydd a mamolaeth; neu
- batrwm gweithio.

Mae pob gweithgarwch recriwtio yn destun archwiliad gan y Comisiwn Gwasanaeth Sifil er mwyn sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'r canllawiau a amlinellir yn yr egwyddorion recriwtio.

Yn ystod y flwyddyn cynhaliom 42 o ymgyrchoedd recriwtio gwahanol, a oedd mewn rhai achosion yn chwilio am fwy nag un aelod o staff.

Cyfansoddiad staff

Mae manylion cyfansoddiad staff Ofwat yn ôl rhyw a grŵp ethnig ar gael yn atodiad A10, ar dudalen 140.

Cathryn Ross
Swyddog Cyfrifyddu

15 Mehefin 2017

Adroddiad archwilio ac atebolrwydd Seneddol

Datganiad Cyflenwi Seneddol

ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

Tabl 12: Crynodeb o alldro adnoddau a chyfalaf 2016-17

		2016-17						2015-16	
		Amcangyfrif			Alldro			Alldro a bleidleisiwyd o gymharu â'r Amcangyfrif; arbediad (gorwario)	Alldro
		Nodyn	Pleidleisiwyd	Ni Phleidleisiwyd	Cyfanswm	Pleidleisiwyd	Ni Phleidleisiwyd		
Terfyn Gwariant Adrannol									
- Adnodd	SOPS1.1	130	-	130	(724)	-	(724)	854	(499)
- Cyfalaf	SOPS1.2	360	-	360	288	-	288	72	261
Gwariant a Reolir yn Flynyddol									
- Adnodd		-	-	-	-	-	-	-	-
- Cyfalaf		-	-	-	-	-	-	-	-
Cyfanswm Cyllideb		490	-	490	(436)	-	(436)	926	(238)
Cyfanswm Adnoddau		130	-	130	(724)	-	(724)	854	(499)
Cyfanswm Cyfalaf		360	-	360	288	-	288	72	261
Cyfanswm		490	-	490	(436)	-	(436)	926	(238)

Mae'r amrywiant rhwng yr alldro ac amcangyfrif ar ein terfyn gwariant adrannol adnoddau (DEL) yn ymwneud yn bennaf â thanwariant ar ein cyllideb cyflogres mewn perthynas â recriwtiadau yn cymryd yn hwy nag a ragwelwyd a chyllideb wrth gefn heb fod ei hangen.

Mae DEL cyfalaf yn cynrychioli cyflenwi Seneddol a ddarparwyd i Ofwat ar gyfer eitemau cyfalaf. Cododd yr amrywiant rhwng alldro ac amcangyfrif DEL cyfalaf oherwydd oedi yn y gadwyn gyflenwi o ran cyflawni gwelliannau a gynlluniwyd i'n Seilwaith Technoleg Gwybodaeth. Bydd y gwelliannau hyn nawr yn digwydd yn 2017-18.

Gellir gweld manylion pellach y prif amrywiannau rhwng cyllidebau Ofwat ac alldro yn y sylwebaeth ariannol ar dudalen 27.

Tabl 13: Gofyniad arian parod net 2016-17

£000	2016-17			2015-16
	Nodyn	Amcangyfrif	Alldro	Alldro o gymharu â'r Amcangyfrif: arbediad (gorwario)
SOPS3	3,002	1,209	1,793	63

Yr amrywiad rhwng alldro a gofyniad arian parod net a amcangyfrifir yw £1.8 miliwn. Roedd ffioedd trwydded a dderbyniwyd yn y cyfnod yn ddigon i dalu am falansau cyfalaf gweithiol llynedd o ganlyniad i arbedion effeithlonrwydd a gyflawnwyd yn y gyllideb. O ganlyniad, nid oedd angen tynnu arian parod o'r Gronfa Gyfunol yn ystod y flwyddyn.

Tabl 14: Costau gweinyddol 2016-17

£000	2016-17	2016-17	2015-16
	Amcangyfrif	Alldro	Alldro
	130	(724)	(499)

Mae'r £130,000 a amcangyfrifir yn cynrychioli cyflenwi Seneddol a ddarparwyd i Ofwat parthed cynllun pensiwn Cyfarwyddwyr Cyffredinol sydd wedi ymddeol, na allwn ei godi ar y diwydiant. Mae'r amrywiad rhwng alldro ac amcangyfrif yn ymwneud ag incwm a dderbyniwyd a oedd yn uwch na gwariant yn ystod y cyfnod.

Mae ffigurau a amlinellir mewn ffont drom yn gyfansymiau a bleidleisiwyd yn amodol ar reolaeth Seneddol. Bydd unrhyw dorri ar y gyllideb weinyddol hefyd yn arwain at bleidlais gormodaeth, er nad yw hyn yn derfyn a bleidleisir ar wahân.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

SOPS1: alldro net

ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

SOPS1.1: Dadansoddiad o alldro adnoddau net fesul adran

£000	2016-17										2015-16
	Alldro						Cyfanswm net	Cyfanswm net o gymharu â'r Amcangyfrif	Cyfanswm net o gymharu â'r Amcangyfrif, wedi'i addasu ar gyfer trosglwyddia dau	Cyfanswm	
	Gweinyddu			Rhaglen							
	Gros	Incwm	Net	Gros	Incwm	Net	Cyfanswm				
Gwario mewn Terfyn Gwariant Adrannol Pleidleisiwyd:											
A	22,069	(22,793)	(724)	-	-	-	(724)	130	854	854	(499)
Cyfanswm	22,069	(22,793)	(724)	-	-	-	(724)	130	854	854	(499)

Adran A – Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr.

SOPS1.2: Dadansoddiad o alldro cyfalaf fesul adran

£000	2016-17						2015-16	
	Alldro			Cyfanswm net	Cyfanswm net o gymharu â'r Amcangyfrif	Cyfanswm net o gymharu â'r Amcangyfrif, wedi'i addasu ar gyfer trosglwyddia dau		Cyfanswm
	Gweinyddu							
	Gros	Incwm	Net					
Gwario mewn Terfyn Gwariant Adrannol Pleidleisiwyd:								
A	288	-	288	360	72	72	261	
Cyfanswm	288	-	288	360	72	72	261	

Adran A – Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

Nid oes gofyn i Ofwat gynhyrchu 'SOPS2: Cysoni alldro i'r gwariant gweithredu net'.

SOPS3: Cysoniad alldro adnoddau net i'r gofyniad arian parod net

ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

Roedd y wybodaeth ganlynl yn amodol ar archwiliad.

SOPS 3.1: Cysoniad alldro adnoddau net i'r gofyniad arian parod net

		2016-17 £000		
	Nodyn	Amcangyfrif	Alldro	Cyfanswm alldro net o gymharu â'r amcangyfrif; arbediad (gorwario)
Ildro Adnoddau	SOPS1.1	130	(724)	854
Ildro Cyfalaf	SOPS1.2	360	288	72
ddasiadau croniadau'n arian parod:				
ba rai:				
Addasiadau i ddileu eitemau heb fod yn arian parod:				
Dibrisiad	4	(359)	(217)	(142)
Darpariaethau newydd ac addasiadau i ddarpariaethau blaenorol	4	(130)	(90)	(40)
Eitemau eraill heb fod yn arian parod	4	(78)	(40)	(38)
Addasiadau i adlewyrchu symudiadau mewn balansau gwaith:				
Cynnydd/(lleihad) mewn symiau derbyniadwy	10	-	(66)	66
(Cynnydd)/(lleihad) mewn symiau taladwy	11	2,873	1,765	1,108
Defnydd darpariaethau	12, 13.1	206	293	(87)
ofyniad arian parod net		3,002	1,209	1,793

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

SOPS4: Incwm taladwy i'r Gronfa Gyfunol

ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

Roedd y wybodaeth ganlynol yn amodol ar archwiliad.

SOPS4.1: Dadansoddiad o incwm sy'n daladwy i'r Gronfa Gyfunol

Nodyn	2016-17 £000		2015-16 £000	
	Alldro		Alldro	
	Incwm	Derbyniadau	Incwm	Derbyniadau
Arian parod dros ben i'w ildio i'r Gronfa Gyfunol	9	293	576	576
		293	576	576
Symiau eraill sy'n gasgliadwy ar ran y Gronfa Gyfunol		-	-	-
Cyfanswm incwm taladwy i'r Gronfa Gyfunol		293	576	576

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

Meysydd eraill o Atebolrwydd Seneddol

Nid oes gan Ofwat unrhyw beth i'w adrodd ar gyfer 2016-17 parthed:

- Colledion a thaliadau arbennig
- Datgeliadau ffioedd a thaliadau
- Rhwymedigaethau wrth gefn pell
- Tueddiadau gwariant hirdymor

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

Tystysgrif ac adroddiad Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol Tŷ'r Cyffredin

Rwy'n ardystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol yr Awdurdod Rheoleiddio Dŵr (Ofwat) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 o dan Ddeddf Adnoddau a Chyfrifon y Llywodraeth 2000. Mae'r datganiadau ariannol yn cynnwys: Datganiadau Gwariant Net Cynhwysfawr, Sefyllfa Ariannol, Llifau Arian, Newidiadau yn Ecwiti'r Trethdalwr, a'r nodiadau cysylltiedig. Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi eu paratoi o dan y polisiau cyfrifyddu a nodir ynddynt. Yr wyf hefyd wedi archwilio'r Datganiad Cyflenwi Seneddol a'r nodiadau cysylltiedig, a'r wybodaeth yn yr Adroddiad ar Gydabyddiaeth Ariannol a Staff a'r Datgeliadau Atebolrwydd Seneddol sydd wedi'u disgrifio yn yr adroddiadau a'r datgeliadau hynny fel rhai sydd wedi'u harchwilio.

Priod gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu a'r archwiliwr

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad ar Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun cywir a theg. Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio, ardystio ac adrodd ar y datganiadau ariannol yn unol â Deddf Adnoddau a Chyfrifon y Llywodraeth 2000. Cynhaliais fy archwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud hi'n ofynnol i mi a'm staff gydymffurfio â Safonau Moesegol ar gyfer Archwiliwyr y Bwrdd Ymarfer Archwilio.

Cwmpas archwiliad y datganiadau ariannol

Mae archwiliad yn cynnwys cael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol sy'n ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd o gamddatganiad o bwys, boed hynny wedi ei achosi drwy gamgymeriad neu dwyll. Mae hyn yn cynnwys asesiad o: a yw'r polisiau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau'r Adran ac wedi eu cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wnaed gan y Swyddog Cyfrifyddu; a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau ariannol. Yn ogystal, byddaf yn darllen yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol sydd yn yr Adroddiad Blynyddol er mwyn nodi anghysonderau o bwys gyda'r datganiadau ariannol a archwiliwyd a nodi unrhyw wybodaeth sy'n amlwg yn anghywir iawn yn seiliedig ar, neu sy'n anghyson iawn â'r, wybodaeth a gefais wrth gynnal fy archwiliad. Os byddaf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau o bwys byddaf yn ystyried y goblygiadau ar gyfer fy nhystysgrif.

Mae gofyn i mi gael digon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y Datganiad Cyflenwi Seneddol yn cyflwyno'n briodol yr alldro yn erbyn cyfansymiau rheolaeth a bleidleisiwyd gan y Senedd ac nad aed y tu hwnt i'r cyfansymiau hynny. Y cyfansymiau rheolaeth a bleidleisir gan y Senedd yw Terfynau Gwariant Adrannol (Adnoddau a Cyfalaf), Gwariant a Reolir yn Flynyddol (Adnoddau a Cyfalaf), Dim yn Gyllideb (Adnoddau) a Gofyniad Arian Parod Net. Yn ogystal, mae

gofyn i mi gael digon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm a gofnodir yn y datganiadau ariannol wedi eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodion ariannol a gofnodir yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Barn am reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ystyriaeth o bwys:

- mae'r Datganiad Cyflenwi Seneddol yn cyflwyno'n briodol yr alldro yn erbyn cyfansymiau rheolaeth a bleidleisiwyd gan y Senedd ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 ac yn dangos nad aed y tu hwnt i'r cyfansymiau hynny; ac
- mae'r gwariant a'r incwm a gofnodir yn y datganiadau ariannol wedi eu cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodion ariannol a gofnodir yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Barn ar y datganiadau ariannol

Yn fy marn i:

- mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa materion yr Adran ar 31 Mawrth 2017 a chostau gweithredu net yr Adran ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- mae'r datganiadau ariannol wedi eu paratoi'n briodol yn unol â Deddf Adnoddau a Chyfrifon y Llywodraeth 2000 a chyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd yn ôl y gofynion hynny.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i:

- mae'r rhannau o'r Adroddiad ar Gydabyddiaeth Ariannol a Staff a'r datgeliadau Atebolrwydd Seneddol sydd i'w harchwilio wedi eu paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys EM a wnaed o dan Ddeddf Adnoddau a Chyfrifon y Llywodraeth 2000; ac
- mae'r wybodaeth a roddir yn yr Adroddiad Perfformiad a'r Adroddiad Atebolrwydd ar gyfer y flwyddyn ariannol, am ba un y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer, yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt drwy eithriad

Nid oes gennyf ddim i adrodd yn ei gyloch parthed y materion canlynol y byddaf yn adrodd i chi yn eu cylch os, yn fy marn i:

- nad oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi eu cadw na ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad wedi eu derbyn o ganghennau nas ymwelwyd â hwy gan fy staff; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhannau o'r Adroddiad ar Gydabyddiaeth Ariannol a Staff a'r datgeliadau Atebolwydd Seneddol sydd i'w harchwilio yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r eglurhad yr wyf eu hangen ar gyfer fy archwiliad; neu
- nad yw'r Datganiad Llywodraethu yn dangos cydymffuriad â chanllawiau Trysorlys EM.

Adroddiad

Nid oes gennyf arsylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Syr Amyas C E Morse
Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol
Swyddfa Archwilio Genedlaethol
157-197 Buckingham Palace Road
Victoria
Llundain
SW1W 9SP

22 Mehefin 2017

Rhan 3: Datganiadau ariannol

Datganiad cyfunol o wariant net cynhwysfawr

ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

Nodyn	2016-17	2015-16	
	£000	£000	
	Adran Graidd	Adran Graidd	Grŵp Adrannol
Ffioedd trwydded	(22,580)	(22,656)	(25,299)
Amrywiol	(213)	(120)	(62)
Cyfanswm Incwm gweithredu	(22,793)	(22,776)	(25,361)
Costau staff	3 13,587	10,841	10,841
Prynu nwyddau a gwasanaethau	4 7,324	9,926	12,500
Costau rhentu	4 811	789	800
Dibrsiad a thaliadau amhariad	4 217	510	510
Arall sydd ddim yn arian parod	4 130	211	211
Cyfanswm gwariant gweithredu	22,069	22,277	24,862
Incwm net ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017	(724)	(499)	(499)
Gwariant net cynhwysfawr arall			
Eitemau na chânt eu hailddosbarthu i'r costau gweithredu net: (Ennill)/colled actiwaraidd ar rwymedigaethau cynllun pensiwn	13	335	(130)
Gwariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017		(389)	(629)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

Datganiad cyfunol o sefyllfa ariannol

ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

Nodyn	31 Mawrth 2017 £000		31 Mawrth 2016 £000	
	Adran Graidd	Adran Graidd	Adran Graidd	Grŵp Adrannol
Asedau anghyfredol:				
Eiddo, peiriannau ac offer	5	849	720	720
Asedau anniriaethol	6	28	86	86
Symiau masnachu a symiau derbyniadwy €	10	1	2	2
Cyfanswm asedau anghyfredol		878	808	808
Asedau cyfredol:				
Symiau masnachu a symiau derbyniadwy €	10	621	686	686
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	9	293	576	576
Cyfanswm asedau cyfredol		914	1,262	1,262
Cyfanswm asedau		1,792	2,070	2,070
Rhwymedigaethau cyfredol:				
Trade and other payables	11	(6,354)	(8,401)	(8,401)
Darpariaethau	12	(15)	(114)	(114)
Cyfanswm rhwymedigaethau cyfredol		(6,369)	(8,515)	(8,515)
Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau cyfredol		(4,577)	(6,445)	(6,445)
Rhwymedigaethau anghyfredol:				
Darpariaethau	12	-	(16)	(16)
Rhwymedigaethau pensiwn	13.1	(2,919)	(2,672)	(2,672)
Symiau taladwy eraill	11	-	(1)	(1)
Cyfanswm rhwymedigaethau anghyfredol		(2,919)	(2,689)	(2,689)
Cyfanswm asedau llai cyfanswm rhwymedigaethau		(7,496)	(9,134)	(9,134)
Ecwiti trethdalwyr a chronfeydd werth gefn eraill:				
Cronfa Cyffredinol		(7,496)	(9,134)	(9,134)
Cronfa Wrth Gefn Ailbrisio		-	-	-
Cyfanswm ecwiti		(7,496)	(9,134)	(9,134)

Cathryn Ross
Swyddog Cyfrifyddu

15 Mehefin 2017

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

Datganiad cyfunol llif arian

ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

Nodyn	2016-17	2015-16	
	£000	£000	£000
	Adran Graidd	Adran Graidd	Grŵp Adrannol
Llifau arian o weithgareddau gweithredu			
Incwm gweithredu net	724	499	499
Addasiadau ar gyfer trafodion anariannol	4	347	721
(Cynnydd)/lleihad mewn symiau masnachu a symiau derbyniadwy eraill	10	66	30
Cynnydd/(lleihad) mewn symiau masnachu taladwy	11	(2,048)	(2,914)
Llai symudiadau mewn symiau taladwy yn ymwneud ag eitemau sydd ddim yn mynd trwy'r Datganiad Cynhwysfawr o Wariant Net		209	3,170
Defnydd darpariaethau	12, 13.1	(293)	(1,320)
All-lif arian net o weithgareddau gweithredu	(995)	186	(1,029)
Llifau arian o weithgareddau buddsoddi			
Prynu eiddo, peiriannau ac offer	(288)	(279)	(279)
Prynu asedau anniriaethol	-	(2)	(2)
Symudiad net mewn symiau cyfalaf derbyniadwy (taladwy)	73	29	29
All-lif arian net o weithgareddau buddsoddi	(215)	(252)	(252)
Llifau arian o weithgareddau ariannu			
O'r Gronfa Gyfunol (Cyflenwi) – blwyddyn gyfredol	1,502	639	639
Elfen gyfalaf taliadau parthed prydles i ariannu	1	3	3
Ariannu net	1,503	642	642
Cynnydd/(lleihad) net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod yn y cyfnod cyn addasu ar gyfer derbyniadau a thaliadau i'r Gronfa Gyfunol	293	576	(639)
Derbyniadau'n ddyledus i'r Gronfa Gyfunol sydd tu allan i gwmpas gweithgareddau'r Adran	-	-	-
Taliad symiau sy'n ddyledus i'r Gronfa Gyfunol	(576)	(3,778)	(3,778)
Cynnydd/(lleihad) net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod yn y cyfnod wedi addasu ar gyfer derbyniadau a thaliadau i'r Gronfa Gyfunol	(283)	(3,202)	(4,417)
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod	9	576	4,993
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod	9	293	576

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

Datganiad cyfunol o newidiadau mewn ecwiti trethdalwyr

ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017

	Cronfa Gyffredinol Adran Graidd Nodyn £000	Cronfa Wrth Gefn Allbriso Adran Graidd £000	Cyfanswm Cronfa Wrth Gefn Adran Graidd £000	Cronfa Gyffredinol Grŵp Adrannol £000	Cronfa Wrth Gefn Allbriso Grŵp Adrannol £000	Cyfanswm Cronfa Wrth Gefn Grŵp Adrannol £000
Balans ar 1 Ebrill 2015	(9,873)	2	(9,871)	(9,873)	2	(9,871)
Newidiadau mewn ecwiti trethdalwyr ar gyfer 2015-16						
Ariannu Seneddol Net	639	-	639	639	-	639
Gwariant Net Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	631	(2)	629	631	(2)	629
Cydnabyddiaeth Ariannol Archwilwyr Tybiannol	4	45	45	45	-	45
Symiau a ddyroddwyd o'r gronfa gyfunol ond nas gwariwyd ar ddiwedd y flwy	9	(576)	(576)	(576)	-	(576)
Balans ar 31 Mawrth 2016	(9,134)	-	(9,134)	(9,134)	-	(9,134)
Newidiadau mewn ecwiti trethdalwyr ar gyfer 2016-17						
Ariannu Seneddol Net	1,502	-	1,502	1,502	-	1,502
Gwariant Net Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	389	-	389	389	-	389
Cydnabyddiaeth Ariannol Archwilwyr Tybiannol	4	40	40	40	-	40
Symiau a ddyroddwyd o'r gronfa gyfunol ond nas gwariwyd ar ddiwedd y flwy	9	(293)	(293)	(293)	-	(293)
Balans ar 31 Mawrth 2017	(7,496)	-	(7,496)	(7,496)	-	(7,496)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 88 i 104 yn llunio rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau ar gyfer y cyfrifon adrannol

1. Datganiad polisiau cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM) 2016-17 a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM. Mae'r polisiau cyfrifyddu a gynhwysir yn yr FReM yn cymhwyso Safonau Adroddiadau Ariannol Rhyngwladol (IFRS) fel eu haddaswyd neu eu dehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus. Lle bo'r FReM yn caniatáu dewis o bolisi cyfrifyddu, rydym wedi dewis y polisi a fernir gennym i fod y mwyaf priodol i'n hamgylchiadau penodol at ddiben rhoi darlun cywir a theg. Disgrifir y polisiau penodol a ddewiswyd gan Ofwat isod. Maent wedi eu cymhwyso'n gyson wrth ymdrin ag eitemau a ystyrir yn bwysig i'r cyfrifon.

1.1 Confensiwn cyfrifyddu

Paratowyd y cyfrifon hyn o dan y confensiwn cost hanesyddol, a addaswyd i roi cyfrif am ailbriso eiddo, peiriannau ac offer ac asedau anniriaethol ar werth teg i'r busnes, drwy gyfeirio at eu prisiad yn eu defnydd presennol.

1.2 Sail cyfuno

Gorffenodd Open Water Market Limited fasnachu ar 31 Awst 2015, ac fe'i cofnodwyd wedi'i ddileu gan Dŷ'r Cwmnïau ar 19 Gorffennaf 2016. Cadarnhaodd y Gorchymyn Diwygio a gyflwynwyd i'r Senedd yn 2016-17 nad yw'r endid hwn o fewn ffin adrannol Ofwat mwyaf ar gyfer 2016-17. Mae'r cyfrifon hyn yn cynnwys cyfuniad o'r adran graidd ac Open Water Market Limited yn y ffigurau cymharol ar gyfer y cyfnod ariannol blaenorol, fel y diffinnir yn FReM, sef yr endidau a restrir yn y Gorchymyn Dynodiad a Diwygiad a gyflwynwyd i'r Senedd yn 2015-16.

Roedd yr adran a'r holl endidau a gynhwyswyd yn y cyfuniad ar gyfer 2015-16 wedi eu lleoli yn y DU. Cafodd y trafodion a balansau rhwng endidau a gynhwyswyd eu dileu pan y'u cyfunwyd.

1.3 Eiddo, peiriannau ac offer

Mae eitemau o eiddo, peiriannau ac offer wedi eu datgan ar werth teg gan ddefnyddio cost hanesyddol wedi'i ddibrisio fel procsi a chânt eu hadolygu ar gyfer lleihad yn flynyddol.

Cwblheir ymarferiad gwirio blynyddol er mwyn sicrhau bod yr asedau yn bresennol ac yn gweithio. Gwaredir unrhyw offer sydd wedi'i ddifrodi ac sydd y tu hwnt i atgyweiriad economaidd. Mae eitemau yn cynnwys dodrefn a ffitiadau, peiriannau swyddfa ac offer telathrebu, gwelliannau prydles ac offer TGCh.

Rhaid i bob eitem unigol fod yn uwch na'r trothwy cyfalaf £2,500 er mwyn cael ei chynnwys fel eiddo, peiriant neu offer. Pan fo eitemau'n gweithredu'n gyd-ddibynnol â'i gilydd ac na allant weithredu'n unigol, cânt eu trin fel un ased. Polisi Ofwat yw cydgrynhoi pryniannau eiddo, peiriannau ac offer pan fo cyfanswm y gwerth prynu yn uwch na £500,000 at ddibenion cyfalafu.

Darperir dibrisiad ar gyfraddau a gyfrifwyd i ddarparu ar gyfer dibrisiant eitemau eiddo, peiriannau neu offer drwy randaliadau cyfartal dros ei oes ddefnyddiol a amcangyfrifir. Mae oes eiddo, peiriannau ac offer yn yr amrediad canlynol:

Tabl 15: Dosbarthiadau amcangyfrif o fywydau defnyddiol eiddo, peiriannau ac offer

Dosbarthiad ased	Oes ased
Gwelliannau prydles	Tymor sy'n weddill ar y brydles
Dodrefn, gosodiadau a ffitiadau	10 mlynedd
Offer TGCh	3-5 mlynedd
Peiriannau swyddfa a thelathrebu	5 mlynedd

Ni chaiff asedau sy'n cael eu datblygu eu dibrisio hyd nes y bydd yr ased yn cael ei defnyddio'n weithredol.

1.4 Asedau anniriaethol

Mae asedau anniriaethol yn cynnwys trwyddedau meddalwedd gwahanadwy, megis y rheini ar gyfer system ariannol. Maent yn wahanadwy oherwydd bydd yr offer TGCh yn gweithredu hebddynt. Rhaid i bob eitem unigol fod yn uwch na'r trothwy cyfalaf £2,500 er mwyn cael ei chynnwys fel ased anniriaethol.

Mae meddalwedd gweithredu wedi ei gynnwys yng nghost yr ased diriaethol y mae'n ei gefnogi. Caiff trwyddedau meddalwedd a meddalwedd pwrpasol eu hamorteiddio dros dymor y drwydded neu'r oes economaidd defnyddiol o'r dyddiad y deuir â'r ased i wasanaeth, pa un bynnag sydd fyrraf.

Ni chaiff asedau sy'n cael eu datblygu eu dibrisio hyd nes y bydd yr ased yn cael ei defnyddio'n weithredol.

1.5 Ariannu

Adnoddir Ofwat yn bennaf gan ffioedd trwydded. Codir ffioedd trwydded ar gwmnïau y mae Ofwat yn eu rheoleiddio yn y sectorau dŵr a dŵr gwastraff. Mae cap i'r ffioedd trwydded a godir ar gyfer gwaith craidd Ofwat a rheolir hwn gan Amod N o Offer Apwyntiad ymgymerywr statudol o dan Deddf Diwydiant Dŵr 1991. Mae ffioedd trwydded ychwanegol yn daladwy gan rai

cwmniau ar gyfer gwaith penodol ar brosiect Twannel Thames Tideway a pharthed y rhaglen Open Water, ac mae gan bob un ohonynt ei gap ei hun yn y flwyddyn ariannol hon, a thelir ffi trwydded fechan gan ddeiliaid trwydded cyflenwi dŵr.

1.6 Incwm gweithredu

Gan yr adenillir costau Ofwat yn bennaf drwy'r ffioedd trwydded a'u hanfonebu ymlaen llaw ar sail costau a amcangyfrifir, caiff unrhyw incwm o ffioedd trwydded sy'n uwch na lefel costau gweithredu ei ildio i'r Gronfa Gyfunol.

1.7 Arian parod

Crëir arian parod yn bennaf drwy ffioedd trwydded. Ar ddiwedd blwyddyn ariannol caiff unrhyw arian parod sy'n weddill yng nghyfrifon banc Ofwat (Gwasanaeth Bancio'r Llywodraeth) ei dalu i'r Gronfa Gyfunol (gweler SOPS4). Gan nad yw Ofwat yn derbyn incwm gan gwmniau ar ddechrau'r flwyddyn ariannol caiff swm ei fenthycu o'r Gronfa Wrth Gefn a'i ad-dalu'n ddiweddarach.

1.8 Symiau masnachu derbyniadwy

Cydnabyddir symiau masnachu derbyniadwy i gychwyn ar werth teg llai darpariaeth ar gyfer amhariad. Caiff darpariaeth ar gyfer amhariad symiau masnachu derbyniadwy ei sefydlu pan fo tystiolaeth yn cefnogi'r farn na fydd Ofwat yn gallu casglu'r holl symiau sy'n ddyledus yn unol â thelerau gwreiddiol y symiau derbyniadwy.

1.9 Incwm drwy ddirwyon a chosbau

Ni chaiff incwm a adenillir drwy ddirwyon a chosbau ei gofnodi fel incwm yn y datganiad gwariant net cynhwysfawr. Caiff ei gydnabod fel taliad dyledus i'r Gronfa Gyfunol ar y dyddiad olaf y cyflwynir y rhybudd cyfreithiol.

Cesglir yr incwm gan Ofwat a chaiff ei ildio i'r Gronfa Gyfunol o fewn 30 diwrnod o'i dderbyn.

1.10 Prydlesi

Caiff rhenti sy'n ddyledus o dan brydlesi gweithredu eu codi dros dymor y brydles ar sail llinell syth, neu ar sail rhent gwirioneddol sy'n daladwy pan fo hyn yn adlewyrchu'n deg y defnydd.

1.11 Pensiynau

Mae mwyafrif y gweithwyr presennol a gweithwyr yn y gorffennol wedi eu cwmpasu gan ddarpariaethau Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Mae Ofwat yn cydnabod cost

ddisgwyliedig y cynllun hwn ar sail systematig a rhesymegol dros y cyfnod y bydd yn elwa ar wasanaethau'r gweithwyr drwy dalu i'r PCSPS symiau a gyfrifir ar sail gronedig. Mae'r rhwymedigaeth i dalu buddion yn y dyfodol yn gost ar y PCSPS.

Mae'r Cyfarwyddwyr Cyffredinol sydd wedi ymddeol wedi eu cwmpasu gan 'gynlluniau pensiwn cydweddol' sy'n cynnig buddiannau tebyg i'r PCSPS. Fodd bynnag, yn wahanol i'r PCSPS, mae rhwymedigaeth pensiwn wedi ei gynnwys yn y cyfrifon fel sy'n ofynnol gan y Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS)19.

1.12 Treth ar werth

Mae'r rhan fwyaf o weithgareddau Ofwat y tu allan i gwmpas treth ar werth (TAW). Yn gyffredinol, nid yw treth allbwn yn berthnasol ac nid yw treth mewnbwn ar bryniannau yn adferadwy. Caiff TAW na ellir ei adennill ei godi i'r categori gwariant perthnasol neu ei gynnwys yng nghost prynu asedau a gyfalafwyd. Pan godir treth allbwn neu y caiff treth mewnbwn ei hadennill, caiff y symiau eu datgan yn net o TAW.

1.13 Darpariaethau

Pan fo effaith gwerth amser arian yn arwyddocaol, caiff y llifau arian sydd wedi eu haddasu am risg a amcangyfrifir eu disgowntio gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt Trysorlys EM. Newidiodd y gyfradd ddisgownt ar gyfer rhwymedigaethau pensiwn o 1.37% y flwyddyn real i 0.24% y flwyddyn real net o CPI yn weithredol o 31 Mawrth 2017.

1.14 Rhwymedigaethau wrth gefn

Yn ogystal â rhwymedigaethau wrth gefn a ddatgelir yn unol ag IAS37, mae Ofwat yn datgelu (at ddibenion adrodd Seneddol ac atebolrwydd) rai rhwymedigaethau amodol statudol ac anstatudol lle bo tebygrwydd trosglwyddo budd economaidd yn brin, ond sydd wedi eu hadrodd i'r Senedd yn unol â gofynion Cyfrifyddu Llywodraeth.

Pan fo gwerth amser arian o bwys, caiff rhwymedigaethau wrth gefn sy'n rhaid eu datgelu o dan IAS37 eu datgan ar symiau wedi'u disgowntio a chaiff y swm a adroddir i'r Senedd ei nodi. Caiff rhwymedigaethau wrth gefn nad sy'n rhaid eu datgelu gan IAS37 eu datgan ar lefel y symiau a adroddir i'r Senedd.

1.15 Busnes byw

Mae'r datganiad sefyllfa ariannol ar Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017 yn dangos ecwiti trethdalwyr negyddol gwerth £7.5 miliwn. Fel sy'n gyffredin gydag adrannau eraill y llywodraeth, caiff ariannu rhwymedigaethau yn y dyfodol ei dalu gan grantiau cyflenwi yn y dyfodol a thrwy ddefnyddio incwm yn y dyfodol, y ddau i'w cymeradwyo'n flynyddol gan y Senedd. Nid oes rheswm i greu

na cheir cymeradwyaethau yn y dyfodol. Yn unol â hynny, ystyriwn hi'n briodol i baratoi'r datganiadau ariannol hyn ar sail busnes byw.

O dan Ddeddf Adnoddau a Chyfrifon y Llywodraeth 2000, ni ellir codi unrhyw arian o'r Gronfa Gyfunol ac eithrio'r hyn sydd ei angen ar gyfer gwasanaeth y flwyddyn benodol, ac ni ellir ei gadw'n hwy na'r angen hwnnw. Mae'r holl arian na chaiff ei wario, yn cynnwys hwnnw a ddaw o'n hincwm, i'w ildio i'r Gronfa.

Cytunwyd ar gyllideb Ofwat ar gyfer 2017-18 drwy ein Prif Amcangyfrif, a gyflwynwyd i Dŷ'r Cyffredin ar 19 Ebrill 2017.

1.16 Costau staff

O dan 'IAS19: Buddion Cyflogaeth', rhaid i holl gostau staff gael eu cofnodi fel traul cyn gynted ag y mae rhwymedigaeth ar y sefydliad i'w talu. Mae hyn yn cynnwys cost unrhyw wyliau nas cymerwyd ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

1.17 Amcangyfrifon cyfrifyddu

Ni wnaed unrhyw amcangyfrifon na barn cyfrifyddu o bwys gan Ofwat wrth baratoi'r cyfrifon hyn.

1.18 Costau gweithredu

Mae Ofwat yn gweithredu system cofnodi amser sy'n casglu oriau staff yn erbyn ein rhaglenni. Caiff cyfran amser staff fesul rhaglen ei ddosrannu yn erbyn costau cyflogres.

2. Datganiad costau gweithredu yn ôl rhaglen

	2016-17	2015-16
Disgrifiad o'r Rhaglen:	£000	£000
Trawsnewid Busnes	2,584	3,966
Gwaith achos	1,591	1,419
Cydymffurfriad a Sicrwydd	5,295	4,233
Cyllid a Threfn Lywodraethu	1,776	1,297
Strategaeth a Chynllunio	1,630	1,619
Water 2020	6,897	5,673
Agor y Farchnad Manwerthu	1,853	3,217
Rheoleiddio Prosiect Thames Tideway	443	853
Open Water Market Limited	-	2,585
Cyfanswm Gwariant	22,069	24,862
Cyfanswm Incwm	(22,793)	(25,361)
Incwm net	(724)	(499)

3. Costau staff

	2016-17	2015-16	
	£000	£000	
	Adranol Craidd Alldro	Adran Graidd Alldro	Grŵp Adranol Alldro
Costau staff:			
Taliadau a chyflogau	10,402	8,262	8,262
Costau nawdd cymdeithasol	1,097	757	757
Costau pensiwn eraill	2,098	1,689	1,689
Costau staff eraill	(10)	133	133
Cyfanswm	13,587	10,841	10,841

4. Gwariant

	2016-17		2015-16	
	£000		£000	
	Adran Graidd Alldro	Adran Graidd Alldro	Grŵp Adrannol Alldro	
Prynu nwyddau a gwasanaethau:				
Gwasanaethau ymgynghoriaeth	3,699	4,932	7,000	
Llafur wrth gefn	984	2,317	2,804	
Hyfforddiant	323	180	180	
Teithio a chynhaliaeth	515	415	415	
Taliadau trethiant	30	21	21	
Trethi	170	224	224	
Technoleg Gwybodaeth	410	599	607	
Costau llogi a chynnal a chadw eraill	18	16	16	
Seminarau, cyfarfodydd a chynadleddau	70	39	49	
Cyhoeddiadau, llyfrau a chyfnodolion	107	118	123	
Telathrebu	322	189	189	
Costau recriwtio	217	275	275	
Nwyddau Traul Swyddfa	80	219	219	
Treuliau llety	75	148	149	
Ffioedd Archwiliad Mewnol	40	77	77	
Ffioedd Archwiliad Allanol	-	1	13	
Rheoli cofnodion	133	17	17	
Arall	131	139	122	
	7,324	9,926	12,500	
Rhenti o dan brydlesi gweithredu:				
Llety	767	745	756	
Offer swyddfa	44	44	44	
	811	789	800	
Eitemau anariannol:				
Dibrisiad	160	178	178	
Amortiddiad	57	83	83	
Colled ar waredu asedau	-	20	20	
Ychwanegu/(rhyddhau) darpariaeth	(3)	(7)	(7)	
Ailstrwythuro darpariaethau	-	54	54	
Costau ariannu eraill	93	99	99	
Cydnabyddiaeth ariannol Archwilywyr Allanol	40	45	45	
Amhariad asedau	-	249	249	
	347	721	721	
Cyfanswm	8,482	11,436	14,021	

Rydym wedi lleihau ein dibyniaeth ar staff interim (llafur wrth gefn) yn ystod y flwyddyn drwy recriwtio pobl sydd â'r sgiliau arbenigol y mae eu hangen arnom i gyflawni ein strategaeth yn y dyfodol ac rydym wedi buddsoddi yn natblygiad ein pobl. Mae hyn yn unol â gwaith sy'n mynd rhagddo i ddatblygu ein Cynllun Gweithlu Strategol i sicrhau bod gennym y bobl iawn, gyda'r sgiliau iawn ar gael ar yr adeg iawn. Er bod gwariant ar archwiliad mewnol wedi lleihau yn ystod y flwyddyn, cwblhawyd 95% o'n rhaglen archwilio mewnol fel ag y cynlluniwyd. Mae'r gostyngiad mewn gwariant yn ymwneud ag amseriad yr adolygiad terfynol na gwblhawyd hyd nes mis Mai 2017.

5. Eiddo, peiriannau ac offer

Nid oedd Open Water Market Limited yn dal unrhyw asedau anghyfredol. Mae'r nodiadau hyn i'r cyfrifon yn ymwneud â'r adran graidd yn unig ar gyfer y flwyddyn gymharol. Mae eiddo, peiriannau ac offer yn cynnwys dodrefn a ffitiadau, peiriannau swyddfa a thelathrebu, gwelliannau prydes ac offer TGCh.

	£000	£000	£000	£000	£000	£000
	Taliadau ar Gyfrif	Dodrefn a Ffitiadau	Peiriannau swyddfa a Thelathrebu	Gwelliannau i brydes	Technoleg Gwybodaeth	Cyfanswm
Cost neu brisiad						
Ar 1 Ebrill 2016	12	91	53	688	506	1,350
Ychwanegiadau	-	28	-	222	38	288
Gwarediadau	-	-	(35)	-	-	(35)
Ailddosbarthiadau	(12)	-	-	12	-	-
Ar 31 Mawrth 2017	-	119	18	922	544	1,603
Dibriadiad						
Ar 1 Ebrill 2016	-	17	45	139	429	630
Codwyd yn y flwyddyn	-	11	7	103	39	160
Gwarediadau	-	-	(35)	-	-	(35)
Amhariadau	-	-	-	(1)	-	(1)
Ar 31 Mawrth 2017	-	28	17	241	468	754
Swm cario ar 31 Mawrth 2017	-	91	1	681	76	849
Swm cario ar 31 Mawrth 2016	12	74	8	549	77	720
Ariannu Ased:						
Perchnogaeth	-	91	-	681	76	848
Ariannu a Brydleswyd	-	-	1	-	-	1
Swm cario ar 31 Mawrth 2017	-	91	1	681	76	849

	£000	£000	£000	£000	£000	£000
	Taliadau ar Gyfrif	Dodrefn a Ffidiadau	Peiriannau swyddfa a Thelathrebu	Gwelliannau i brydles	Technoleg Gwybodaeth	Cyfanswm
Cost neu brisiad						
Ar 1 Ebrill 2015	161	65	71	821	1,637	2,755
Ychwanegiadau	12	-	-	254	13	279
Gwarediadau	-	(40)	(18)	(152)	(1,192)	(1,402)
Amhariadau	-	-	-	(282)	-	(282)
Aiddosbarthiadau	(161)	66	-	47	48	-
Ar 31 Mawrth 2016	12	91	53	688	506	1,350
Dibrisiad						
Ar 1 Ebrill 2015	-	32	54	259	1,557	1,902
Codwyd yn y flwyddyn	-	8	9	97	64	178
Gwarediadau	-	(23)	(18)	(149)	(1,192)	(1,382)
Amhariadau	-	-	-	(68)	-	(68)
Ar 31 Mawrth 2016	-	17	45	139	429	630
Swm cario ar 31 Mawrth 2016	12	74	8	549	77	720
Swm cario ar 31 Mawrth 2015	161	33	17	562	80	853
Ariannu Ased:						
Perchnogaeth	12	74	6	549	77	718
Ariannu a Brydleswyd	-	-	2	-	-	2
Swm cario ar 31 Mawrth 2016	12	74	8	549	77	720

6. Asedau anniriaethol

Nid oedd Open Water Market Limited yn dal unrhyw asedau anniriaethol. Mae'r nodiadau hyn i'r cyfrifon yn ymwneud â'r adran graidd yn unig ar gyfer y flwyddyn gymharol. Mae asedau anniriaethol yn cynnwys trwyddedau meddalwedd a brynwyd.

	£000 Trwyddedau meddalwedd a brynwyd	£000 Asedau'n cael eu Datblygu	£000 Cyfanswm
Cost neu brisiad			
Ar 1 Ebrill 2016	417	-	417
Ychwanegiadau	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2017	417	-	417
Amorteiddiad			
Ar 1 Ebrill 2016	331	-	331
Codwyd yn y flwyddyn	58	-	58
Ar 31 Mawrth 2017	389	-	389
Swm cario ar 31 Mawrth 2017	28	-	28
Swm cario ar 31 Mawrth 2016	86	-	86

	£000 Trwyddedau meddalwedd a brynwyd	£000 Asedau'n cael eu Datblygu	£000 Cyfanswm
Cost neu brisiad			
Ar 1 Ebrill 2015	481	69	550
Ychwanegiadau	2	(69)	(67)
Ailddosbarthiadau	69	-	69
Gwarediadau	(51)	-	(51)
Ailbriso	(84)	-	(84)
Ar 31 Mawrth 2016	417	-	417
Amorteiddiad			
Ar 1 Ebrill 2015	348	-	348
Codwyd yn y flwyddyn	83	-	83
Gwarediadau	(51)	-	(51)
Ailbriso	(49)	-	(49)
Ar 31 Mawrth 2016	331	-	331
Swm cario ar 31 Mawrth 2016	86	-	86
Swm cario ar 31 Mawrth 2015	133	69	202

7. Ymrwymadau cyfalaf ac ymrwymadau eraill

7.1 Prydlesi gweithredu

Dangosir isafswm taliadau prydles yn y dyfodol o dan brydlesi gweithredu yn y tabl isod ar gyfer pob un o'r cyfnodau canlynol.

	2016-17 £000 Adran Graidd	2015-16 £000 Adran Graidd
Mae rhwymedigaethau o dan brydlesi gweithredu yn cynnwys:		
Adeiladau		
Dim hwyrach nac un flwyddyn	864	847
Hwyrach nac un flwyddyn ond dim hwyrach na phur	3,556	3,531
Hwyrach na phum mlynedd	478	1,425
Cyfanswm	4,898	5,803
Arall		
Dim hwyrach nac un flwyddyn	42	42
Hwyrach nac un flwyddyn ond dim hwyrach na phur	14	56
Hwyrach na phum mlynedd	-	-
Cyfanswm	56	98

7.2 Ymrwymadau cyfalaf

	2016-17 £000 Adran Graidd	2015-16 £000 Adran Graidd
Ymrwymadau cyfalaf a gontractiwyd ar 31 Mawrth sydd heb eu cynnwys fel arall yn y datganiadau ariannol hyn		
Eiddo, peiriannau ac offer	34	122
Cyfanswm	34	122

8. Offerynnau ariannol

Nid yw Ofwat yn agored i'r un graddau o risg ariannol ag endidau masnachol oherwydd natur anfasnachol yn bennaf ei weithgareddau a'r modd y caiff adrannau llywodraeth eu hariannu. Nid oes gan Ofwat y pwerau i fenthycu na buddsoddi cronfeydd gwarged. Cynhyrchir asedau a rhwymedigaethau ariannol gan weithgareddau gweithredol o ddydd i ddydd ac ni chânt eu dal i newid y risgiau sy'n wynebu'r sefydliad wrth ymgymryd â'i weithgareddau.

8.1 Risg hylifedd

Nid oes gan Ofwat fenthyciadau ac mae'n dibynnu'n bennaf ar incwm ffioedd trwydded a benthyciadau o'r Gronfa Wrth Gefn am ei ofynion ariannol, ac felly nid yw'n agored i risgiau hylifedd sylweddol.

8.2 Risgiau cyfraddau llog ac arian cyfred tramor

Delir yr holl adneuon o bwys yng Ngwasanaeth Bancio'r Llywodraeth a chedwir yr holl asedau a rhwymedigaethau o bwys mewn sterling, felly nid yw Ofwat yn agored i risgiau cyfraddau llog na risg arian cyfred tramor sylweddol.

8.3 Gwerthoedd teg

Nid oes gwahaniaeth o bwys rhwng gwerthoedd llyfr a gwerthoedd teg asedau a rhwymedigaethau ariannol y grŵp adrannol ar Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017.

9. Arian parod a chyfwerth ag arian parod

	2016-17	2015-16	
	£000	£000	
	Adran Graidd	Adran Graidd	Grŵp Adrannol
Balans ar 1 Ebrill 2016	576	3,778	4,993
Newid net mewn balansau arian parod a chyfwerth ag arian parod	(283)	(3,202)	(4,417)
Balans ar 31 Mawrth 2017	293	576	576
Daliwyd y balansau canlynol ar 31 Rhagfyr 2016 yn:			
Government Banking Services (GBS)	293	576	576
Banciau masnachol ac arian mewn llaw	-	-	-
Cyfanswm	293	576	576

Rhaid i unrhyw arian parod a ddelir ar 31 Mawrth 2017 gan yr adran graidd gael ei ildio i'r Gronfa Gyfunol yn unol â nodyn 1.7.

10. Symiau masnachu derbyniadwy ac asedau cyfredol eraill

	2016-17	2015-16	
	£000	£000	
	Adran Graidd	Adran Graidd	Grŵp Adrannol
Symiau a fydd yn ddyledus o fewn un flwyddyn			
Symiau masnachu derbyniadwy	49	162	162
Blaendaliadau a blaensymiau	33	28	28
Referniw a Thollau EM (TAW)	225	238	238
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	314	258	258
Cyfanswm	621	686	686
Symiau a fydd yn ddyledus wedi mwy nac un flwyddyn:			
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	1	2	2
Cyfanswm	1	2	2

11. Symiau masnachu taladwy a rhwymedigaethau cyfredol eraill

	2016-17	2015-16	
	£000	£000	
	Adran Graidd	Adran Graidd	Grŵp Adrannol
Symiau a fydd yn ddyledus o fewn un flwyddyn			
Symiau masnachu taladwy	3,056	4,737	4,737
Symiau taladwy eraill	242	204	204
Trethiant arall a nawdd cymdeithasol	334	275	275
Croniadau	2,295	2,517	2,517
Incwm gohiriedig	133	91	91
Rhan gyfredol prydlesi ariannu	1	1	1
Arian parod dros ben i'w dalu i'r Gronfa Gyfunol	293	576	576
Cyfanswm	6,354	8,401	8,401
Symiau a fydd yn ddyledus wedi mwy nac un flwyddyn			
Prydlesi ariannu	-	1	1
Cyfanswm	-	1	1

Mae'r symiau taladwy wedi gostwng yn y flwyddyn oherwydd lefel is ffioedd trwydded a ddychwelwyd i gwmnïau dŵr ar 31 Mawrth 2017 o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

12. Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau a thaliadau

	2016-17 £000		2015-16 £000	
	Adran Graidd		Adran Graidd	Grŵp Adrannol
	Costau aillstrwythuro	Cyfanswm	Cyfanswm	Cyfanswm
Balans ar 1 Ebrill 2016	130	130	1,222	1,262
Darparwyd yn y flwyddyn	-	-	54	54
Darpariaethau a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	(112)	(112)	(1,139)	(1,179)
Darpariaethau diangen a ôl-adferwyd	(3)	(3)	(7)	(7)
Balans ar 31 Mawrth 2017	15	15	130	130

Dadansoddiad yn ôl math	2016-17 £000		2015-16 £000	
	Adran Graidd		Adran Graidd	Grŵp Adrannol
	Costau aillstrwythuro	Cyfanswm	Cyfanswm	Cyfanswm
Symiau a fydd yn ddyledus o fewn un flwyddyn	15	15	114	114
	15	15	114	114
Symiau a fydd yn ddyledus wedi mwy nac un flwyddyn	-	-	16	16
	-	-	16	16
Cyfanswm	15	15	130	130

Dadansoddiad o amseriad disgwylidig llifau â disgownt	2016-17 £000		2015-16 £000	
	Adran Graidd		Adran Graidd	Grŵp Adrannol
	Costau aillstrwythuro	Cyfanswm	Cyfanswm	Cyfanswm
Dim hwyrach nac un flwyddyn	15	15	114	114
Hwyrach nac un flwyddyn ond dim hwyrach na phum mlynedd	-	-	16	16
Hwyrach na phum mlynedd	-	-	-	-
Balans ar 31 Mawrth 2017	15	15	130	130

13. Rhwymedigaethau pensiynau

13.1 Rhwymedigaethau pensiwn

Nid wnaeth Open Water Market Limited weithredu cynllun pensiwn. Mae'r nodyn hwn i'r cyfrifon yn ymwneud â'r adran graidd yn unig ar gyfer y flwyddyn gymharol.

	2016-17 £000 Adran Graidd	2015-16 £000 Adran Graidd
Balans ar 1 Ebrill 2016	2,672	2,884
Dadansoddiad o'r swm a godir i'r Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr		
Costau llog	93	99
Buddion a dalwyd		
Buddion a dalwyd	(181)	(181)
Dadansoddiad o'r swm a gydnabyddir yn y Datganiad Newidiadau mewn Ecwiti Trethdalwyr		
(Ennill)/colled Profiad	13	(20)
(Ennill)/colled Actiwaraid	322	(110)
Balans ar 31 Mawrth 2017	2,919	2,672

Mae'r cyn Gyfarwyddwyr Cyffredinol wedi eu cwmpasu gan 'gynlluniau pensiwn cydweddol' sy'n cynnig buddiannau tebyg i'r PCSPS. Maent yn gynlluniau buddion diffiniedig heb eu hariannu, gyda'r buddion yn cael eu talu pan fyddant yn ddyledus, a chânt ei gwarantu gan Ofwat. Nid oes cronfa ac felly ni cheir gwarged na diffyg.

Yn unol â gofynion Trysorlys EM, mae Ofwat yn darparu'n llawn ar gyfer rhwymedigaethau sy'n codi parthed hawliau pensiwn y cyn Gyfarwyddwyr Cyffredinol. Mae'r rhain yn cynnwys buddion cronodig parthed cyflogaeth heb fod gan Ofwat; mae 63% a 95% o'r hawliau hyn yn ymwneud â chyflogaeth heb fod gan Ofwat ac fe'u hariennir gan y Trysorlys.

Cynhaliwyd prisiad yr actiwari gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD) ar Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017.

Mae'r tybiaethau demograffig yn gyson â'r rheini a ddefnyddir mewn manau eraill mewn llywodraeth ganolog at ddibenion cyfrifyddu adnoddau a gyda'r rheini a fabwysiadwyd mewn blynyddoedd blaenorol. Mae'r prif dybiaethau demograffig fel a ganlyn:

- Mae gwelliannau marwolaeth hyd at 2014 wedi eu seilio ar brofiad poblogaeth hanesyddol ar gyfer y blynyddoedd hynny. Mae gwelliannau ers 2014 yn seiliedig ar welliannau mewn prif ragamcaniadau poblogaeth gwaelodol yn seiliedig ar 2014 gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol.
- Tybir bod gan bob aelod briod neu bartner cymwys o'r dyddiad y tybir bod ei bensiwn i'w dalu. Tybir bod pob aelod gwrywaidd dair blynedd yn hŷn na'i bartner a thybir bod aelodau benywaidd ddwy flynedd yn iau na'u partner.

Mae'r prif dybiaethau ariannol a ddefnyddir i asesu rhwymedigaethau ar Dydd Gwener, 31 Mawrth 2017 fel a ganlyn:

- Tybir bod y gyfradd ddisgownt gros yn 2.8% y flwyddyn (Dydd Iau, 31 Mawrth 2016: 3.6%).
- Tybir bod y mynegai prisiau defnyddwyr (CPI) yn 2.55% (31 Mawrth 2016: 2.2%).
- Tybir bod y gyfradd ddisgownt net (o CPI) yn 0.24% (31 Mawrth 2016: 1.37%).

Cafwyd colled gronnis actiwaraidd o £2.3 miliwn gan y cynllun ers 1 Ebrill 2004.

13.2 Dadansoddiad sensitifrydd o brif dybiaethau actiwaraidd

Mae'r dadansoddiad sensitifrydd o'r prif dybiaethau actiwaraidd yn nodi'r canlynol:

- Byddai cynyddu'r gyfradd ddisgownt gan 0.5% yn arwain at leihad cyfatebol mewn rhwymedigaethau o tua 5% neu £142,000.
- Byddai cynyddu'r dybiaeth chwyddiant CPI gan 0.5% yn arwain at gynydd cyfatebol mewn rhwymedigaethau o tua 6.0% neu £160,000.
- Byddai cynyddu'r disgwyliadau oes tybiedig mewn ymddeoliad i fod yn gyfatebol i ddisgwyliadau oes pobl un flwyddyn yn ieuengach yn arwain at gynydd cyfatebol o tua 5.0% neu £150,000 mewn rhwymedigaethau.

Bydd newidiadau cyferbyniol mewn tybiaethau yn cynhyrchu newidiadau sydd oddeutu'n gyfatebol neu'n wrthwyneb yn y rhwymedigaeth. Yn yr un modd, byddai dyblu'r newidiadau mewn tybiaethau yn cynhyrchu oddeutu dwbl y newidiadau yn y rhwymedigaeth.

Mae'r sensitifrydd yn dangos y newid ym mhob tybiaeth ar ei ben ei hun. Yn ymarferol, anaml y bydd tybiaethau o'r fath yn newid ar eu pen eu hunain ac, o gofio'r rhyngddibyniaethau rhyngddynt, gall eu heffeithiau wrthbwysu ei gilydd i ryw raddau.

13.3 Dadansoddiad o golled actiwaraidd

	2016-17 £000 Adran Graidd	2015-16 £000 Adran Graidd	2014-15 £000 Adran Graidd
(Enillion)/colledion profiad yn codi ar rwymedigaethau'r cynllun	13	(20)	4
Newidiadau mewn tybiaethau sy'n tanategu gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun	322	(110)	157
Fesul Datganiad Newidiadau mewn Ecwiti Trethdalwyr	335	(130)	161

13.4 Hanes o golledion profiad

	2016-17 Adran Graidd	2015-16 Adran Graidd	2014-15 Adran Graidd	2013-14 Adran Graidd	2012-13 Adran Graidd
(Enillion)/colledion profiad yn codi ar rwymedigaethau'r cynllun					
Swm (£000)	13	(20)	4	61	24
Canran o werth presennol rhwymedigaethau'r cynllun	0.4%	(0.7)%	0.1%	2.2%	0.9%
Cyfanswm a gydnabyddir yn y Datganiad Ecwiti Trethdalwyr					
Swm (£000)	335	(130)	161	204	99
Canran o werth presennol rhwymedigaethau'r cynllun	11.5%	(4.9)%	5.6%	7.3%	3.7%

14. Rhwymedigaethau digwyddiadol a ddatgelir dan IAS37

Weithiau, efallai y bydd Ofwat yn destun her gyfreithiol ffurfiol yn cynnwys drwy adolygiad barnwrol o'i benderfyniadau.

Rydym wedi derbyn cwyn ynglŷn â bwriad parti i weithredu cod penodol. Mae'r achwynwr wedi gofyn i Ofwat ymyrryd er mwyn atal gweithrediad y cod ac mae'n ein bygwth ni â chamau cyfreithiol (yn cynnwys adolygiad barnwrol am fethu â gweithredu) os na wnawn hynny. Byddwn yn ateb y achwynwr yn y man.

15. Trafodion parti cysylltiedig

15.1 Defra/CCWater

Mae Ofwat yn casglu ffioedd trwydded parthed costau gweithredu CCWater o dan Amod N y drwydded. Trosglwyddodd Ofwat £5.1 miliwn i Defra parthed costau gweithredu CCWater yn 2016-17.

15.2 Awdurdod Awyrennau Sifil (CAA)/Rhwydwaith Rheoleiddwyr y DU (UKRN)

Derbyniodd Ofwat £9.6 mil gan y CAA parthed gwasanaethau a ddarparwyd gan Keith Mason yn ystod y flwyddyn o dan gytundeb secondiad rhwng y ddwy adran.

Derbyniodd Ofwat £133 mil gan y CAA ar ran UKRN parthed darpariaeth gwasanaethau gan gyflogeion Ofwat a roddwyd ar fenthg i UKRN o dan gytundeb secondiad a chyfraniadau i brosiectau cydweithredu UKRN ar y cyd.

15.3 Swyddfa Gyfathrebu/ Rhwydwaith Rheoleiddwyr y DU (UKRN)

Derbyniodd Ofwat £76 mil gan y CAA ar ran UKRN parthed darpariaeth gwasanaethau gan gyflogeion Ofwat a roddwyd ar fenthg i UKRN o dan gytundeb secondiad. (2015-16: £59 mil)

15.4 Jonson Cox Cadeirydd/Cory Environmental Management Ltd (Cory)

Talodd Cory £12 mil i Ofwat am ddarpariaeth ysgrifenyddiaeth wedi'i rhannu ar gyfer Jonson Cox yn ystod y flwyddyn. (2015-16: £6 mil)

15.5 Arall

Mae gan Ofwat hefyd nifer fechan o drafodion ansylweddol gydag adrannau eraill y Llywodraeth.

Nid oes unrhyw drafodion parti cysylltiedig heb eu datgelu rhwng Ofwat ac unrhyw un o'i Gyfarwyddwyr.

16. Digwyddiadau wedi'r cyfnod adrodd

Fe wnaeth y Swyddog Cyfrifyddu awdurdodi'r datganiadau ariannol hyn i'w cyhoeddi ar ddyddiad tystysgrif archwilio'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol. Nid yw'r datganiadau ariannol yn adlewyrchu digwyddiadau ar ôl y dyddiad hwn.

Rhan 4: Atodiadau

A1 Cynnydd ar brosiectau a ddisgrifir yn 'mlaenraglen 2016-17 Ofwat'

Cyn ein bod yn dangos ein cynnydd yn erbyn y prosiectau y gwnaethom eu hamlinellu ym 'Mlaenraglen 2016-17 Ofwat'.

Yr hyn a ddywedom:	Statws
Ebrill hyd Mehefin 2016	
Cyhoeddi cynllun busnes pum mlynedd ar gyfer 2016-17 hyd 2020-21 Ofwat.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi canllawiau terfynol ac ymgysylltu'r sector dŵr ar ein hagwedd tuag at gyfraith cystadleuaeth ac, yn arbennig, yr heriau o'r farchnad manwerthu newydd ar gyfer cwsmeriaid busnes, elusennau a sector cyhoeddus cymwys yn Lloegr.	Cyflawnwyd
Agor y broses gais i fusnesau wneud cais i ddod yn drwyddedig fel Deiliaid Trwydded Cyflenwi Dŵr a Charthffosiaeth (WSSL) ar gyfer y farchnad manwerthu gystadleuol newydd ar gyfer cwsmeriaid busnes, elusennau a sector cyhoeddus cymwys yn Lloegr - ac ar gyfer cwsmeriaid unigol i gyflenwi eu hunain â gwasanaethau manwerthu.	Cyflawnwyd
Ymgysylltu'r sector ac eraill mewn gwaith i foderneiddio trwyddedau cwmnïau dŵr.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi'r cod ymarfer diogelu cwsmeriaid yn nodi safonau ymddygiad gofynnol tuag at gwsmeriaid yn y farchnad newydd - ac ymgynghori ar y newidiadau canlyniadol ar gyfer Offerynnau Penodi cwmnïau o ganlyniad i agor y farchnad.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi ein penderfyniadau ar ddyluniad y fframwaith rheoleiddio ar gyfer marchnadoedd cyfanwerthu ac adolygiad prisiau 2019 (PR19) - ac ymgysylltu â'r sector ar ddiwygiad trwyddedau sydd ei angen er mwyn gweithredu ein penderfyniadau.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi'r gofynion dull a thabl terfynol ar gyfer cynnal ein hadolygiad o reolaeth prisiau pob cwmni monopoli ar gyfer gwasanaethau manwerthu busnes yng Nghymru a Lloegr.	Cyflawnwyd

Yr hyn a ddywedom:	Statws
Cyhoeddi datganiad polisi ar ymgysylltu â chwsmeriaid ar gyfer PR19, yn nodi canlyniadau ar yr egwyddorion yr ymgynghorwyd arnynt yn ein dogfen Rhagfyr 2015.	Cyflawnwyd
Cwblhau cam cyntaf ein model cyflenwi ar gyfer PR19.	Cyflawnwyd
Ymgynghori ar reolau ar gyfer cwmnïau monopoli o ran codi tâl am gysylltiadau newydd.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi llyfr rheolau yn nodi sut y bydd trwydded y Darparwr Seilwaith yn gweithio.	Wedi'i newid. Roeddem yn teimlo bod ffeithlun ar un dudalen yn well offeryn i gyfathrebu'r drwydded.
Lansio ein strategaeth brand cyflogwr, adnoddu a denu newydd.	Cyflawnwyd
Cynllunio a dechrau gweithredu ein cynnig dysgu a datblygu ar gyfer cyflogaion.	Cyflawnwyd
Cwblhau newidiadau i'n swyddfeydd yn Llundain er mwyn lleihau'r gofod yr ydym yn ei feddiannu.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2015-16 Ofwat.	Cyflawnwyd
Gorffennaf hyd Medi 2016	
Cyhoeddi canfyddiadau cychwynnol a therfynol ein hadolygiad o fanteision ehangu dewis cyflenwr gwasanaethau manwerthu dŵr a dŵr gwastraff i gwsmeriaid preswyl yn Lloegr.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi ein penderfyniadau drafft ar reolaeth prisiau pob cwmni monopoli ar gyfer gwasanaethau manwerthu yng Nghymru a Lloegr	Cyflawnwyd
Cynhyrchu dogfen gwmpasu ar gyfer y cod ar gyfer cytundebau hunan-osod, fel y nodir yn Neddf Dŵr 2014	Cyflawnwyd
Cyhoeddi canllawiau cyfrifyddu rheoleiddio diwygiedig er mwyn adlewyrchu arfer da a datgelu gwybodaeth i gefnogi rheoleiddiad a datblygiad marchnadoedd.	Cyflawnwyd
Cynnal adolygiad wedi'i dargedu sy'n ymwneud â pharodrwydd cyfranogwyr y farchnad ar gyfer agor y farchnad manwerthu i gwsmeriaid busnes, elusennau a sector cyhoeddus cymwys cwmnïau y mae eu hardaloedd yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn Lloegr - i gefnogi sicrwydd Ofwat o barodrwydd cyfranogwyr y farchnad.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi dangosfwrdd chwarterol Ofwat.	Wedi'i orhio hyd nes 2017-18
Cynnal digwyddiad gyda rhanddeiliaid i egluro trwydded y Darparwr Seilwaith a'r fframwaith rheoleiddio ar gyfer Twnnel Thames Tideway.	Wedi'i newid. Roeddem yn teimlo bod ffeithlun ar un dudalen yn well offeryn i gyfathrebu'r drwydded.
Gweithredu ein cynllun a model gweithlu strategol i ysgogi ein hadnoddu a llywio ein model cyflenwi ar gyfer PR19.	Cyflawnwyd
Sefydlu panel cwsmeriaid er mwyn helpu i wneud yn siŵr ein bod yn cynnwys safbwynt y cwsmer yn fwy effeithiol yn ein holl waith.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi rheolau ar gyfer cwmnïau monopoli o ran codi tâl am wasanaethau dŵr a dŵr gwastraff cyfanwerthol.	Cyflawnwyd

Yr hyn a ddywedom:	Statws
Hydref hyd Rhagfyr 2016	
Dechrau ymgysylltiad sector-cyfan ar drin a rheoli data cwsmeriaid.	Cyflawnwyd
Dechrau ymgysylltiad sector-cyfan ar nodi a rhoi ystyriaeth i anghenion cwsmeriaid y dyfodol.	Wedi'i newid. Ymgysylltwyd â'r sector ynglŷn â chyfranogiad cwsmeriaid
Cyhoeddi ein hasesiad o berfformiad y sector yn erbyn y fframwaith asesu sector dŵr diweddaraf a arweinir gan Water UK ('dangosfwrdd').	Cyflawnwyd
Cyhoeddi blaenraglen ddrafft Ofwat ar gyfer 2017-18.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi dangosfwrdd chwarterol Ofwat.	Wedi'i orhirio hyd nes 2017-18
Asesu cwmnïau monopoli yn erbyn y fframwaith monitro cwmnïau - wedi iddynt gyhoeddi eu gwybodaeth perfformiad blynyddol ar gyfer 2015-16.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi ein sylwebaeth lawn gyntaf ar gydnherthedd ariannol y sector dŵr.	Cyflawnwyd
Ymgynghori'n ffurfiol ar y prif godau marchnad - y Cod Cyfanwerthu-Manwerthu a Chod Trefniadau'r Farchnad.	Cyflawnwyd
Sefydlu Panel Codau Marchnad parhaus.	Cyflawnwyd
Anfon llythyr sicrwydd interim at Lywodraeth y DU ynglŷn â pharodrwydd Ofwat a chyfranogwyr y farchnad ar gyfer agor y farchnad.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi ymgynghoriadau pellach i ddatblygu gwaith er mwyn gweithredu'r fframwaith rheoleiddio ar gyfer marchnadoedd cyfanwerthu a PR19.	Cyflawnwyd
Yn dilyn ymgysylltu â'r sector, ymgynghori o dan adran 13 Deddf Diwydiant Dŵr 1991 i newid trwyddedau cwmnïau monopoli i adlewyrchu ein penderfyniadau ar y fframwaith rheoleiddio ar gyfer marchnadoedd cyfanwerthu a PR19.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi ein penderfyniadau terfynol ar reolaeth prisiau pob cwmni monopoli ar gyfer gwasanaethau manwerthu busnes yng Nghymru a Lloegr.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi rheolau ar gyfer cwmnïau monopoli o ran codi tâl am gysylltiadau newydd.	Cyflawnwyd
Adolygu ein dull ar gyfer telathrebu er mwyn cefnogi ein dull hyblyg o weithio a rhoi gwell gwerth am arian.	Cyflawnwyd
Gweithredu ein system adnoddau dynol newydd.	Wedi'i orhirio hyd nes 2017-18
Symud mwy o'n gwasanaethau TG i system seiliedig ar Gwmwl ac ymchwilio rhannu gwasanaethau.	Cyflawnwyd
Ionawr hyd Mawrth 2017	
Cyhoeddi blaenraglen derfynol Ofwat ar gyfer 2017-18.	Cyflawnwyd
Cyhoeddi dangosfwrdd chwarterol Ofwat.	Wedi'i orhirio hyd nes 2017-18
Gweithredu cronfa ddata newydd o ymholiadau cwsmeriaid ac anghydfodau a derbynir gan Ofwat er mwyn helpu i ganfod tueddiadau a materion a allai fod angen eu hymchwilio neu sy'n gofyn am weithredu.	Wedi'i orhirio hyd nes 2017-18
Adolygu marchnadoedd y sector ac ystyried a fyddai ymyrraeth bellach, o bosibl drwy astudiaeth marchnad ffurfiol, yn gwella canlyniadau ar gyfer cwsmeriaid mewn marchnad dŵr a dŵr gwastraff darged.	Cyflawnwyd

Yr hyn a ddywedom:	Statws
Cychwyn a chynnal adolygiad wedi'i dargedu o faes gwasanaeth.	Cyflawnwyd
Ymgynghori ar egwyddorion arweinyddiaeth bwrdd, tryloywder a llywodraethu diwygiedig.	Wedi'i orhio hyd nes 2017-18
Anfon llythyr sicrwydd terfynol at Lywodraeth y DU ynglŷn â pharodrwydd Ofwat a chyfranogwyr y farchnad ar gyfer agor y farchnad.	Cyflawnwyd
Cwblhau gweithrediad ein rhaglen datblygu rheolwyr.	Cyflawnwyd
Dechrau cynllunio'r systemau sydd eu hangen i gefnogi PR19.	Cyflawnwyd

A2 Perfformiad yn erbyn lefelau gwasanaeth penodedig

Bob blwyddyn byddwn yn ymateb i ymholiadau a chwynion gan aelodau o'r cyhoedd a rhanddeiliaid, sy'n cynnwys ar ffurf galwadau ffôn ac yn ysgrifenedig. Byddwn hefyd yn ymchwilio i anghydfodau rhwng cwsmeriaid a'u cwmnïau dŵr pan fo gan Ofwat y pwerau i wneud hynny.

Isod nodwn ein perfformiad ar gyfer 2016-17 o ran ymateb i ymholiadau, cwynion ac anghydfodau, yn erbyn y safonau gwasanaeth yr ydym yn anelu i'w cyflawni.

Eleni rydym wedi newid y ffordd yr ydym yn adrodd ar ein perfformiad. Gwnaed hyn er mwyn ei gwneud hi'n gliriach a dangos yn well ein perfformiad yn erbyn y safonau gwasanaeth yr ydym wedi ymrwymo iddynt.

Mae gennym nifer o fesurau perfformiad yr ydym yn eu monitro wrth i ni anelu i wella ein perfformiad. Rydym yn parhau i adolygu pob agwedd ar ein perfformiad.

Ymholiadau cyffredinol

Bydd Ofwat yn derbyn amrywiaeth o ymholiadau cyffredinol dros y ffôn ac ar ffurf gohebiaeth ysgrifenedig. Mae'r rhain yn cynnwys, er enghraifft, ymholiadau am rôl Ofwat mewn adolygiadau prisiau; ceisiadau am gyhoeddiadau; a cheisiadau am wybodaeth ynglŷn â'r broses ar gyfer gwneud cais i ni am drwydded newydd neu drwydded Penodiad ac Amrywiant Newydd (**NAV**).

Tabl 16: Perfformiad yn erbyn ein safon gwasanaeth ar gyfer ymholiadau cyffredinol

Metrig	Beth a fesurir	Nifer a Dderbyniwyd	Targed 2016-17	Gwirioneddol 2016-17
Ymholiadau Cyffredinol	Cyfran yr ymholiadau yr ymatebwyd iddynt o fewn deg diwrnod gwaith o'u derbyn	716	95%	97%

Ceisiadau am wybodaeth

Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 (**FOIA**) a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 (**EIR**) yn rhoi hawl mynediad cyffredinol at bob math o wybodaeth a gofnodir ac a ddelir gan awdurdodau cyhoeddus. Maent yn rhoi nifer o rwymedigaethau ar awdurdodau cyhoeddus ac maent hefyd yn nodi eithriadau ar gyfer hawl mynediad.

Mae'r FOIA a'r EIR yn berthnasol i Ofwat gan ein bod yn awdurdod cyhoeddus. Mae cyfrifoldeb arnom i ymateb i unrhyw gais ysgrifenedig, fel arfer o fewn 20 diwrnod gwaith. Mae rhai eithriadau i'r terfyn amser hwn; gallwn gymryd mwy o amser i ystyried budd i'r cyhoedd o ddatgelu gwybodaeth. Rydym yn nodi ein perfformiad yn y tabl isod.

Mae gwybodaeth fanwl am yr FOIA a'r EIR ar gael gan y Weinyddiaeth Cyfiawnder a Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (**ICO**). Bydd y Weinyddiaeth Cyfiawnder yn casglu ac yn cyhoeddi ystadegau ar drin ceisiadau am wybodaeth gan fwy na 40 corff llywodraeth ganolog, yn cynnwys Ofwat. Gallwch weld perfformiad cyrff sy'n cyfranogi ar wefan y Weinyddiaeth Cyfiawnder.

Tabl 17: Perfformiad yn erbyn safon ar gyfer ceisiadau FOIA ac EIR

Metrig	Beth a fesurir	Nifer y ceisiadau ¹	Targed 2016-17	Gwirioneddol 2016-17
Ceisiadau FOIA ac EIR	Ceisiadau gwybodaeth yr ymatebwyd iddynt o fewn y terfyn amser	158	100%	98.6%

¹ Cafodd deg cais ei gau oherwydd na dderbyniwyd eglurhad, neu y cawsant eu tynnu'n ôl

Anghydfodau a chwynion am wasanaethau dŵr a dŵr gwastraff

Mae mwyafrif y cwynion a dderbynnir gennym y tu allan i gylch gwaith Ofwat. Y Cyngor Defnyddwyr Dŵr (**CCWater**) yw'r corff defnyddwyr statudol ar gyfer cwsmeriaid yn y sector dŵr. Mae'n delio â'r rhan fwyaf o gwynion gwasanaeth cwsmeriaid na all y cwmnïau eu hunain eu datrys yn uniongyrchol gyda'r cwsmer.

Pan fo cwsmeriaid yn dal yn anfodlon yn dilyn ymdrechion CCWater i ddatrys eu cwyn mae ganddynt, mewn rhai achosion, yr hawl i atgyfeirio eu cwyn i'r [Cynllun Gwneud Iawn am Gamweddau Dŵr \(WATRS\)](#). WATRS yw'r barnwr annibynnol ar gyfer anghydfodau rhwng cwsmeriaid a chwmnïau dŵr a dŵr gwastraff. Mae wedi'i gynllunio i roi dewis amgen annibynnol, diduedd a hawdd ei ddefnyddio yn hytrach na mynd i lys neu dribiwnlys. Gall WATRS ystyried anghydfodau lle nad oes gan Ofwat y pwerau cyfreithiol i ystyried y mater.

Mae gan Ofwat bwerau cyfreithiol i ystyried set benodol o anghydfodau. Mae'r meysydd mwyaf mwyaf cyffredin y mae gennym bwerau i ystyried cwynion ac anghydfodau ynddynt yn cynnwys:

- cwynion ynglŷn â pholisi rheoleiddio;
- honiadau o gwmni'n torri rhai dyletswyddau statudol penodol;
- taliadau cysylltu cyflenwad dŵr a charthffos;
- archebu prif bibellau dŵr, carthffosydd a draeniau ochrol;

- telerau ac amodau cytundebau mabwysiadau ar gyfer prif bibellau dŵr neu garthffosiaeth a hunan-osodir;
- apeliadau trosglwyddo carthfos;
- cwmni dŵr yn gwrthod gosod mesurydd dŵr;
- taliadau cynllun safonau gwarantedig (GSS);
- apeliadau carthffrwd masnach; a
- sut mae cwmni dŵr wedi ymgynghori â chwsmeriaid yr effeithir arnynt pan fydd yn gosod pibellau mewn strydoedd ac ar draws tir preifat.

Pan fyddwn yn derbyn manylion anghydfod neu gŵyn gan gwsmer, byddwn yn cynnal asesiad cychwynol er mwyn penderfynu:

- a yw'n dod o fewn ein hawdurdodaeth; neu
- a ddylem ymchwilio ac agor achos ffurfiol.

Rydym yn nodi'r achosion y gwnaethom eu cau yn y cam asesu cychwynol hwn isod.

Tabl 18: Perfformiad yn erbyn ein safon gwasanaeth ar gyfer ymateb i gwynion lle nad oes gan Ofwat rôl

Metrig	Beth a fesurir	Nifer a Dderbyniwyd	Targed 2016-17	Gwirioneddol 2016-17
Cwynion – dim rôl gan Ofwat	Cyfran yr ymholiadau lle nad oes gan Ofwat rôl yr ymatebwyd iddynt o fewn deg diwrnod gwaith o'u derbyn	741	95%	97%

Tabl 19: Perfformiad yn erbyn ein safon gwasanaeth ar gyfer cwblhau asesiad cychwynol lle mae gan neu efallai bod gan Ofwat rôl

Metrig	Beth a fesurir	Nifer a Dderbyniwyd	Targed 2016-17	Gwirioneddol 2016-17
Asesiad Cychwynol – mae gan neu efallai bod gan Ofwat rôl	Cyfran yr ymatebion yn dilyn ein hasesiad cychwynol a ddarparwyd o fewn 10 diwrnod gwaith o'u derbyn	181	95%	94%

Ymchwiliadau y byddwn yn eu cynnal

Ein nod yw ymchwilio cyn gyflymed ac mor drwyadl â phosibl. Pan fyddwn yn ymchwilio anghydfod neu gŵyn, mae gennym safonau gwasanaeth a'n nod yw ceisio cyflawni ein holl

achosion anstrategol oddi mewn iddynt. Mae'r safonau gwasanaeth hyn yn amrywio o chwe mis i 24 mis yn dibynnu ar y math o ymchwiliad. Gellir cael rhagor o fanylion ar ein [gwefan](#).

Yn ystod 2016-17 rhoesom bwyslais cynyddol ar geisio gweithio gyda chwsmeriaid a chwmnïau dŵr i ddatrys materion cyn eu bod yn dod yn ymchwiliadau ffurfiol. Yn aml mae hyn wedi helpu cwsmeriaid i gael datrysiad cyflymach i'w cwyn. Mae hefyd wedi lleihau nifer yr ymchwiliadau ffurfiol y gofynnwyd i ni eu cynnal. Mae, fodd bynnag, yn golygu bod yr ymchwiliadau hynny y gofynnwyd i ni barhau â hwy yn aml yn ymwneud â materion newydd neu arbennig o gymleth y bydd ein hymchwiliad yn gosod cysail newydd arnynt. Gall hyn weithiau effeithio ar yr amser a gymer i ni eu datrys.

Heb ddatrysiad anffurfiol pan fyddwn wedi agor ymchwiliadau ffurfiol, rydym yn cydnabod yn 2016-17 bod canran yr achosion y gwnaethom eu cau o fewn y safon gwasanaeth yr ydym yn ceisio ei gyflawni yn sylweddol is nag y byddem ni a'n cwsmeriaid yn ei hoffi. Rydym yn gweithio tuag at wneud yn siŵr ein bod yn cau ein holl achosion o fewn amserlenni ein safon gwasanaeth yn ystod 2017-18.

Tabl 20: Achosion a gaewyd o fewn ein safonau gwasanaeth

Metrig	Beth a fesurir	Nifer a dderbyniwyd	Gwirioneddol 2016-17
Achosion	Cyfran ein hachosion anstrategol a gaewyd o fewn ein hamserlenni safon gwasanaeth (yn cynnwys yr achosion hynny a gaewyd cyn penderfyniad terfynol oherwydd datrysiad anffurfiol neu fod y partïon wedi tynnu'n ôl).	21	48%

Adolygiadau mewnol

Os bydd unrhyw un yn anfodlon gyda sut yr ydym wedi trin eu hanghydfod neu gŵyn, byddwn yn cynnal adolygiad mewnol i benderfynu a ydym wedi trin yr achos yn gywir.

Pan fo rhanddeiliad yn anfodlon gyda sut y gwaenthom yndrin â chŵyn neu achos, gall ofyn i ni adolygu'r hyn a wnaethom. Mae ein polisi cwynion mewnol yn nodi sut yr ydym yn adolygu cwynion.

Ni ofynnwyd i ni gynnal unrhyw adolygiadau mewnol yn 2016-17.

Cwynion i'r Ombwdsmon Seneddol a Gwasanaeth Iechyd

Os bydd y sawl sy'n cwyno yn dal yn anfodlon â'r modd y gwnaethom drin ei gŵyn, gall ofyn i'r Ombwdsmon Seneddol a Gwasanaeth Iechyd (PHSO) ymchwilio.

Ni chyfeiriwyd unrhyw gwynion i'r PHSO yn ystod 2016-17.

Trwyddedu

Penodiadau newydd (**NAV**s) yw cwmnïau sydd wedi gwneud cais llwyddiannus am drwydded ("penodiad") i ddisodli'r cwmni dŵr a neu garthffosiaeth presennol ar gyfer ardal ddaearyddol benodol. Os oes gan gwmni benodiad yn barod yn rhywle arall ac yn gwneud cais i wasanaethu safle penodol, byddwn yn amrywio ei benodiad presennol i gynnwys y safle newydd yn hytrach na dyfarnu penodiad newydd iddo.

Ein nod yw asesu a dyfarnu penodiadau ac amrywiannau newydd o fewn 110 diwrnod gwaith ar ôl derbyn cais wedi'i gwblhau. Ein nod yw cynnal gwiriad cychwynnol ar geisiadau i sicrhau eu bod wedi'u cwblhau o fewn 15 diwrnod gwaith o'u derbyn. Yn ystod 2016-17 gwnaethom brosesu'n llawn llawer llai o geisiadau NAV nag y byddem wedi ei ddymuno o fewn ein targed o 110 diwrnod gwaith. Roedd hyn yn rhannol oherwydd nad oeddem yn gyffredinol yn defnyddio ein gallu'n ffurfiol i "stopio'r cloc" ar geisiadau pan oeddem yn aros am wybodaeth ychwanegol oedd angen i'r ymgeisydd ei chyflwyno. Ein nod yn ystod 2017-18 yw gwella'r amser yr ydym yn ei gymryd i brosesu ceisiadau a gwneud gwell defnydd o "stopio'r cloc" i sicrhau bod mesur y metrig hwn yn adlewyrchu'n wirioneddol gamau'r broses gais sy'n dibynnu arnom ni.

Tabl 21: Penodiadau ac Amrywiannau Newydd (NAV)s a broseswyd o fewn ein safonau gwasanaeth

Metrig	Beth a fesurir	Nifer y ceisiadau a dderbyniwyd	Cwblhawyd o fewn ein safon gwasanaeth
Ceisiadau trwydded NAV	Cyfran y ceisiadau yr ydym yn cwblhau ein gwiriad cychwynnol arnynt o fewn 15 diwrnod gwaith o'u derbyn	10	90%
	Cyfran y ceisiadau a broseswyd yn llawn o fewn 110 diwrnod gwaith o'u derbyn	7	43%

O fis Ebrill 2017, gall 1.2 miliwn o gwsmeriaid busnes elusennol a sector cyhoeddus cymwys yn Lloegr ddewis eu manwerthwr dŵr a dŵr gwastraff. Mae'n rhaid i'r manwerthwyr hyn wneud cais am a chael trwydded cyflenwi dŵr a/neu garthffosiaeth (**WSSL**). Fel rhan o'r broses cais am

drwydded rydym yn ystyried a oes gan yr ymgeisydd y lefel briodol o gymhwysedd i ddal y math o WSSL y gwneir cais amdani. Rydym yn gwneud hyn drwy asesu nifer o feysydd allweddol, yn cynnwys cymwyseddau rheoli, ariannol a thechnegol.

Ein nod yw prosesu ceisiadau WSSL o fewn 60 diwrnod gwaith o dderbyn cais wedi'i gwblhau. Caiff y safon gwasanaeth hwn ei ymestyn i 90 diwrnod gwaith os oes angen addasu amod trwydded safonol. Rydym hefyd yn ceisio cynnal ein gwiriadau cychwynnol ar geisiadau WSSL (h.y. sicrhau bod ganddynt yr holl wybodaeth sydd ei hangen i ni gynnal ein hasesiad llawn) o fewn pum diwrnod gwaith. Yn ystod 2016-17 fe wnaethom gwblhau 61% o'n gwiriadau cychwynnol o fewn ein targed o bum diwrnod gwaith. O ddysgu gan ein profiad o'r flwyddyn gyntaf y gwnaethom brosesu ceisiadau WSSL, yn ystod 2017-18 byddwn yn ystyried sut y gellir gwella ymhellach ein perfformiad ar wiriadau cychwynnol.

Tabl 22: Trwyddedau Cyflenwi Dŵr a Charthffosiaeth (WSSL) a broseswyd o fewn ein safonau gwasanaeth

Metrig (Dangosiadau Perfformiad Allweddol)	Manylion yr hyn sy'n cael ei fesur	Nifer y ceisiadau a dderbyniwyd	Cwblhawyd o fewn ein safon gwasanaeth
Ceisiadau WSSL	Cyfran y ceisiadau WSSL yr ydym yn cwblhau ein gwiriad cychwynnol arnynt o fewn 5 diwrnod gwaith o'u derbyn	31	61%
	Cyfran y ceisiadau a broseswyd yn llawn o fewn 60/90 diwrnod gwaith o'u derbyn	25	92%

A3 Sut mae ein gwaith yn alinio â blaenoriaethau a chanllawiau Llywodraeth y DU a Llywodraeth Chymru

O dan Ddeddf y Diwydiant Dŵr 1991, mae gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig a Llywodraeth Cymru bwerau i gyflwyno datganiadau sy'n nodi amcanion a blaenoriaethau strategol ar ein cyfer. Mae'n ofynnol i ni weithredu yn unol â'r datganiadau hyn pan fyddwn yn cyflawni swyddogaethau cyfreithiol perthnasol. Hyd nes bod y datganiadau newydd wedi eu cyflwyno ar eu ffurf derfynol, rhaid i ni weithredu'n unol â chanllawiau statudol blaenorol y ddwy Lywodraeth ar ein cyfer ar faterion cymdeithasol ac amgylcheddol.

Canllawiau gan Lywodraeth Cymru

Ym mis Rhagfyr 2013, yn dilyn ymgynghoriad, gosododd Llywodraeth Cymru ganllawiau cymdeithasol ac amgylcheddol ([SEG](#)) ar ein cyfer gerbron y Cynulliad. Roedd hyn yn cynnwys y meysydd blaenoriaeth y mae'n disgwyl i ni eu hystyried wrth gyflawni ein gwaith. Ym mis Chwefror 2014, cadarnhawyd y SEG gan y Cynulliad. Mae'n cynnwys disgwyliad y byddwn yn rhoi adborth am ein rheolaeth o'r blaenoriaethau trosfwaol hyn fel rhan o'n proses adrodd blynyddol yn gyson â gofynion WAI91.

Rydym wedi ysgrifennu at Weinidogion Cymru yn egluro sut yr ydym wedi gwneud hyn. Rydym hefyd yn crynhoi'r camau yr ydym wedi eu cymryd isod.

Yn ddiweddar ymgynghorodd Llywodraeth Cymru ar ei 'Ddatganiad Amcanion a Blaenoriaethau Strategol i Ofwat' newydd. Disgwyliwn adrodd ar gynnydd yn erbyn y blaenoriaethau hyn ar gyfer 2017-18.

Blaenoriaeth a chyfraniad

1. Cynigion rheoleiddiol: asesu effeithiau newidiadau rheoleiddio ar gwsmeriaid a buddsoddwyr

Mae ein gwaith drwy gydol y flwyddyn wedi adeiladu ar lwyddiannau ein hadolygiad prisiau 2014.

Gan adlewyrchu polisi Llywodraeth Cymru i beidio ag ymestyn cystadleuaeth manwerthu busnes ymhellach i gwmnïau sy'n gweithredu'n bennaf neu'n gyfan gwbl yng Nghymru, mae ein penderfyniad terfynol PR16 o rheolaethau prisiau manwerthu busnes yn rhoi diogelwch rheolaeth prisiau parhaus i gwsmeriaid busnes cwmnïau sy'n gweithredu'n gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru.

Ym mis Mai 2016 cyhoeddodd ein [dull rheoleiddio ar gyfer gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff yng Nghymru a Lloegr](#). Mae hwn yn nodi cyfeiriad polisi mewn perthynas â therfynau prisiau yn y dyfodol a'r potensial ar gyfer gwell defnydd o farchnadoedd cyfanwerthu i sicrhau arbedion effeithlonrwydd a gwell cydnerthedd.

- Mae'r fframwaith yn torri tir newydd ar gyfer y sector ac yn rhoi sail gadarn a chynnar i gwmnïau ddatblygu eu cynllunio busnes. Mae fframwaith clir a chynnar, wedi'i seilio ar ymgysylltu effeithiol, ochr yn ochr â darparu diogelwch gwerth cyfalaf rheoleiddiol effeithiol ar gyfer gwariant effeithlon hyd at 31 Mawrth 2020, wedi cynnal yn glir hyder buddsoddwyr yn y sector.
- Mae ein dogfen penderfyniadau yn nodi sut y byddwn yn hwyluso cynllunio hirdymor ar arloesedd yn y sector, yn gyson â'r amcan datblygu cynaliadwy. Hysbysodd deialog drwy'r Fforwm Dŵr Cymru a Fforwm PR19 Cymru ein dull ac mae'n parhau i hysbysu datblygiad ein methodoleg fwy manwl.
- Fel rhan o'n penderfyniadau ar farchnadoedd a therfynau prisiau yn y dyfodol, ym mis Mai 2016 cyhoeddodd ein [disgwyliadau ar gyfer cwmnïau monopoli o ran ymgysylltu â'u cwsmeriaid yn ystod adolygiad prisiau 2019 \(PR19\)](#). Mae ein polisi yn cryfhau'n sylweddol rôl cwsmeriaid ynglŷn â'r modd y caiff gwasanaethau eu cyflawni ac mewn penderfynu ar lefelau gwasanaeth a phrisiau cwmnïau.
- Byddwn yn camu oddi wrth ddefnydd y mesur Mynegai Pris Manwerthu (RPI) o chwyddiant ac yn symud tuag at fesur mwy cadarn a chyfreithlon o chwyddiant mewn rheolaethau prisiau. Ein dewisiadau yw'r Mynegai Pris Defnyddwyr (CPI) – neu'r Mynegai Pris Defnyddwyr yn cynnwys mesur costau tai perchennog-feddiannol (CPIH).

Gellir rhoi'r pecyn o benderfyniadau polisi allweddol a nodwyd yn ein dull rheoleiddio Mai 2016 ar waith nawr drwy PR19 drwy rinwedd cyfres o newidiadau i drwyddedau cwmnïau monopoli ('newidiadau trwydded Water 2020'). Roedd newidiadau trwydded Water 2020 yn adlewyrchu proses 18 mis o ymgysylltu agos ac adeiladol gyda chwmnïau ar ein fframwaith rheoleiddio i'r dyfodol a'r addasiadau eu hunain. Cytunodd bob cwmni ar y newidiadau trwydded Water 2020 yn dilyn ymgynghoriad o dan adran 13 Deddf Diwydiant Dŵr 1991, sy'n caniatáu i ni addasu amodau trwyddedau gyda chytundeb y cwmnïau dan sylw.

Rydym yn parhau i weithio'n agos gyda'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr (CCWater). Rydym yn ymgysylltu â'r Cyngor i ddeall sut y bydd ei ymchwil yn hysbysu effaith newidiadau rheoleiddiol ar gwsmeriaid. Mae Fforwm Dŵr Cymru a Fforwm PR19 Cymru hefyd yn darparu cyfleoedd i ddeall yn well effaith newidiadau rheoleiddiol ar gwsmeriaid yng Nghymru gan ddefnyddio'r mewnwelediad a ddarperir gan CCWater Cymru a'r Grwpiau Her Cwsmeriaid (GHC) a sefydlwyd gan gwmnïau yng Nghymru. Mae'r GHC yn rhan bwysig o'n dull i sicrhau bod cynlluniau cwmnïau wedi eu seilio ar ymgysylltiad â chwsmeriaid, yn cynnwys effeithiau ar filiau'r dyfodol, fforddiadwyedd a chydnerthedd. Byddant yn rhoi her annibynnol i gwmnïau a sicrwydd annibynnol i ni ynglŷn ag ansawdd ymgysylltiad cwmni â'i gwsmeriaid; a'r graddau y caiff hyn ei adlewyrchu yn ei gynllun busnes.

2. Rhwymedigaethau amgylcheddol a statudol: hwyluso cydymffuriad â deddfwriaeth ddomestig ac Ewropeaidd/

8. Ansawdd dŵr yfed: sicrhau cydymffuriad gyda rhwymedigaethau ansawdd dŵr yfed

Daeth adolygiad prisiau 2014 i rym ar 1 Ebrill 2015. Roedd yn adlewyrchu trwyddedau cwmnïau a'n hymrwymiad i gydymffurfio â deddfwriaeth ddomestig ac Ewropeaidd.

Mae'r sector nawr wedi cyhoedd dangosfwrdd Discover Water sy'n rhoi cyhoeddusrwydd i gynydd y sector. Mae'r mesurau sydd wedi'u cynnwys ar y dangosfwrdd yn cwmpasu meysydd eang sy'n cynnwys cydymffuriad â rhwymedigaethau amgylcheddol ac ansawdd dŵr yfed. Gall cwsmeriaid a rhanddeiliaid yng Nghymru, er enghraifft, nawr gymharu'n dryloyw berfformiad Dŵr Cymru, Dŵr Dyffryn Dyfrdwy a Dŵr Hafren Trent gyda'i gilydd a gyda pherfformiad cwmnïau eraill yn Lloegr.

Yn 2015-16 perfformiodd Dŵr Dyffryn Dyfrdwy a Dŵr Cymru yn agos i gyfartaledd y diwydiant ar gydymffuriad dŵr yfed. Perfformiodd Dŵr Cymru yn agos i gyfartaledd y diwydiant ar berfformiad amgylcheddol. Rydym yn gweithio'n agos gyda'r Arolygiaeth Dŵr Yfed a Chyfoeth Naturiol Cymru i fonitro cyflawniad cwmnïau yn erbyn eu rhwymedigaethau statudol ac ymrwymïadau perfformiad i gwsmeriaid yn y ddau faes gwasanaeth hwn.

Rhoddodd y fframwaith rheoleiddio a roddwyd ar waith gan adolygiad prisiau 2014 yr hyn oedd ei angen ar gwmnïau i gyflawni eu rhwymedigaethau a'u cyfrifoldebau statudol. Yn ogystal, cyflwynodd PR14 ddull wedi'i ganolbwyntio ar ganlyniadau i annog cwmnïau i fynd ymhellach i ddarparu mwy o'r hyn y mae eu cwsmeriaid am ei gael megis ansawdd a dibynadwyedd eu cyflenwad dŵr, pa mor dda mae cwmnïau'n gofalu am eu hamgylchedd lleol a pha mor dda yw eu gwasanaeth cwsmeriaid. Ar ôl siarad gyda a gwrando ar eu cwsmeriaid, gwnaeth Dŵr Cymru, Dŵr Dyffryn Dyfrdwy a chwmnïau dŵr eraill addewidion i wella canlyniadau drwy ymrwymïadau perfformiad, gyda llawer ohonynt yn cael eu cefnogi gan wobrau a chosbau ariannol. Bydd cwmnïau ond yn derbyn gwobrau am fynd y tu hwnt i'w rhwymedigaethau statudol, a byddant yn cael eu cosbi os yw eu perfformiad yn gostwng yn is na'r safonau uchel a fynnir gan eu cwsmeriaid.

3. Datblygu cynaliadwy: cyfrannu i amcanion datblygu cynaliadwy Llywodraeth Cymru

Mae ein gwaith eleni wedi diogelu cwsmeriaid, yr amgylchedd a'r gymdeithas ehangach ac wedi cyfrannu at amcanion datblygu cynaliadwy Llywodraeth Cymru. Rydym yn ymgysylltu â Chyfoeth Naturiol Cymru i sicrhau bod ein dull rheoleiddio yn cyfrannu at ddatblygu cynaliadwy, yn cynnwys drwy Fforwm Dŵr Cymru.

Mae'r sector nawr wedi cyhoeddi 'Discover Water', gwefan sy'n dwyn ynghyd ystod o wybodaeth am gwmnïau a gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff mewn modd defnyddiwr gyfeillgar a rhyngweithiol. Mae'r mesurau sydd wedi eu cynnwys ar y dangosfwrdd yn rhoi ystod eang o sylw i agweddau o ddatblygu cynaliadwy perthnasol. Mae tryloywder ystod o berfformiad cwmnïau ar draws Cymru a Lloegr hefyd yn cyfrannu ar ddatblygu cynaliadwy, drwy amlygu meysydd o berfformiad gwael a galluogi cwmnïau i ddysgu gan arfer da. Gall cwsmeriaid a rhanddeiliaid yng Nghymru nawr, er enghraifft, gymharu'n dryloyw berfformiad Dŵr Cymru, Dŵr Dyffryn Dyfrdwy a Dŵr Hafren Trent gyda'i gilydd a gyda pherfformiad cwmnïau eraill yn Lloegr.

Ym mis Gorffennaf 2016 cyhoeddodd ddiweddariad i'n hadroddiad addasiad newid hinsawdd 2011. Roedd yr adroddiad yn adlewyrchu'r newidiadau i'n model rheoleiddio sy'n herio cwmnïau i gymryd perchnogaeth am yr heriau hirdymor a wynebir drwy arloesi er mwyn mynd i'r afael â hwy. Mae ein model rheoleiddiol yn rhoi pwyslais ar fod cwmnïau hefyd yn deall sut y gallai newid hinsawdd effeithio ar y gwasanaethau y mae cwsmeriaid a chymdeithas yn ehangach yn eu gwerthfawrogi, yn ogystal â'u rhwymedigaethau ehangach, a chymryd cyfrifoldeb am weithredu priodol.

Mae ein dull canlyniadau yn chwarae rôl allweddol yn y dull hwn a arweinir gan gwmnïau ac yn nodi ymbellau sylweddol oddi wrth adolygiadau prisiau blaenorol. Mae cwmnïau wedi nodi ystod eang o ganlyniadau sy'n berthnasol i ddatblygu cynaliadwy, a byddwn yn sicrhau eu bod yn adrodd ar pa gynnydd a wneir yn eu herbyn. Er enghraifft, yn ogystal â chydymffurfio'n llawn â'i drwyddedau tynnu dŵr, cynyddodd Dŵr Cymru ei gynhyrchiad ynni adnewyddadwy, cadwodd ollyngiadau o dan ei darged a chynyddodd swm y dŵr wyneb a dynnwyd o'r system garthffosiaeth drwy ddefnyddio dulliau mwy cynaliadwy. Cadwodd Dŵr Dyffryn Dyfrdwy ollyngiadau o dan ei darged a gostyngodd gyfartaledd yr amser toriadau i gyflenwad.

Er mwyn adeiladu ar PR14, gwnaethom ymgysylltu â rhanddeiliaid er mwyn hysbysu ein polisiau ar ymgysylltu â chwsmeriaid, Grwpiau Her Cwsmeriaid, ymrwymadau perfformiad hirdymor a chanlyniadau cyffredin (yn cynnwys gollyngiadau a chyflwr asedau) er mwyn paratoi ar gyfer yr adolygiad prisiau nesaf (PR19).

Bydd ein monitro perfformiad cwmnïau a'n methodoleg PR19 sydd i ddod yn galluogi ac annog cwmnïau i reoli risg a sicrhau systemau a gwasanaethau cydnerth, yn cynnwys ecosystemau a systemau ariannol a chorfforaethol. Yn gyson â'n dull ar gyfer canlyniadau, a'n dull ar gyfer cydnerthedd (gan adeiladu ar ein datganiad safle Rhagfyr 2015), mae ein dull yn pwysleisio

materion economaidd gymdeithasol ac amgylcheddol ochr yn ochr â'n dyletswyddau eraill. Mae'r rhain yn cynnwys cyfrannu at gyflawni datblygu cynaliadwy, a byddant yn tanategu cyfraniad cwmnïau i Nodau Llesiant Llywodraeth Cymru.

4. Fforddiadwyedd: rhoi ystyriaeth i faterion fforddiadwyedd yng Nghymru

Mae cwsmeriaid yn ganolog i'n gwaith. Rydym wedi parhau i ddiogelu buddiannau cwsmeriaid, gan adlewyrchu natur hollbwysig gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff. Fel y disgrifiwn yn erbyn blaenoriaethau eraill, mae cynnal fforddiadwyedd yn un o'n blaenoriaethau strategol allweddol ar gyfer y flwyddyn i ddod. Mae hefyd yn ganolog i'n methodoleg Water 2020. Yn ogystal ag ystyried materion fforddiadwyedd yn benodol yng Nghymru, defnyddiom dystiolaeth o Gymru i hysbysu ein hymchwil a'n dull yn Lloegr. Mae cyfartaledd biliau yn uwch yng Nghymru nag yn Lloegr, ac mae hon yn un ffactor sy'n cyfrannu at faterion fforddiadwyedd dŵr yng Nghymru. Rydym yn monitro a yw Dŵr Cymru yn bodloni ei ymrwymiad i gynyddu'r tariffau cymdeithasol a mesurau fforddiadwyedd eraill y mae'n eu darparu i fodloni'r flaenoriaeth hon gan Lywodraeth Cymru.

Rydym wedi parhau trafodaethau gyda chwmnïau a rhanddeiliaid yn dilyn cyhoeddi ein hadroddiadau ar fforddiadwyedd a bregusrwydd llynedd. Rydym yn ei gwneud hi'n ofynnol i gwmnïau adrodd ar eu perfformiad o ran helpu cwsmeriaid sy'n cael trafferthion i dalu eu biliau yn eu hadroddiadau blynyddol, yn cynnwys lle mae ganddynt ymrwymadau perfformiad penodol wedi eu gosod fel rhan o PR14. Drwy gorff y diwydiant, Water UK, gwnaethom annog cwmnïau dŵr i weithio'n agos gyda chwmnïau ynni i rannu arfer da mewn cefnogi cwsmeriaid bregus. Gwnaethom hefyd gyfranogi yn y gwaith o gynhyrchu taflen bregusrwydd traws-sector drwy Rwydwaith Rheoleiddwyr y DU (UKRN).

Rydym yn gweithio gydag Ofgem drwy UKRN i nodi manteision, cyfleoedd a heriau posibl sy'n gysylltiedig â rhannu data. Mae ein gwaith yn adeiladu ar arfer da sy'n bodoli'n barod gan gwmnïau a gwaith blaenorol gan reoleiddwyr. Ein nod yw hwyluso cyfnewid a dosbarthu gwybodaeth wedi'i thargedu, priodol a chymesur am amgylchiadau bregus defnyddwyr ar draws meysydd trydan, nwy a dŵr. Byddwn yn adrodd ar ein cynnydd y flwyddyn nesaf.

5. Effeithlonrwydd ac atebion cost effeithiol: ysgogi arloesedd o fewn y ffiniau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru er mwyn sicrhau gwelliannau mewn effeithlonrwydd

Rhaid i gwmnïau gyhoeddi gwybodaeth berthnasol y gall cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill ymddiried ynddi a'i deall. Mae ein fframwaith monitro cwmnïau yn herio'r 17 cwmni monopoli mwyaf i ddarparu gwybodaeth gywir ac esboniadau am eu perfformiad, ac ymgynghori â'u cwsmeriaid a rhanddeiliaid ar flaenoriaethau.

Rydym yn defnyddio'r wybodaeth y mae cwmnïau'n ei chyhoeddi i fonitro gwahanol agweddau ar eu gwasanaethau, a chymryd camau wedi'u targedu pan fo hynny'n briodol.

Mabwysiadodd y fframwaith rheoleiddio a roddwyd ar waith gan adolygiad prisiau 2014 ddull 'cyfanswm gwariant' neu 'totex' yn canolbwyntio ar ganlyniadau. Symudodd hyn oddi wrth ein ffocws blaenorol yn benodol ar wariant cyfalaf (capex) neu weithredol (opex), a oedd yn dueddol o ysgogi datrysiadau copex yn hytrach na datrysiadau opex, a fyddai o bosibl yn fwy arloesol. Cynorthwyodd y symudiad hwn y cwmnïau i ddatblygu dulliau mwy cynaliadwy ac arloesol mewn trafodaeth â'u cwsmeriaid. Roedd y rhain yn cynnwys arloesedd mewn rheoli dalgylch i ddiogelu dŵr yfed a gwrthbwyso llygredd gwasgaredig maeth, gan leihau'r angen i fuddsoddi mewn triniaeth dŵr a dŵr gwastraff drud a dwys o ran ynni. Mae arloesedd mewn rheoli dalgylch sy'n cydnabod gwerth ymglymiad cymuned a phartneriaeth yn rhan bwysig o'r Strategaeth Ddŵr i Gymru.

Mae ein dull rheoleiddio Water 2020 a gyhoeddwyd ym mis Mai 2016 yn cynrychioli camau breision mewn galluogi cwmnïau dŵr i gyflawni newid sylweddol mewn effeithlonrwydd a gwella cydnherthedd drwy well defnydd o farchnadoedd cyfanwerthu mewn bioadnoddau ac adnoddau dŵr. Yn y ddogfen hon rydym wedi ei nodi'n glir yr elfennau o'n diwygiadau a oedd yn gymwys i Gymru, yn gyson â sefyllfa polisi Llywodraeth Cymru.

Mae ein syniadaeth ar ddatblygu marchnadoedd yn y meysydd hyn wedi cael ei hysbysu gan weithgorau adnoddau dŵr a bioadnoddau gyda rhanddeiliaid, yn cynnwys Dŵr Cymru, Dŵr Dyffryn Dyfrdwy a Chyfoeth Naturiol Cymru. Bwydodd hyn i gyhoeddiad ein dogfen ymgynghori ar wybodaeth marchnad adnoddau dŵr a bioadnoddau ym mis Ebrill 2017. Bydd ein gwaith yn y maes hwn yn cymell masnachu effeithlon adnoddau dŵr a bioadnoddau, a fydd yn helpu i fynd i'r afael â materion megis prinder dŵr - sy'n fater difrifol mewn rhannau o Gymru - lleihau cost adnoddau dŵr ac o bosibl datblygu hyd yn oed mwy o gynhyrchiad ynni carbon isel.

Mae ein fframwaith rheoleiddio Water2020 hefyd yn cynnwys cynigion i wella effeithlonrwydd drwy gynyddu cystadleuaeth ar gyfer cynlluniau mawr, seilwaith yn bennaf o dros £100 miliwn totex oes-gyfan Bydd hyn yn annog cwmnïau dŵr i ystyried 'caffael uniongyrchol ar gyfer cwsmeriaid', defnyddio trydydd partion i gynllunio, adeiladu, ariannu a gweithredu cynlluniau mawr, pan fo hyn yn lleihau costau ar gyfer cwsmeriaid.

6. Cydnerthedd ac atebion cydgysylltiedig seiliedig ar ganlyniadau: galluogi cydnerthedd yn erbyn peryglon naturiol a pheryglon eraill

Ein nod yn 2016-17 oedd sicrhau bod cwmnïau'n dangos cydnerthedd ym mhob elfen, gan ddiogelu cwsmeriaid resennol a rhai'r dyfodol, a'r amgylchedd.

Er enghraifft, rydym wedi ymgysylltu'n eang a chynnal gwaith paratoi i gefnogi ein rôl fel ymgynghorai statudol ar Gynlluniau Rheoli Adnoddau dŵr (WRMPs) cwmnïau. Cyhoeddom ganllawiau ar gyfer WRMPs ar y cyd â Chyfoeth Naturiol Cymru, Defra, ac Asiantaeth yr Amgylchedd. Mae hyn yn rhoi eglurder i'r sector ynglŷn â'n disgwyliadau i ystyried ystod o ddisgwyliadau ar gyflenwi dŵr megis rheoli'r galw, lleihau gollyngiadau a rhannu adnoddau dŵr, lle mae hyn yn lleihau costau ar gyfer cwsmeriaid.

Mae cynllunio rheoli adnoddau dŵr yn rhan allweddol o weithgareddau busnes cwmni dŵr. Rydym yn disgwyl i gwmnïau integreiddio datblygiad eu WRMPs i'w cynllunio busnes prif ffrwd. Rydym yn gweithio'n agos gyda llywodraethau a rheoleiddwyr dŵr yng Nghymru a Lloegr i sicrhau bod canlyniadau cynllunio adnoddau dŵr, yn cynnwys atebion hirdymor, strategol a chydnerth, yn cael eu hadlewyrchu drwy'r broses adolygu prisiau.

Yn ystod 2016-17 dechreuom adolygiad wedi'i dargedu ar iechyd a chydnerthedd asedau cwmnïau, y byddwn yn ei gyhoeddi fel rhan o'n gwaith parhaus i sicrhau bod cwmnïau'n sicrhau cydnerthedd ym mhob elfen – yn eu gweithgareddau presennol ac ar gyfer yr hirdymor yn eu cynlluniau PR19.

Trwy'r gwaith hwn rydym yn parhau i gydnabod bod yn rhaid i gwmnïau ddarparu'r safonau gwasanaeth gofynnol i gwsmeriaid mewn modd cynaliadwy a chydnerth, a bod yn rhaid i'w cynllunio gweithredol roi ystyriaeth i faterion tymor hwy a heriau allanol megis newid hinsawdd. Mae ein gwaith achos hefyd yn rhoi ystyriaeth ddyladwy i gyfrifoldebau tymor hwy cwmnïau - megis llifogydd charthffos a datblygiad seilwaith cyflenwad dŵr - gan adlewyrchu'r dull sydd yn y Strategaeth Dŵr i Gymru.

7. Ymchwil a phenderfyniadau seiliedig ar dystiolaeth a llunio polisiau: rhoi ystyriaeth i ymchwil a chostau wrth wneud penderfyniadau

Gwnaethom ymgysylltu'n agored â rhanddeiliaid wrth i ni ddatblygu ein polisiau diwygiedig yn 2016-17. Ceisiodd fewnbwn drwy ymgynghoriadau a chyfarfodydd gyda chynrychiolwyr y sector, a gweithredu yn unol â'r canllawiau ar faterion cymdeithasol ac amgylcheddol gan Lywodraeth Cymru. Pan oeddem o'r farn bod materion arwyddocaol a allai fod angen cynulleidfa ehangach, cyhoeddodd benderfyniadau drafft er mwyn cael sylwadau. Defnyddiom y wybodaeth ddiweddaraf sydd ar gael ar gostau ac ymchwil, a cheisiodd wybodaeth wedi'i diweddarau pan oeddem yn teimlo bod hynny'n angenrheidiol. Cyhoeddodd ein holl benderfyniadau terfynol, gan roi gwybodaeth glir ynglŷn â sut yr ydym wedi ystyried y dystiolaeth a pham ein bod wedi dod i'n penderfyniad terfynol.

Rydym yn disgwyl i gwmnïau gyhoeddi adroddiadau perfformiad blynyddol, gwneud mwy o wybodaeth ar gael i gwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill - a disgwyl iwn i gwmnïau egluro eu perfformiad. Bydd ein dull ar gyfer gwneud penderfyniadau yn aml yn dechrau gyda gofyn am fwy o wybodaeth gan gwmnïau dŵr a/neu rhanddeiliaid eraill i hysbysu ein penderfyniadau Gallai hyn fod ar faterion penodol (megis anghydfod penodol a gyfeiriwyd atom), neu i ystyried materion strategol neu sectoraidd ehangach (megis adolygiad marchnad o'r farchnad NAV a gomisiynwyd gennym yn 2016-17, neu adolygiadau wedi'u targedu ar faterion traws-sector penodol).

Mae gwneud penderfyniadau ar sail tystiolaeth wrth graidd ein model rheoleiddio. Er enghraifft, lle gwnaethom gynigion neu benderfyniadau arwyddocaol, rydym wedi cyhoeddi asesiadau effaith i roi cyfrif am y costau a'r budd, yn cynnwys ar gyfer ein dull rheoleiddio Water 2020, lle roedd ein dadansoddiad cost a budd wedi'i alinio i'r cynigion penodol ar gyfer Cymru. Yn ein gwaith achos gwnaethom hefyd benderfyniadau ar gyfres o gwynion o wahanol gymhlethdod a gyfeiriwyd yn ffurfiol atom ar gyfer eu datrys, yn cynnwys achosion oedd yn codi gan gwmnïau o Gymru. Roedd pob un o'r achosion hyn yn gofyn i ni gasglu a dadansoddi ystod o wybodaeth a thystiolaeth gan y rhai oedd yn rhan o'r anghydfod er mwyn hysbysu ein penderfyniad terfynol seiliedig ar dystiolaeth.

Er mwyn hysbysu ein hystyriaeth o anghydfodau ynglŷn â chostau cysylltiadau, gwnaethom gomisiynu diweddariad i'r gymhariaeth annibynnol o gostau cysylltiadau cyflenwad dŵr. Mae tryloywder y wybodaeth hon yn ein helpu i wella'r gwasanaeth a ddarperir gan gwmnïau a dealltwriaeth rhanddeiliaid o sut yr ydym yn penderfynu ar y mathau hyn o anghydfod. Mae cyhoeddiad parhaus gan Water UK o lefelau perfformiad mewn gwasanaethau darparwyr hefyd yn ein helpu ni i herio cwmnïau sy'n perfformio'n wael i wella eu gwasanaeth cwsmeriaid, gan ddefnyddio grym y cymhelliant enw da hwn.

Yr uniad rhwng Dŵr Hafren Trent a Dŵr Dyffryn Dyfrdwy oedd y cyntaf o dal y gyfundrefn uno arbennig ddiwygiedig. Gwnaethom ddarparu cyngor ar yr effaith ar ein gallu i wneud cymariaethau rhwng cwmnïau dŵr i'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd yn y tair

wythnos o lansio cam 1 yr ymholiad i benderfyniad. Mae'r dystiolaeth danategol sy'n hysbysu ein cyngor yn cynnwys asesiad o'r effaith ar gost a meincnodi gwasanaeth.

9. Atebion rheolaeth dŵr integredig: annog atebion rheolaeth dŵr cynaliadwy ac arloesol/

10. Rheoli adnoddau yn y dyfodol: annog cynllunio ac atebion hirdymor integredig

Rydym yn chwarae rôl weithredol fel ymgynghoreion statudol ar Gynlluniau Rheoli Adnoddau Dŵr cwmnïau, sy'n gofyn i gwmnïau ystyried rhagamcaniadau newid hinsawdd wrth asesu diffygion cyflenwad-galw dros gyfnod sy'n o leiaf 25 mlynedd.

Ynghyd ag elfennau eraill ein hamserlen PR19, roedd prosesau ac amserlenni cynllun rheoli adnoddau dŵr wedi'u halinio drwy ymgysylltiad â Llywodraeth Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru. Mae ein fframwaith rheoleiddio wedi'i gynllunio i ganiatáu i gwmnïau weithio'n hyblyg er mwyn cefnogi cyflawniad blaenoriaethau a nodwyd yn Adroddiad Cyflwr Adnoddau Naturiol (SoNaRR) a Datganiadau Ardal drwy'r broses Rhaglen yr Amgylchedd Genedlaethol. Trwy roi sicrwydd ar ein hamserlen PR19 ar gam cynnar, bydd cwmnïau'n gallu ystyried y blaenoriaethau hyn yn eu cynlluniau busnes.

Nododd ein dull rheoleiddio Water 2020 a gyhoeddwyd ym mis Mai 2016:

- sut i ganolbwyntio'r sector yn well ar yr hirdymor, sut y gall angehnon cwsmeriaid y dyfodol gael eu hadlewyrchu orau yn ein rheoleiddio; a
- sut (er enghraifft, mewn perthynas ag adnoddau dŵr a bioadnoddau) y gellir defnyddio marchnadoedd cefnogi orau i hysbysu, galluogi ac annog dulliau mwy cynaliadwy ac effeithlon er budd gorau cwsmeriaid, yr amgylchedd a'r gymdeithas ehangach.

Gwnaethom hefyd nodi ein disgwyliadau ar gyfer sut y mae cwmnïau'n cynnal cyfranogiad ac ymgysylltiad â chwsmeriaid ar gyfer adolygiad PR19. O'u hystyried gyda'i gilydd, drwy'r disgwyliadau hyn rydym yn ysgogi cynllunio hirdymor yn y sector er budd cenedlaethau'r dyfodol. Mae hyn yn cynnwys rhoi ystyriaeth i'r holl bwysau ar wariant presennol ac yn y dyfodol ac ar gydnerthedd gwasanaethau a systemau - yn cynnwys ecosystemau a systemau ariannol a chorfforaethol. Bydd ein gwaith i greu'r fframwaith rheoleiddio cywir yn galluogi ac yn annog darparwyr gwasanaeth i roi cydnerthedd ym mhob elfen wrth galon eu cynllunio busnes.

Canllawiau gan yr Ysgrifennydd Gwladol ar yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig

Ym mis Mai 2013, yn dilyn ymgynghori, cyhoeddodd Llywodraeth y DU ddatganiad polisi strategol (SPS) ar ein cyfer, a oedd yn cynnwys canllawiau cymdeithasol ac amgylcheddol diwygiedig y mae rhwymedigaeth arnom i weithredu yn unol hwy. Mae hwn yn cynnwys deg maes blaenoriaeth y mae Llywodraeth y DU yn disgwyl i ni eu hystyried wrth gyflawni ein gwaith.

Mae'r SPS yn gofyn am y canlynol:

- ein bod yn adrodd ar sut yr ydym wedi adlewyrchu'r blaenoriaethau hyn yn ein penderfyniadau rheoleiddio wrth yr Ysgrifennydd Gwladol yn rheolaidd;
- bod ein Cadeirydd yn cytuno ar amserlen ar gyfer adrodd gyda'r Ysgrifennydd Gwladol - ac yn ei hadolygu bob blwyddyn;
- ein bod ni'n crynhoi beth yr ydym wedi ei wneud i gyflawni'r blaenoriaethau sydd yn ein hadroddiad blynyddol a chyfrifon; a
- ein bod ni'n crynhoi sut y bwriadwn ddatblygu ymhellach gyflawniad y blaenoriaethau yn ein blaenraglen waith bob blwyddyn.

Yn ogystal ag adrodd yn erbyn y deg blaenoriaeth yn ein hadroddiad blynyddol a chyfrifon, yn y gorffennol rydym wedi cyhoeddi adroddiadau penodol bob blwyddyn ar flaenoriaethau a gytunir. Rydym wedi cytuno â Llywodraeth y DU y byddwn yn paratoi'r adroddiadau ychwanegol hyn ar gyfer 2016-17 yn ychwanegol at ein hadroddiad blynyddol a chyfrifon. Yn ddiweddar ymgynghorodd Llywodraeth y DU ar SPS newydd. Disgwylwn adrodd yn erbyn y blaenoriaethau yn yr SPS newydd ar gyfer 2017-18.

Isod, rydym yn crynhoi pa gamau a gymerwyd gennym i gefnogi cyflawniad y deg blaenoriaeth sydd yn yr SPS presennol.

Blaenoriaeth a chyfraniad

1. Effeithiau newidiadau rheoleiddio ar ragolygon buddsoddi yn y sector/

3. Effeithiau'r fframwaith rheoleiddio ar broffil buddsoddi'r sector

Daeth ein hadolygiad prisiau 2014 i rym ar 1 Ebrill 2015. Mae'n adlewyrchu ein hymrwymiad i gynnal sefydlogrwydd rheoleiddiol mewn meysydd allweddol.

Ym mis Mai 2016 cyhoeddodd ein [dull rheoleiddio ar gyfer gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff yng Nghymru a Lloegr](#). Mae'r fframwaith rheoleiddio Water 2020 yn torri tir newydd ar gyfer y sector ac yn rhoi sail gadarn a chynnar i gwmnïau i ddatblygu eu cynllunio busnes. Mae fframwaith clir a chynnar, wedi'i seilio ar ymgysylltu effeithiol, ochr yn ochr â darparu diogelwch gwerth cyfalaf rheoleiddiol effeithiol ar gyfer gwariant effeithlon hyd at 31 Mawrth 2020, wedi cynnal yn glir hyder buddsoddwyr yn y sector.

Mae ein gwaith ar ddiogelu gwerth cyfalaf rheoleiddiol, ac ar y mecanwaith pontio ar gyfer y newid arfaethedig mewn mynegeio o RPI i CPI wedi cynorthwyo i fynd i'r afael â phryderon buddsoddwyr ac wedi cynnal hyder yn y sector – fel ag y mae ein hymgysylltiad â buddsoddwyr.

Mae ein fframwaith rheoleiddio Water 2020 hefyd yn cynnwys cynigion i wella effeithlonrwydd drwy gynyddu cystadleuaeth ar gyfer cynlluniau mawr, seilwaith yn bennaf o dros £100 miliwn

totex oes-gyfan Bydd hyn yn annog cwmnïau dŵr i ystyried 'caffael uniongyrchol ar gyfer cwsmeriaid', defnyddio trydydd partïon i gynllunio, adeiladu, ariannu a gweithredu cynlluniau mawr, pan fo hyn yn lleihau costau ar gyfer cwsmeriaid. Rhoddodd ein gwaith hefyd eglurder ar ein dull ar gyfer dynodi risg rhwng cwmnïau a chwsmeriaid ar draws fframwaith rheoleiddio Water 2020.

Er mwyn caniatáu i ni weithredu rhai o'r newidiadau polisi allweddol a nodir yn fframwaith rheoleiddio Water 2020, gwnaethom gytuno ar nifer o newidiadau trwydded gyda chwmnïau dŵr. Roedd y newidiadau trwydded hyn yn adlewyrchu proses 18 mis o ymgysylltu agos ac adeiladol gyda chwmnïau ar ein fframwaith rheoleiddio Water 2020, ac ar y newidiadau eu hunain.

Yn ystod y flwyddyn, gwnaethom barhau i weithio ochr yn ochr â Llywodraeth y DU, Tideway a Thames Water i roi gwerth am arian i gwsmeriaid ar y Twnnel Thames Tideway 25 km o hyd. Yn ddigynsail o ran ei raddfa, ei faint a'i chymhlethdod yn y sector dŵr yng Nghymru a Lloegr, bydd y prosiect yn delio â phroblem swm y garthffosiaeth heb ei drin sy'n mynd i mewn i Afon Tafwys. Roedd ein gwaith yn cynnwys (ymhlith pethau eraill):

- sicrhau gwerth am arian parhaus i gwsmeriaid;
- herio Thames a Tideway ar gostau ac amrywiannau i'r prosiect; a
- gweithio gyda Thames Water a Tideway o fewn ein cylch gwaith ein hunain i roi canlyniadau prosiect.

2. Cymesuredd y fframwaith rheoleiddio

Mae ein strategaeth, 'Hyder mewn dŵr', yn dangos egwyddor allweddol rheoleiddio cymesur ac wedi'i dargedu. Trwy ein prosiect rheoleiddio rydym yn ceisio creu fframwaith cymhellant sy'n alinio buddiannau rheolwyr cwmnïau a buddsoddwyr gyda rhai cwsmeriaid. Rydym yn cynnal rôl weithredol mewn monitro sut mae cwmnïau'n perfformio o fewn y fframwaith hwn. Lle bo cwmnïau'n ymateb i'r fframwaith hwn, ac yn cyflawni mwy am lai ar gyfer eu cwsmeriaid a chymdeithas, a lle eu bo'n gwneud hynny gyda thryloywder a safon uchel o sicrwydd, rydym yn defnyddio dull llai ymwithiol. Ond pan nad yw cwmnïau'n gweithredu'n unol â'r fframwaith hwn, pan nad ydynt yn dryloyw a phan nad yw eu sicrwydd yn ddigonol, rydym yn camu i mewn i sicrhau bod cwsmeriaid yn parhau wedi'u diogelu a bod cwmnïau'n cael eu dal i gyfrif.

Eleni rydym wedi cynnal asesiad blynyddol cyntaf ein fframwaith monitro cwmnïau (CMF), elfen allweddol o'n dull yn hyn o beth. Cynhaliom gyfres o asesiadau yn cwmpasu ystod o wybodaeth, yn cynnwys adroddiadau perfformiad blynyddol cwmnïau, er mwyn profi a allai cwsmeriaid gael hyder neu beidio yn y wybodaeth perfformiad a'r esboniadau yr oedd cwmnïau'n eu darparu.

Yn ein CMF, y cwmnïau y rhoesom y sgôr 'hunan-sicrwydd' uchaf iddynt oedd y cwmnïau blaengar, a fodlonodd y safonau sicrwydd uchel y mae rhanddeiliaid yn eu disgwyl. Yn ogystal â darparu data clir, tryloyw a chywir, roeddem yn disgwyl i gwmnïau gyflwyno eu gwybodaeth mewn modd y gallai rhanddeiliaid ymgysylltu â hi. Roeddem yn chwilio am gwmnïau sy'n gallu dangos dull llwyddiannus a chadarnhaol ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid, yn cynnwys eu dull ar gyfer datblygu eu cynlluniau sicrwydd lle bo hynny'n briodol. Mae'r dull hwn yn gymesur gan fod tryloywder ynglŷn â strwythurau, gweithdrefnau a phrosesau gwneud penderfyniadau cwmni

yn faes pwysig arall i ganolbwyntio arno sy'n helpu cwmnïau i feithrin ymddiriedaeth a hyder eu rhanddeiliaid. Pan na wnaeth cwmnïau gyrraedd y safonau hyn, rhoesom sgôr 'sicrwydd rhagnodedig' a disgwyl iddynt roi sicrwydd pellach a gweithio'n agosach gydag Ofwat.

Mae cwmnïau'n gyfrifol am gyhoeddi gwybodaeth am eu perfformiad eu hunain yn erbyn eu hymrwymiaidau. Yn ychwanegol at y CMF, sy'n cymell cywirdeb, tryloywder ac ymgysylltiad, rydym yn monitro perfformiad gan ddefnyddio'r wybodaeth hon sydd wedi'i chyhoeddi. Rydym wedi nodi ystod o offer cymesur ar gyfer gweithredu wedi'i dargedu, ac wedi cynnal dau adolygiad wedi'u targedu yn ystod y flwyddyn er mwyn canolbwyntio ein gwaith ar y risgiau mwyaf - yn yr achos hwn, ein hadolygiad wedi'i dargedu o barodrwydd marchnad ar draws y sector; a'n hadolygiad wedi'i dargedu o iechyd a chydnerthedd asedau. Mae'r dull hwn yn caniatáu i ni ymyrryd mewn modd sy'n gymesur i'r risg i gwsmeriaid.

Enghraifft arall o'n dull cymesur ac wedi'i dargedu yn ystod 2016-17 oedd hwnnw'n ymwneud â threth. Gwnaeth diffyg tryloywder cwmnïau dŵr ynglŷn â'u tâl treth gorfforaethol cwmni rheoledig gymariaethau gyda Phenderfyniad Terfynol PR09 yn anodd. Yn dilyn Penderfyniad Terfynol PR14, gwnaethom gyflwyno newidiadau a oedd yn ei gwneud hi'n ofynnol i gwmnïau wneud datgeliadau ychwanegol ar dreth gorfforaethol yn eu hadroddiad perfformiad blynyddol. Yna gwnaethom gomisiynu adroddiad annibynnol sydd wedi adolygu ein newidiadau ac sy'n gwneud argymhellion pellach, gwnaethom ymgynghori amynt a'u rhoi ar waith.

Mae eglurder ymlaen llaw ar fframweithiau rheoleiddio, lle bo hynny'n briodol, yn lleihau beichiau rheoleiddio ac yn gwella cymesuredd. Fel enghraifft, yr uniad rhwng Hafren Trent a Dyffryn Dyfrdwy oedd y cyntaf o dan y gyfundrefn uno arbennig ddiwygiedig – rhoesom gyngor ar yr effaith ar ein gallu i wneud cymariaethau rhwng cwmnïau dŵr i'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd yn y tair wythnos o lansiad cam 1 yr ymchwiliad i benderfyniad.

Mae ein fframwaith rheoleiddio Water 2020 ar gyfer marchnadoedd cyfanwerthu ac adolygiad prisiau 2019 yn ysgafnhau'r baich rheoleiddio cyffredinol trwy ddileu rheoleiddio pris a gwasanaeth mwy rhagnodol o rannau o ddarpariaeth gwasanaeth dŵr a dŵr gwastraff, lle bo hynny'n briodol, a'i ddileu gyda rheoleiddio wedi'i ganolbwyntio ar sicrwydd seiliedig mwy ar risg a mwy o ddefnydd o farchnadoedd .

4. Cyfraniad i amcanion datblygu cynaliadwy Llywodraeth y DU

Mae ein gwaith eleni wedi diogelu cwsmeriaid, yr amgylchedd a'r gymdeithas ehangach ac wedi cyfrannu at amcanion datblygu cynaliadwy Llywodraeth y DU.

Er enghraifft, rydym wedi gweithio gyda'r sector wrth iddo ddatblygu fframwaith asesu, a fydd yn cyfrannu at amcanion datblygu cynaliadwy Llywodraeth y DU. Mae'r sector nawr wedi cyhoeddi '[Discover Water](#)', gwefan sy'n dwyn ynghyd ystod o wybodaeth am gwmnïau a gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff mewn modd defnyddiwr gyfeillgar a rhyngweithiol.

Drwy sganio'r gorwel a gweithio ar y cyd â'r sector, rydym wedi nodi:

- rhwystrau a chyfleoedd i gyflawni amcanion datblygu cynaliadwy; a
- rhwystrau i gynllunio hirdymor neu arloesedd o ganlyniad i'n dull rheoleiddio.

Mae'r dadansoddiad hwn yn hysbysu ein rhaglenni gwaith i'r dyfodol, ac yn arbennig ar gyfer 2016-17 ddatblygiad ein methodoleg ar gyfer adolygiad prisiau 2019.

Rydym hefyd wedi datblygu rheolau codi tâl ar gyfer cysylltiadau newydd i ddod i rym o fis Ebrill 2018. Bydd galluogi fframwaith codi tâl clir gyda'r cwsmer yn ganolog iddi yn allweddol er mwyn sicrhau ymddiriedaeth a hyder yn y sector a bydd ein rheolau codi tâl newydd yn cefnogi datblygiadau newydd ac yn hwyluso mabwysiadu atebion mwy cynaliadwy. Rydym eisiau sicrhau bod taliadau yn anfon arwyddion synhwyrol ac sy'n adlewyrchu cost y gall cyflenwyr a phrynwyr eu defnyddio i wneud dewisiadau a fydd yn galluogi ac yn annog effeithlonrwydd. Mae gan randdeiliaid bryderon gyda'r trefniadau presennol - er enghraifft, bod taliadau yn rhy gymhleth, anrhagweladwy ac annheg.

Mae ein dull newydd yn nodi newid arwyddocaol o'r gorffennol ac un y disgwyliwn iddo roi budd mawr i ddatblygwyr a chwsmeriaid eraill. Roedd ein gwaith ar reolau codi tâl yn adlewyrchu canllawiau codi tâl Llywodraeth y DU na ddylai fod unrhyw newid cyffredinol i gydbwysedd taliadau, er y gall cwmnïau arloesi a diwygio eu taliadau cysylltu.

5. Effeithiau'r dull rheoleiddio ar baratoad y sector ar gyfer heriau hirdymor, megis newid hinsawdd/

6. Effeithiau'r dull rheoleiddio ar arloesedd cwmnïau, megis rheoli dalgylch

Ym mis Gorffennaf 2016 cyhoeddodd ddiweddariad i'n hadroddiad addasiad newid hinsawdd 2011. Roedd yr adroddiad yn adlewyrchu'r newidiadau i'n model rheoleiddio fel bod cwmnïau'n cymryd perchnogaeth am yr heriau hirdymor a wynebir ganddynt drwy arloesi er mwyn mynd i'r afael â hwy. Mae ein model rheoleiddio hefyd yn rhoi pwyslais ar gwmnïau yn deall sut y gallai newid hinsawdd effeithio ar y gwasanaethau y mae cwsmeriaid a chymdeithas yn ehangach yn eu gwerthfawrogi, yn ogystal â'r rhwymedigaethau ehangach, a chymryd cyfrifoldeb am weithredu priodol.

Mae'r dull canlyniadau a gyflwynwyd yn PR14 yn chwarae rôl allweddol yn y dull hwn a arweinir gan gwmnïau ac mae'n nodi ymbellhau sylweddol oddi wrth adolygiadau prisiau blaenorol. Mae cwmnïau wedi nodi ystod eang o ganlyniadau sy'n berthnasol i liniaru risg hinsawdd, a byddwn yn sicrhau eu bod yn adrodd ar y cynnydd a wneir yn eu herbyn. Mae'r rhain yn cynnwys mentrau rheoli dalgylch, lleihau gollyngiadau, lleihad mewn effaith carbon ac ymrwymadau cynhyrchu ynni adnewyddadwy.

Er mwyn adeiladu ar PR14, gwnaethom ymgysylltu â rhanddeiliaid er mwyn hysbysu ein polisiau ar ymgysylltu â chwsmeriaid, Grwpiau Her Cwsmeriaid, ymrwymadau perfformiad hirdymor a chanlyniadau cyffredin (yn cynnwys gollyngiadau a chyflwr asedau) er mwyn paratoi ar gyfer yr adolygiad prisiau nesaf (PR19). Fodd bynnag, nid oedd ein dealltwriaeth o gydnerthedd y sector i newid hinsawdd wedi ei gyfyngu i ddata a gasglwyd gan Ofwat. Gwnaethom hefyd ymgysylltu â

Water UK ar y fframwaith cynllunio hirdymor, a Water Resources South East a Water Resources East Anglia i ystyried cynllunio adnoddau dŵr ar lefel ranbarthol.

Rydym hefyd yn chwarae rôl weithredol fel ymgynghorai statudol ar Gynlluniau Rheoli Adnoddau Dŵr cwmnïau. Mae hyn yn ei gwneud hi'n ofynnol i gwmnïau ystyried rhagamcaniadau newid hinsawdd wrth asesu diffygion y cyflenwad a'r galw dros gyfnod sy'n o leiaf 25 mlynedd.

7. Effeithiau'r dull rheoleiddio ar gydnerthedd sector a rheolaeth adnodd dŵr cynaliadwy

Mae ein gwaith eleni wedi canolbwyntio ar gwmnïau'n dangos cydnerthedd ym mhob elfen, gan ddiogelu cwsmeriaid presennol a rhai'r dyfodol, a'r amgylchedd.

Mae cydnerthedd yn hollbwysig ar gyfer ymddiriedaeth a hyder cwsmeriaid yn y sector dŵr. Rydym wedi herio'r sector i ddatblygu metrics canlyniadau ar gyfer cydnerthedd sy'n caniatáu i berfformiad cyffredinol y sector ar gydnerthedd i gael ei fesur a'i gymell.

Er enghraifft, rydym wedi ymgysylltu'n eang a chynnal gwaith paratoi i gefnogi ein rôl fel ymgynghorai statudol ar Gynlluniau Rheoli Adnoddau dŵr cwmnïau. Cyhoeddom ganllawiau ar gyfer WRMPs ar y cyd gyda Defra, Asiantaeth yr Amgylchedd a Chyfoeth Naturiol Cymru. Mae hyn yn rhoi eglurder i'r sector ynglŷn â'n disgwyliadau i ystyried ystod eang o ddewisiadau ar gyflenwi dŵr megis rheoli'r galw, lleihau gollyngiadau a rhannu adnoddau dŵr, lle mae hyn yn lleihau'r costau i gwsmeriaid.

Mae rheoli a chynllunio adnoddau dŵr yn rhan allweddol o weithgareddau busnes cwmnïau dŵr. Rydym yn disgwyl i gwmnïau integreiddio datblygiad eu WRMPs i'w cynllunio busnes prif ffrwd. Rydym yn gweithio'n agos gyda llywodraethau a rheoleiddwyr dŵr yng Nghymru a Lloegr i sicrhau bod canlyniadau cynllunio adnoddau dŵr, yn cynnwys atebion hirdymor, strategol a chydnerth yn cael eu hadlewyrchu drwy'r broses adolygu prisiau.

Yn ystod 2016-17 dechreuom adolygiad wedi'i dargedu ar iechyd a chydnerthedd asedau cwmnïau, y byddwn yn ei gyhoeddi fel rhan o'n gwaith parhaus i sicrhau bod cwmnïau yn cyflawni cydnerthedd ym mhob elfen – yn eu gweithgareddau presennol ac ar gyfer yr hirdymor yn eu cynlluniau PR19.

Mae cydnerthedd yn ei holl elfennau yn fwy na dim ond cydnerthedd gweithredol. Cyhoeddom ein hadroddiad 'monitro cydnerthedd ariannol' cyntaf ym mis Tachwedd, a oedd yn cymharu cwmnïau ar ddangosyddion allweddol sefydlogrwydd ariannol. Gwnaeth hwn hefyd adrodd ar ddatganiadau ymarferoldeb hirdymor y mae gofyn i gwmnïau eu cyhoeddi am y tro cyntaf eleni. Mae'r rhain yn nodi'r risgiau y mae cwmnïau wedi eu hystyried a'r dulliau yr oeddent wedi eu defnyddio wrth asesu ymarferoldeb hirdymor Roedd yn rhaid i gwmnïau hefyd adrodd ar eu cydymffurfiad â'n hegwyddorion arweinyddiaeth, tryloywder a llywodraethu Bwrdd - ac fe wnaethom asesu hyn fel rhan o'n hasesiad 'fframwaith monitro cwmnïau'.

8. Digon o weithredu gan gwmnïau i gynorthwyo cwsmeriaid sy'n ei chael hi'n anodd talu biliau

Y rôl bwysicaf i gwmnïau er mwyn helpu cwsmeriaid sy'n cael trafferthion i dalu ei biliau yw bod mor effeithlon â phosibl. Trwy ein fframwaith rheoleiddio Water 2020 ar gyfer marchnadoedd cyfanwerthu ac adolygiad prisiau 2019 rydym yn gwneud gwell defnydd o farchnadoedd drwy'r sector er mwyn galluogi effeithlonrwydd ac arloesedd. Rydym yn ategu hyn gyda fframwaith rheoleiddio a fydd wir yn herio cwmnïau monopoli i wneud mwy am lai.

Rydym hefyd yn cydnabod y gall cwsmeriaid, o bryd i'w gilydd, ganfod eu hunain mewn amgylchiadau bregus, yn cynnwys sefyllfaoedd lle mae eu bregusrwydd yn golygu eu bod yn cael anhawster i dalu eu biliau,

Rydym wedi gwneud cynnydd parhaus gyda chwmnïau a rhanddeiliaid yn dilyn cyhoeddi ein hadroddiadau ar fforddiadwyedd a bregusrwydd llynedd. Rydym yn ei gwneud hi'n ofynnol i gwmnïau adrodd ar eu perfformiad mewn helpu cwsmeriaid sy'n cael trafferthion i dalu eu biliau yn eu hadroddiadau blynyddol, yn cynnwys lle mae ganddynt ymrwymadau perfformiad penodol wedi eu gosod fel rhan o PR14. Trwy Water UK, gwnaethom annog cwmnïau dŵr i weithio'n agos gyda chwmnïau ynni i rannu arfer da ar gefnogaeth i gwsmeriaid bregus. Gwnaethom hefyd gyfranogi yn y gwaith o gynhyrchu taflen bregusrwydd traws-sector drwy Rwydwaith Rheoleiddwyr y DU (UKRN). Mae pob cwmni'n cynnig tariffau cymdeithasol ac yn cymryd camau i gynyddu nifer y cwsmeriaid cymwys y maent yn eu cyrraedd.

Rydym yn gweithio gydag Ofgem drwy UKRN i ganfod y manteision, cyfleoedd a'r heriau posibl sy'n gysylltiedig â rhannu data. Mae ein gwaith yn adeiladu ar arfer da sy'n bodoli'n barod gan gwmnïau a gwaith blaenorol rheoleiddwyr. Ein nod yw hwyluso cyfnewid a dosbarthu gwybodaeth am amgylchiadau bregus defnyddwyr ar draws meysydd trydan, nwy a dŵr mewn modd priodol, cymesur ac wedi'i dargedu, . Byddwn yn adrodd ar ein cynnydd y flwyddyn nesaf.

Amlygodd ein hadroddiad ar gyfer Llywodraeth y DU ar gost a budd posibl cystadleuaeth manwerthu preswyl bod angen i gwmnïau ddarparu mwy o gymorth i gwsmeriaid sy'n cael anhawster i dalu eu biliau. Gwnaethom weithio'n agos gyda CCWater i gynllunio ein hymchwil cwsmeriaid, a ddatgelodd bod gan fwy na hanner y cwsmeriaid nodweddion a allai eu gwneud yn fregus. Rydym wedi canfod bod technoleg sy'n dod i'r amlwg mewn sectorau eraill yn helpu cwsmeriaid i dalu eu biliau a chael mynediad at wasanaethau wedi'u teilwra. Trwy ein gwaith gwnaethom godi ymwybyddiaeth cwmnïau o gyfleoedd i ddefnyddio technoleg er budd i'w cwsmeriaid mewn modd gwell nac y maent yn ei wneud heddiw.

9. Cynnydd ar gystadleuaeth, i sicrhau fod hyn yn unol â'r Papur Gwyn ar Ddŵr a ffiniau Llywodraeth y DU

Gwnaethom ymgysylltu'n adeiladol â Defra a swyddogion Llywodraeth y DU er mwyn sicrhau bod y fframwaith rheoleiddio yn hwyluso cystadleuaeth ar gyfer gwasanaethau dŵr a dŵr gwastraff i gwsmeriaid busnes. Rydym hefyd wedi sicrhau bod y fframwaith yn addas ar gyfer diwygio cadwyni gwerth dŵr a dŵr gwastraff ar gyfer cwmnïau sy'n gweithredu'n gyfan gwbl neu'n bennaf yn Lloegr, yn gyson â darpariaethau Deddf Dŵr 2014.

Er enghraifft, cefnogodd ein gwaith paratoadol fel rhan o'r rhaglen Open Water y farchnad manwerthu gystadleuol fwyaf yn y byd i agor ar amser ar 1 Ebrill 2017. Yn ystod y flwyddyn fe wnaethom ymgynghori ar, datblygu a gweithredu nifer o'r trefniadau allweddol er mwyn sicrhau bod y farchnad manwerthu newydd yn agor fel y cynlluniwyd. Roedd y rhain yn cynnwys

- [Agor y broses gais](#) ar gyfer trwyddedau cyflenwi manwerthu
- Prosesu ceisiadau trwyddedau manwerthu
- Ymgynghori ar a dynodi'n ffurfiol y prif ddogfennau ('codau') yn nodi'r modd y mae'r farchnad yn gweithio.

Roedd cydlynu'r broses hon gyda llywodraeth, gweithredwr y farchnad a chwmnïau yn allweddol, wrth i ni gynorthwyo hyn drwy ddarparu canllawiau ar y fframwaith i gyfranogwyr.

Gwnaethom hefyd symud yn esmwyth o'n rôl mewn sefydlu'r farchnad i'n rôl fel ei rheoleiddiwr. Gan roi ystyriaeth i'r profiadau o gyflwyno cystadleuaeth mewn marchnadoedd cyfleustodau eraill yn y DU, rhoesom fframwaith ar waith ar gyfer cystadleuaeth effeithiol gyda fframwaith monitro marchnad gadarn er mwyn sicrhau ein bod yn deall sut y mae'r farchnad yn datblygu a phryd neu lle y gallai fod angen i ni ymyrryd. Mae'r fframwaith yn cynnwys [Cod Ymarfer Diogelu Cwsmeriaid, a chodau ymarfer gwirfoddol ar gyfer Cyfryngwyr Trydydd Parti \(TPI\)](#), megis broceriaid neu wefannau cymharu prisiau, sy'n gweithredu yn y farchnad.

Enghraifft arall o'n gwaith i ddiogelu cwsmeriaid tra'n hyrwyddo'r farchnad oedd ein penderfyniad terfynol o reolaethau prisiau manwerthu busnes. Mae ein rheolaethau prisiau manwerthu busnes yn rhoi diogeliadau ychwanegol ar gyfer cwsmeriaid hyd nes y bydd cystadleuaeth yn dod i rym.

Gwnaethom hefyd ddiweddarau ein canllawiau ar sut yr ydym yn mynd i'r afael â chymhwyso Deddf Cystadleuaeth 1998 (CA98) ar gyfer y sector dŵr a dŵr gwastraff yng Nghymru a Lloegr. Ein nod yw darparu mwy o eglurder ynglŷn â sut y gallai gwaharddiadau'r ddeddf cystadleuaeth fod yn berthnasol yn y sector.

Mae ein dull rheoleiddio Water 2020 a gyhoeddwyd ym mis Mai 2016 yn cynrychioli camau breision mewn galluogi cwmnïau dŵr i gyflawni newid sylweddol mewn effeithlonrwydd a gwella cydnetheredd drwy well defnydd o farchnadoedd cyfanwerthu mewn bioadnoddau ac adnoddau dŵr. Yn dilyn ymgynghori ac ymgysylltu gallai'r diwygiadau i gefnogi marchnadoedd newydd mewn masnachu bioadnoddau a dŵr gyda'i gilydd roi budd gwerth £1.6 biliwn dros 30 mlynedd.

Cynorthwyodd gweithgorau adnoddau dŵr a bioadnoddau gyda rhanddeiliaid i ddatblygu a llywio ein syniadaeth, gan fwydo i'n cyhoeddiad ym mis Ebrill 2017 o'n dogfen ymgynghoriad gywybodaeth a chyfeiriad y farchnad. Bydd ein gwaith yn y maes hwn yn ysgogi masnachu adnoddau dŵr a bioadnoddau yn effeithlon, a fydd yn helpu i fynd i'r afael â materion megis prinder dŵr, lleihau cost adnoddau dŵr ac o bosibl datblygu hyd yn oed mwy o gynhyrchiad egni carbon isel.

Gwnaethom hefyd gynnig y dylai cynlluniau mawr, seilwaith yn bennaf gwerth dros £100 miliwn totex dros oes gyfan gael eu hagor i gystadleuaeth. Bydd dull 'caffael uniongyrchol' yn ei gwneud hi'n ofynnol i gwmnïau dŵr sicrhau gwasanaethau gan drydydd parti ar gyfer prosiect o'r fath.

Gwnaethom baratoi adroddiad ar gyfer Llywodraeth y DU yn archwilio cost a budd posibl cystadleuaeth manwerthu preswyl. Roedd hyn yn cynnwys ystod o senarios i ddangos budd posibl, a meysydd i'w harchwilio ymhellach. Cyfrifoldeb Llywodraeth y DU nawr yw penderfynu a ddylid, a sut y dylid, cyflwyno cystadleuaeth.

10. Effeithiolrwydd adolygiad prisiau 2014 o ran cyflawni'r canlyniadau a geisir gan gwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill

Rydym nawr yn adeiladu ar lwyddiant adolygiad prisiau 2014 drwy ein monitro parhaus o gyflawniadau a chanlyniadau cwmnïau a defnyddio hyn i hysbysu datblygiad ein fframwaith rheoleiddio yn y dyfodol.

Yn ystod 2016-17 cyhoeddum ein hadroddiad cyntaf yn monitro'r gwasanaethau cyffredinol a ddarperir gan y cwmnïau dŵr a dŵr gwastraff monopoli penodedig sy'n darparu gwasanaethau i gwsmeriaid. Nod yr adroddiad hwn yw darparu gwybodaeth i rhanddeiliaid ynglŷn â pherfformiad cymharol y cwmnïau monopoli yr ydym yn eu rheoleiddio. Gall cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill ddefnyddio'r wybodaeth hon i herio cwmnïau ynglŷn â'u perfformiad a'u hannog i ddarparu gwell gwasanaethau i bawb. Mae hyn yn ategu adroddiadau blynyddol cwmnïau a datblygiad gwefan Discover Water.

Rydym yn defnyddio'r wybodaeth y mae cwmnïau'n ei chyhoeddi i fonitro gwahanol agweddau ar eu gwasanaethau. Mae enghraifft o'n gwaith yn cynnwys y penderfyniadau a wnaed gennym ar gyfer y 3 chwmni gyda Chymhellion Cyflawni Canlyniadau (ODIs) o fewn y cyfnod. Mae'r cymhellion hyn yn canolbwyntio sylw cwmnïau ar gyflawni'r hyn sy'n bwysig i'w cwsmeriaid a gweithio fel cydbwysedd i gymhellion ariannu a chost effeithlonrwydd cwmnïau. Maent hefyd yn rhoi iawndal i gwsmeriaid am berfformiad gwael sy'n is nag ymrwymadau perfformiad ymestynnol cwmnïau yn ystod y cyfnod rheolaeth prisiau yn hytrach nac ar y diwedd.

Ym mis Tachwedd 2016 gwnaethom ymgynghori ar sut y gallwn adeiladu ar ddull canlyniadau PR14 er mwyn gwneud ymrwymadau perfformiad cwmnïau yn fwy ymestynnol (gyda lefelau gwasanaeth uwch), sut y gellir cryfhau ODIs, sut y gallwn adlewyrchu'n well gydnerthedd a sut y gellir gwneud ymrwymadau perfformiad yn fwy tryloyw i gwsmeriaid.

Rhoesom eglurder cynnar ar ein disgwyliadau y bydd cwmnïau'n mynd ymhellach i ddeall anghenion eu cwsmeriaid. Gwnaethom nodi ein disgwyliadau mewn datganiad polisi y bydd cwmnïau'n gyfrifol am gynnal ymgysylltiad lleol uniongyrchol gyda'u cwsmeriaid er mwyn deall eu blaenoriaethau, anghenion a'u gofynion, a ddylai yna ysgogi gwneud penderfyniadau a datblygiad cynlluniau busnes.

Bydd Grwpiau Her Cwsmeriaid (GHC) yn rhoi her annibynnol i gwmnïau ac yn rhoi sicrwydd annibynnol i ni ynglŷn ag ansawdd ymgysylltiad cwmni â'i gwsmeriaid; a'r graddau y caiff hyn ei adlewyrchu yn ei gynllun busnes.

A4 Rhestr o'r asesiadau effaith a gynhaliwyd yn ystod 2016-17

Water 2020: Fframwaith rheoleiddio ar gyfer fframwaith cyfanwerthu ar gyfer marchnadoedd cyfanwerthu ac adolygiad prisiau 2019, 25 Mai 2016

Atodiad 4: Asesiad Effaith Drafft ar gyfer rheolau codi tâl Cysylltiadau Newydd, 27 Gorffennaf 2016

Cost a budd cyflwyno cystadleuaeth ar gyfer cwsmeriaid preswyl yn Lloegr, Medi 2016

Water 2020: Asesiad Effaith Terfynol ar gyfer rheolau codi tâl Cysylltiadau Newydd, Atodiad 6: Asesiad effaith terfynol, 8 Rhagfyr 2016

A5 Adolygu effeithiolrwydd y Bwrdd

Cynhaliom werthusiad Bwrdd yn ystod chwarter olaf 2016-17. Cwblhaodd aelodau ein Bwrdd holiadur asesu ac effeithiolrwydd Bwrdd.

Prif ganfyddiad y gwerthusiad oedd bod y Bwrdd yn gweithredu'n dda, gyda gwelliannau posibl yn cael eu nodi a allai gael eu gwneud i ddysgu parhaus ar gyfer aelodau Bwrdd.

Trafododd ein Bwrdd ymatebion i'r holiadur asesu yn ei gyfarfodydd ym misoedd Ebrill a Mehefin 2017.

Hefyd, cynhaliodd ein Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (ARAC) werthusiad o'i:

- effeithiolrwydd yn erbyn gofynion Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU; a'i
- waith ei hun yn erbyn cylch gwaith y Pwyllgor.

Derbyniodd ARAC a'n Bwrdd adroddiad o'r canlyniadau ym mis Mehefin 2017.

Roedd hi'n fwriad gennym i gynnal asesiad o'n Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol yn chwarter cyntaf 2017-18.

Bwriad y Bwrdd yw parhau i adolygu ei berfformiad a pherfformiad ei Aelodau yn rheolaidd.

A6 Cynnydd mewn lleihau beichiau rheoleiddiol

Cefndir

Cyflwynodd Llywodraeth y DU Ddeddf Gorfodi Rheoleiddiol a Sanctiynau 2008 at ddiben darparu gwell rheoleiddio. Rhoddodd y Ddeddf ddyletswydd arnom i:

- adolygu'r beichiau rheoleiddiol yr ydym yn eu gosod;
- lleihau unrhyw rai sy'n ddiangen ac na ellir eu cyfiawnhau; ac
- adrodd ar ein cynnydd bob blwyddyn.

Pan fyddwn yn adrodd ar gynnydd, rhaid i ni nodi beth yr ydym wedi ei wneud yn y 12 mis diwethaf a beth y byddwn yn ei wneud yn y flwyddyn i ddod er mwyn adolygu ein swyddogaethau yn unol â'r dyletswyddau a nodir uchod. Rhaid i ni hefyd nodi'r rhesymau dros barhau gydag unrhyw feichiau.

Mae ein blaenraglen yn amlinellu'r hyn y bwriadwn ei wneud dros y 12 mis nesaf. Mae ein hadroddiad ar yr hyn yr ydym wedi ei wneud yn y flwyddyn ddiwethaf i'w weld isod.

Adrodd ar gynnydd

Rhaglen	Sut y bwriadwn leihau baich rheoleiddio
Strategaeth a Chynllunio	Cynorthwydd y rhaglen ni i wreiddio ein strategaeth a manteisio i'r eithaf ar y budd yr ydym yn ei roi ar draws ein portffolio o raglenni. Mae hyn hefyd wedi cynorthwyo i wella ein gwerth am arian a lleihau'r baich ariannol ar gwmnïau. Gweler 'Crynodeb o berfformiad' ar dudalennau 8 i 13.
Gwaith achos	Rydym yn asesu haeddiannau cymharol, costau a manteision posibl materion lle mae gennym ddisgresiwn i ymchwilio Mae rhoi ystyriaeth i'r ystod lawn o opsiynau rheoleiddiol ac 'anrheoleiddiol' sydd ar gael yn caniatáu i ni benderfynu ar y dull priodol a chymesur sydd ei angen - mewn perthynas â'r cyd-destun a'r anfantais posibl i gwsmeriaid a berir gan y mater penodol hwnnw - i gyflawni'r canlyniad cyffredinol gorau. Er enghraifft, gweler 'Lleihau niwed i gwsmeriaid drwy ddatrys cwynion, anghydfodau a methiannau cwmnïau' ar dudalen 22 – a 'A2 Perfformiad yn erbyn lefelau wasanaeth datganedig' ar dudalen 108.
Cyllid a Threfn Lywodraethu	Golyga ein dull seiliedig ar risg ar gyfer monitro ac ymyrraeth ein bod yn defnyddio amrywiaeth o offer sy'n gymesur i'r gwahanol risgiau a wynebir gan gwsmeriaid. Mae ein hoffer anffurfiol yn canolbwyntio ar amlygu perfformiad a chaniatáu i gwmnïau reoli ac ymateb eu hunain, yn hytrach na bod angen ymyrryd yn ffurfiol lle bo hynny'n briodol. Er enghraifft, gweler 'Gwirio pa mor dda y mae cwmnïau monopoli yn cyflawni yn erbyn yr addewidion a wnaethant i'w cwsmeriaid' ar dudalen 17.
Agor y Farchnad Manwerthu	Unig ffocws y rhaglen oedd sicrhau bod y trefniadau priodol ar waith i agor y farchnad manwerthu busnes yn Lloegr i gystadleuaeth erbyn mis Ebrill 2017. Roedd ein gwaith yn targedu meysydd o risg neu ansicrwydd penodol a

Rhaglen	Sut y bwriadwn leihau baich rheoleiddio
	sicrhaodd bod y trefniadau a oedd yn cael eu rhoi ar waith yn briodol. Gweler 'Dewis wedi'i weithredu i gwsmeriaid busnes, elusennau a'r sector cyhoeddus yn Lloegr erbyn 1 Ebrill 2017' ar dudalen 15.
Water 2020	<p>Yn dilyn ymgynghoriad, rydym yn gweithredu newidiadau i'r fframwaith rheoleiddio ar gyfer marchnadoedd cyfanwerthu ac adolygiad prisiau 2019. Mae cyfle ar gyfer trefniadau newydd i leihau baich rheoleiddio cyffredinol drwy ddileu rheoleiddio prisiau a gwasanaethau mwy rhagnodol o rannau o ddarpariaeth gwasanaeth dŵr a dŵr gwastraff, lle bo hynny'n briodol a'i ddisodli gyda naill ai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rheoleiddio mwy seiliedig ar risg, yn canolbwyntio ar risg; neu • gwell defnydd o farchnadoedd <p>Gweler 'Secured a better long-term deal for customers through new markets in bioresources and water trading' ar dudalen 14.</p>
Thames Tideway	Rydym wedi addasu ein dull rheoleiddio i fod yn fwy priodol i'r materion penodol sy'n gysylltiedig â Thwnnel Thames Tideway. Rydym wedi sicrhau yn yr achosion prin hynny lle mae angen i ni fod yn rhagnodol, bod y gofynion yn gymesur. Gweler 'Annog modelau cyflawni ac ariannu arloesol ar gyfer prosiectau seilwaith mawr' ar dudalen 25.
Trawsnewid Busnes	Mae'r rhaglenni hyn wedi helpu i wella'r ffordd yr ydym yn gweithio ac yn rhoi gwerth am arian. Y nod fu sicrhau ein bod wedi rhoi'r gwerth gorau am ffioedd trwydded a helpu i leihau'r baich ariannol ar gwmnïau. Gweler '5.
Cydymffurfiad a Sicrwydd	Sicrhau bod gan Ofwat y sgiliau, profiad, systemau, prosesau a'r diwylliant sy'n cefnogi ein strategaeth newydd' ar dudalennau 25 a 27.

A7 Cyfarwyddiadau a roddwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 27(3) Deddf Diwydiant Dŵr 1991

Dim

A8 Gorchmynion terfynol a dros dro a wnaed a chosbau a osodwyd

Dim.

A9 Cyfeirio achosion neu faterion i'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd

Dim.

A10 Cyfansoddiad staff 2016-17

Recriwtio staff (yn ôl rhyw a grŵp ethnig)

Lefel ac ystod cyflog	2016-17			2015-16			2014-15		
	Staff cyfwerth ag amser llawn a benodwyd	Cyfran sy'n fenywod (%)	Cyfran lleiafrifoedd ethnig (%)	Staff cyfwerth ag amser llawn a benodwyd	Cyfran sy'n fenywod (%)	Cyfran lleiafrifoedd ethnig (%)	Staff cyfwerth ag amser llawn a benodwyd	Cyfran sy'n fenywod (%)	Cyfran lleiafrifoedd ethnig (%)
Band 1 – £15,623 hyd £22,220	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Band 2 – £22,221 hyd £31,448	5	40	60	13	62	23	8	63	13
Band 3 – £31,449 hyd £47,146	18	50	16	23	39	1	6	33	17
Band 4 – £47,147 hyd £72,114	19	57	21	20	35	10	5	80	60
Band 5 – £72,115 hyd £108,171	8	62	12	6	0	0	3	33	0
Cyfanswm	50	54	22	62	38	8	22	55	23

Mae'r holl ffigurau wedi eu talgrynnu i'r rhif llawn agosaf.

Staff mewn swydd

Math	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016	31 Mawrth 2015
Nifer y staff a gyflogir	190	171	147
Nifer y staff asiantaeth ac ymgynghorwyr	13	34	7

Gwybodaeth staff cyflogedig

Maes	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016	31 Mawrth 2015
Staff cyfwerth ag amser llawn	161	157	136
Cyfran sy'n fenywod (%)	47	45	70
Cyfran lleiafrifoedd ethnig (%)	17	14	30
Cyfran sy'n anabl (%)	1	1	1
Aelodau'r Uwch Wasanaeth Sifil	9	8	8**
Nifer y contractau tymor penodedig ac achlysurol	31	17	11
Nifer y staff sy'n gweithio'n rhan amser	31	26	20
Trosiant staff (%)	9	11*	10*

*Nid yw'n cynnwys diwedd contractau tymor penodedig, marw yn y swydd neu gadawyr drwy adael gwirfoddol neu ddileu swydd yn wirfoddol.

**Ailddatganwyd yn 2015-16.

Presenoldeb mewn hyfforddiant staff (yn ôl grŵp ethnig)

Grŵp ethnig	2016-17		2015-16 ¹		2014-15 ¹	
	Nifer y dyddiau hyfforddiant ²	% ³	Nifer y dyddiau hyfforddiant ²	% ³	Nifer y dyddiau hyfforddiant ²	% ³
Gwyn	–	–	–	–	–	–
Grwpiau ethnig eraill	-	-	-	-	-	-
Dim yn gwybod	1,673	100	1,361	100	132.5	100

Cyfanswm nifer y dyddiau hyfforddiant	1,673	100	1,361	100	132.5	100
---------------------------------------	-------	-----	-------	-----	-------	-----

1. Ni wnaethom gasglu gwybodaeth ynglŷn â dyddiau hyfforddiant yn ôl grŵp ethnig yn 2014-15 a 2015-16.
2. Wedi'u talgrynnu i fyny.
3. Wedi eu talgrynnu i'r rhif llawn agosaf.

Staff yn ôl rhyw

Maes	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016	31 Mawrth 2015
Nifer y staff a gyflogir	190	171	147
Nifer y menywod	90	78	67
Nifer y dynion	100	93	80

Uwch Gyfarwyddwyr yn ôl rhyw

Maes	31 Mawrth 2017	Dydd Iau, 31 Mawrth 2016	Dydd Mawrth, 31 Mawrth 2015
Nifer y bobl a gyflogir	9	6	7
Nifer y menywod	3	3	5
Nifer y dynion	6	3	2

Aelodau o'r Uwch Wasanaeth Sifil yn ôl rhyw

Maes	31 Mawrth 2017	Dydd Iau, 31 Mawrth 2016	Dydd Mawrth, 31 Mawrth 2015
Nifer y bobl a gyflogir	8	8	7
Nifer y menywod	3	2	3
Nifer y dynion	5	6	4

A11 Cydymffuriad Ofwat gyda dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus

Cefndir

Mae dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus (adran 149 Deddf Cydraddoldeb 2010) yn ei gwneud hi'n ofynnol i gyrff cyhoeddus ystyried anghenion gwahanol grwpiau o unigolion wrth iddynt wneud eu gwaith bod dydd. Mae'n ei gwneud hi'n ofynnol i gyrff cyhoeddus, wrth gyflawni eu gwaith, roi ystyriaeth ddyladwy i'r angen i:

- ddileu gwahaniaethu;
- hyrwyddo cyfle cyfartal; a
- meithrin perthynas dda rhwng gwahanol bobl.

Cefnogir y ddyletswydd cydraddoldeb gan ddyletswyddau penodol a nodir mewn rheoliadau. Mae'r dyletswyddau penodol yn ei gwneud hi'n ofynnol i gyrff cyhoeddus, megis Ofwat, i gyhoeddi gwybodaeth gymesur berthnasol sy'n dangos cydymffuriad â'r ddyletswydd cydraddoldeb ac i osod amcanion cydraddoldeb penodol.

Allanol

Fel rheoleiddiwr economaidd, anaml y bydd Ofwat yn gweithio'n uniongyrchol gydag unigolion ond byddwn yn cynnal ein dyletswyddau yn y modd yr ydym yn rheoleiddio cwmnïau dŵr. Felly, mae ein gwaith i hyrwyddo cydraddoldeb yn bennaf drwy ein dull rheoleiddio cyffredinol. Ceisiwn sicrhau nad oes gan y dulliau hyn effeithiau anfwriadol neu anghyfartal.

Ar dudalennau 114 i 132 rydym yn crynhoi'r camau yr ydym wedi eu cymryd yn 2016-17 parthed datganiad polisi strategol Llywodraeth y DU i ni, yn cynnwys ei chanllawiau cymdeithasol ac amgylcheddol a chanllawiau cymdeithasol ac amgylcheddol Llywodraeth Cymru.

Yn 2015-16 cyhoeddom adroddiadau ar fforddiadwyedd a bregusrwydd cwsmeriaid, ac ynddo gwaenthom argymhell sut y gallai cwmnïau ymateb i'r materion hyn a sut y dylem ni fel y rheoleiddiwr, a'r cwsmeriaid eu hunain, werthuso ymddygiad cwmnïau. Gan adeiladu ar yr adroddiadau hyn, yn 2016-17 gwnaethom ymuno ag Ofgem ac UKRN i nodi'r budd, cyfleoedd a heriau posibl a allai godi o rannu data ar draws meysydd dŵr ac ynni, yn cynnwys rhannu gwybodaeth ar fregusrwydd cwsmeriaid.

Fel sefydliad, rydym yn helpu i ddatblygu cyfle cyfartal drwy fynediad at wybodaeth. Er enghraifft, rydym yn gwneud cyhoeddiadau ar gael mewn print bras a braille ar gais. Mae ein gwefan yn cydymffurfio â chanllawiau llywodraeth ar hygyrchedd, yn cynnwys dyluniad ymatebol sy'n

addasu ei hun i ystod o ddyfeisiau. Rydym yn parhau i ddarparu trawsgrifiadau neu isdeitlau ar gyfer cynnwys amlgyfrwng.

Mae gennym hefyd gynllun iaith Gymraeg ac rydym yn defnyddio system sgorio i nodi'n wrthrychol pa ddeunydd sydd angen cael ei gyhoeddi yn Gymraeg neu'n ddwyieithog. Pan fydd rhywun yn ysgrifennu atom yn Gymraeg, byddwn yn ateb yn Gymraeg. Byddwn hefyd, os yw hynny'n ymarferol, yn ateb yn yr un iaith i ohebiaeth y byddwn yn ei dderbyn mewn ieithoedd heblaw Cymraeg neu Saesneg.

Mae ein canllawiau brandio yn cwmpasu ein defnydd o bethau fel ffontiau, lliwiau a logos. Mae'n rhoi ystyriaeth i anghenion pobl ag anabledau megis dyslecsia a diffyg gweld lliw ('dallineb lliw')

Mewnol

Yn 2013, rhesom Strategaeth Pobl ar waith, sy'n nodi arferion rheoli pobl cryf er mwyn ein gwneud yn gyflogwr o ddewis: un sy'n atyniadol i'r gweithwyr presennol a darpar ymgeiswyr oherwydd bod ein gwaith, diwylliant, amgylchedd a gwobrau yn ei wneud yn lle da i fod. Rydym hefyd eisiau amgylchedd gweithio sydd, ymhlith pethau eraill, yn rhoi diwylliant croesawgar, rhydd o wahaniaethu ac sy'n gwerthfawrogi amrywiaeth a gwahanol farn.

Rydym yn recriwtio staff yn ôl haeddiant drwy gystadleuaeth deg ac agored. Mae hyn yn sicrhau cyfle cyfartal ar gyfer cyflogaeth, heb ystyried:

- hil;
- rhyw;
- cyfeiriadedd rhywiol;
- oed;
- statws priodasol;
- anabled;
- crefydd a chred;
- ailbennu rhywedd;
- beichiogrwydd a mamolaeth; neu
- batrwm gweithio.

Mae ein holl weithgarwch recriwtio yn amodol ar archwiliad gan y Comisiwn Gwasanaeth Sifil er mwyn sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'r canllawiau yn egwyddorion recriwtio y Gwasanaeth Sifil.

Erbyn diwedd mis Mawrth 2017, roedd 98% o'n staff wedi cael hyfforddiant e-ddygsu amrywiaeth. Mae hyn yn rhan o'n ymrwymiad i sicrhau bod ein staff yn deall ac yn cyflawni eu

hymrwmiadau o dan y Ddeddf Cydraddoldeb, ac felly'n cyfrannu at amgylchedd gweithio croesawgar ac amrywiol

Un o'n amcanion cydraddoldeb yw rhoi ein gwerthoedd cydraddoldeb ym mlaenllaw ym mhopeth a wnawn. Yn 2015-16 cyflwynom set newydd o werthoedd ac yn 2016-17 rydym wedi canolbwyntio ar wreiddio'r rhain. Mae ein gwerthoedd yn greiddiol i'n harferion rheoli pobl megis cynlluniau recriwtio, gwobrwyo a chydnabod ac ymsefydlu staff newydd. Ym mis Gorffennaf cytunodd cyflogeion i'n gwerthoedd mewn digwyddiad i staff.

Un ffordd yr ydym yn mesur ein perfformiad yw drwy ganlyniadau ein harolwg staff. Dangosodd ganlyniadau ein Harolwg Pobl 2017 bod ein pobl yn fwy tebygol o feddwl ein bod yn rhoi ein gwerthoedd yn flaenllaw yn ein gwaith (69%) o gymharu â 2015 (57%). Golyga hyn ein bod yn agos iawn i gyflawni ein targed a'n bod yn parhau i weld patrwm o wella wrth i ni wreiddio ein gwerthoedd ym mhopeth a wnawn.

Tabl 22: Amcanion cydraddoldeb ar gyfer 2014-18

Amcanion	Mesurir drwy	Dyddiad cyflawni
Rhoi ein gwerthoedd yn flaenllaw ym mhopeth a wnawn.	<p>Mae gwelliannau blwyddyn ar ôl blwyddyn yn erbyn ein dangosyddion perfformiad allweddol.</p> <p>Mae mesuriadau trosiant yn dangos y cynnydd mewn symudiad ar gyfer datblygiad gyrfa.</p> <p>Mae o leiaf 70% o'n pobl yn meddwl bod cydweithwyr yn arddangos ein gwerthoedd.</p> <p>Mae gwelliant yn ymatebion ein harolygon staff.</p>	Cyflawnwyd gan fwyaf Diwygiwyd hyd ddiwedd 2018 (o 2016).
Darparu amgylchedd gwaith sy'n groesawgar, amrywiol ac yn cefnogi gweithio effeithiol.	<p>Rydym yn cael ein cydnabod fel cyflogwr o ddewis ac mae pobl yn ceisio cyfleoedd i weithio yma.</p> <p>Mae o leiaf 80% o'n pobl yn barod i argymhell Ofwat i ffrindiau fel lle da i weithio.</p> <p>Mae o leiaf 80% o'n pobl yn falch i ddweud eu bod yn gweithio yn Ofwat.</p> <p>Rydym yn gwneud yn dda yn erbyn sefydliadau meincnod.</p>	Erbyn diwedd 2018

Mae Ofwat (yr Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr) yn adran llywodraeth anweinidogol. Rydym yn rheoleiddio'r sector dŵr yng Nghymru a Lloegr. Ein gweledigaeth yw bod yn rheoleiddiwr yr ymddiriedir ynddo ac a berchir, bod yn flaengar a herio ein hunain ac eraill er mwyn meithrin ymddiriedaeth a hyder mewn dŵr.

Ofwat
Centre City Tower
7 Hill Street
Birmingham B5 4UA

Ffôn: 0121 644 7500
Ffacs: 0121 644 7533
Gwefan: www.ofwat.gov.uk
E-bost: mailbox@ofwat.gsi.gov.uk

ISBN 978-1-4741-4303-5



9 781474 143035